СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 53 (19.429). • 1986 йил 2 март, якшанба • Баҳоси 4 тийин.

Программанинг янги таҳрири, шунингдек партия Уставига таклиф этилаётган ўзгартишлар Ленин томонидан ишлаб чиқилган ва амалда тасдиқланган партия қурилишининг большевикча принципларини, партиявий иш услуби ва методларини, коммунистлар хулқ-атвори маънавий нормаларини мустаҳкамлайди ва ривожлантиради.

(КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVII съездига Сиёсий докладидан)

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVII съездининг бориши тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1986 йил 28 февраль куни кечки мажлисда КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладини ҳамда КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот докладини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Съездда СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, Донецк областидаги кўмир қазиб чиқариш Оржоникидзе ишлаб чиқариш бирлашмаси Карл Маркс номли шахтаси забойчиси Ю. М. Шаталов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Делегатлар ва меҳмонларнинг қарсаклари остида совет ёшлари ва пионерларининг вакиллари залга кириб келадилар. Ҳозир бўлганлар ёш авлод намояндаларини самимий кутиб оладилар. Комсомоллар ва пионерлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVII съездига табрик сўзларини айтадилар ва съезд президиумига Ленин комсомоли рапортини топширадилар.

Шундан сўнг музокараларда КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари Д. Н. Гагаров, Воронеж область КПСС Каменск район комитетининг биринчи секретари Ж. Д. Фёдорова, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари С. А. Ниёзов, СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари Л. А. Кулижанов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Сўнгра съездни Германия Коммунистик партияси Раиси Герберт Мис, АҚШ Коммунистик партиясининг Бош секретари Гэс Холл ўртоқлар табрикладилар.

* * *

1986 йил 1 март куни Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съезди ўз ишини давом эттирди.

Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладини ва КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисобот докладини муҳокама қилиш юзасидан музокараларда СССР мудофаа министри С. Л. Соколов, КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари Ю. В. Петров, Псков областидаги 1-касалхона бўлимининг мудираси М. И. Желнина, А. С. Пушкин номли Ленинград Давлат академик драма театрининг бош режиссёри И. О. Горбачев, КПСС Ростов область комитетининг биринчи секретари Б. М. Володин, Ворошиловград область «Стахановшахтострой» трестининг катта инспектори К. Г. Петров, КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Г. И. Усмонов, СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси В. С. Мураховский, КПСС Ульяновск область комитетининг биринчи секретари Г. В. Колбин, СССР нефть саноати министри В. А. Динков, А. А. Жданов номли Владимир трактор заводи парткомининг секретари В. Я. Красильщиков, Украина Компартияси Харьков область комитетининг биринчи секретари В. П. Мисниченко ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Съездни Ҳиндистон Коммунистик партияси Миллий кенгашининг Бош секретари Ражешвара Рао, Италия Коммунистик партияси раҳбарлиги ва секретариатининг аъзоси Уго Пеккьоли ўртоқлар табрикладилар.

Сўнгра музокараларда ВЦСПС раиси С. А. Шалаев, КПСС Новосибирск область комитетининг биринчи секретари А. П. Филатов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Съезд Сиёсий доклад ва Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботи юзасидан музокараларни тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Резолюцияларнинг лойиҳаларини тайёрлаш учун съезд тузган комиссиядан: КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий доклади юзасидан ўртоқ Е. К. Лигачев, КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси тўғрисида ўртоқ А. Н. Яковлев, КПСС Уставига киритиладиган ўзгартишлар тўғрисида ўртоқ Г. П. Разумовский сўзга чиқдилар.

Съезд партия Марказий Комитетининг сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини, Марказий Комитетнинг съездга Сиёсий докладида баён қилинган қоидалар, хулосалар ва вазифаларни маъқуллади ҳамда барча партия ташкилотлари зиммасига ўз ишида шуларга амал қилиш вазифасини юклади. КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съездига Сиёсий доклади юзасидан резолюция бир овоздан қабул қилинади.

Съезд Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги таҳрирдаги Программасини ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Уставининг текстини унга киритилган ўзгартишлар билан бирга бир овоздан тасдиқлайди.

Сўнгра съезд КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботини тасдиқлади.

КПСС Марказий ревизия комиссияси тўғрисидаги янги Низом бир овоздан тасдиқланади.

Съезд партия Марказий Комитетига КПСС Марказий ревизия комиссияси билан биргаликда шу Низом асосида республика, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия ташкилотларининг ревизия комиссиялари тўғрисида тегишли Низом ишлаб чиқишни топширди.

Мажлисда раислик қилувчи ўртоқ Н. И. Рижков Михаил Сергеевич Горбачевни туғилган кунининг эллик беш йиллиги билан съезд қатнашчилари номидан самимий табриклади.

М. С. ГОРБАЧЕВ
Т. ЖИВКОВ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

28 февраль куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев КПСС XXVII съездида БКП делегациясига бошчилик қилаётган БКП Марказий Комитети Бош секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков билан учрашди.

Бўлиб ўтган суҳбатда СССР билан БХР, КПСС билан БКПнинг ҳар томонлама баҳамжиҳат ҳаракатларига юксак баҳо берилди. 1985 йил июнь ойида Москвада ва октябрь ойида Софияда бўлиб ўтган учрашувларда эришилган аҳдномаларни амалга ошириш масалалари кўриб чиқилди. Иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик самарадорлигини оширишга, ҳар иккала мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш манфаатлари йўлида хўжалик кооперациясининг замонавий формаларидан фойдаланишга алоҳида эътибор берилди. СССР билан БХР социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари иқтисодий интеграциясининг сифат жиҳатидан янги вазифаларини ҳал этишга бутун чоралар билан кўмаклашишга тайёр эканликлари изҳор қилинди.

Халқаро проблемаларни муҳокама қилиш чоғида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг Софияда бўлиб ўтган кенгашида ишлаб чиқилган дунёдаги вазиятни нормаллаштиришга оид тадбирларнинг актуаллиги таъкидлаб ўтилди. Т. Живков социалистик Болгария инсониятни ўз-ўзини қириб ташлаш хавфидан халос этишга қаратилган янги совет таклифларини рўёбга чиқариш ишида Совет Иттифоқи, бошқа қардош мамлакатлар билан яқиндан ҳамкорлик қилишга қатъий қарор берганини айтди. М. С. Горбачев Болқонда яхши қўшничилик муҳитини вужудга келтиришда БХРнинг куч-ғайратлари муҳимлигини таъкидлаб, шу регионда ядровий ва химиявий қуроллардан холи зонани вужудга келтириш ташаббусини қўллаб-қувватлашини билдирди.

Болгария раҳбари КПСС XXVII съезди ишига юксак баҳо берди. Болгария коммунистларининг, меҳнаткашларининг БКП XIII съездига тайёргарлиги ҳақида сўзлаб берди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Болгария коммунистларига партиянинг бўлажак съездини муваффақиятли ўтказишларини тилаб истак билдирди.

Учрашув КПСС билан БКП, Совет Иттифоқи билан Болгария ўртасидаги муносабатларга хос бўлган бирлик, самимийлик ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВ
Н. ЧАУШЕСКУ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

28 февраль куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев КПСС XXVII съездида Руминия Коммунистик партияси делегациясига бошчилик қилаётган РКП Бош секретари, РСР Президенти Н. Чаушеску билан учрашди.

РКП Бош секретари КПСС XXVII съезди ишига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев қилган Сиёсий докладга юксак баҳо берганлигини айтиб, съезд ишига катта муваффақият тилади. Съезд СССРда социалистик ва коммунистик қурилиш программаларни амалга ошириш учун, социализм ва тинчликнинг муштарак иши учун катта аҳамиятга эгадир.

Суҳбат чоғида КПСС билан РКП, СССР билан РСР ўртасидаги ҳамкорлик тез ривожланиб бораётганлигидан ҳар икки томон мамнун эканлиги изҳор этилди, икки томонлама асосда, шунингдек, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар Комплекс программаси негизида фан-техника тараққиётининг энг муҳим йўналишларидаги иқтисодий алоқаларни кенгайтириш истиқболлари кўриб чиқилди. Ҳар иккала мамлакатнинг тегишли органлари иқтисодий ҳамкорликни, ишлаб чиқариш кооперациясини кенгайтириш учун янги имкониятларни қидириш соҳасидаги ишни давом эттиришлари ҳақида томонлар аҳдлашиб олдилар. Совет ва Руминия раҳбарлари ҳар иккала партиянинг марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализмнинг принципиал негизида ҳаётнинг барча соҳаларида Совет — Руминия муносабатларини кучайтиришга қаратилган йўли ўзгармас эканлигини таъкидладилар.

Учрашув қатнашчилари халқаро вазиятнинг ривожи социалистик мамлакатлар бирлиги ва жипслигини яна да мустаҳкамлашни, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг фаол баҳамжиҳат ҳаракат қилишларини, барча тинчликсевар кучларнинг собитқадамлик билан куч-ғайрат сарфлашларини, ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатлар ўртасида самарали сиёсий мулоқотни ривожлантиришни қатъий тақозо этаётганлиги хусусида якдил фикр билдирдилар.

Ҳозирги асрнинг охиригача ҳамма жойда ядро қуролини тугатиш юзасидан Совет Иттифоқи илгари сурган программани рўёбга чиқариш йўллари тўғрисида фикрлашиб олинди. РКП Бош секретари Руминия бу программани тўла-тўкис қўллаб-қувватлаётганлигини яна бир бор тасдиқлаб, қуролсизланишга, тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган куч ғайратларни активлаштириш зарурлигини таъкидлади. Европанинг ва жаҳоннинг турли районларида, шу жумладан, Болқонда ядровий ва химиявий қуролдан ҳоли бўлган зоналарни вужудга келтиришнинг муҳимлиги уқтириб ўтилди. Бу эса инсониятни ялпи қирғин қуролининг ана шу алоҳида хатарли турларидан халос этиш ишида муҳим аҳамиятга эга бўлур эди.

Учрашув дўстлик, ошкора ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВ
Я. КАДАР БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

28 февраль куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев билан ВСИП Бош секретари Я. Кадар ўртасида дўстона суҳбат бўлиб ўтди.

Я. Кадар суҳбат чоғида КПСС XXVII съезди ишига, съездда СССРни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш, партиянинг раҳбарлик ролини ошириш, совет халқининг социалистик ўз-ўзини бошқарувини ривожлантириш, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун кураш йўлини тасдиқловчи программавий ҳужжатларнинг ижодий муҳокама этилганлигига юксак баҳо берди.

Иккала партия раҳбарлари Европа ва жаҳондаги вазиятни тубдан яхшилаш мақсадида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг актив бамаслаҳат ҳаракатлари муҳим эканлигини таъкидладилар. М. С. Горбачевнинг 15 январдаги Баёнотида илгари сурилган Совет ташаббуслари бунинг учун янги кенг имкониятлар очиб беради. Совет Иттифоқи билан Венгрия социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари жипслигини, халқаро хавфсизлик ва мустаҳкам тинчлик манфаатлари йўлида барча тараққийпарвар, тинчликсевар кучлар ҳамкорлигини ҳар томонлама мустаҳкамлашга азму қарор қилганликлари изҳор этилди.

М. С. Горбачев билан Я. Кадар Совет—Венгрия муносабатларининг баъзи масалалари юзасидан фикрлашув чоғида марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принципларига таяниб, фан-техника тараққиётининг айниқса, энг муҳим соҳаларида янги форма ва методларини янада актив жорий эта бориб, КПСС билан ВСИП, СССР билан ВХР ўртасидаги ўртоқларча ҳамкорликни бундан буён ҳам ривожлантиришга, бу ҳамкорликнинг сифат ва самарадорлигини оширишга ўзаро интилаётганликларини тасдиқладилар.

Суҳбат КПСС билан ВСИП ўртасидаги муносабатларга хос, якдиллик, самимият ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

М. С. ГОРБАЧЕВ
А. ЦОХАДЗОПУЛОСНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев КПСС XXVII съездида ҳозир бўлган Умумгреция Социалистик ҳаракати (ПАСОК) Марказий Комитети Ижроия бюросининг аъзоси А. Цохадзопулосни 28 февралда қабул қилди. А. Цохадзопулос М. С. Горбачевга ПАСОК Раиси, Греция Бош министри А. Папандреунинг мактубини топширди.

Суҳбатда СССР билан Греция ўртасидаги яхши қўшничилик, иккала мамлакат халқлари ўртасидаги анъанавий дўстлик муносабатларини янада ривожлантиришга иккала томоннинг интилаётганлиги, халқаро кескинликни юмшатиш ишига ва қуролланиш пойгасини жиловлашга тегишли ҳисса қўшишга тайёрлик изҳор этилди. М. С. Горбачев Бош министр А. Папандреуга самимий табриклар йўллади.

(ТАСС).

ФАОЛ, АМАЛИЙ
ҲАРАКАТ ПРОГРАММАСИ

ФАРҒОНА. Фарғона тўқимачилик комбинатининг меҳнатчилари икки смена оралиғида кўп кишилик митингга йиғилдилар. Илғор тўқувчи, Фарғона шаҳар партия комитетининг аъзоси Зайтуна Аминова минбарга чиқади.

— Социалистик жамиятимиз бахт-саодати йўлида, ҳар бир совет кишисининг бахт-саодати йўлида жуда мураккаб, катта, аммо зарур иш қилиниши керак, — деди у. — Мен ўртоқ М. С. Горбачевнинг КПСС XXVII съездида қилган Сиёсий докладини билан танишиб чиқиб, ўзим учун шундай хулосага келдим. Партиянинг жамият социал-иқтисодий тараққиётидаги салбий ҳодисаларни тезроқ тугатиш, олға томон қилаётган ҳаракатимизни ҳар томонлама жадаллаштириш тўғрисидаги ғамхўрлигини касбдош ўртоқларим билан бирга мен ҳам яхши тушуниб, ўзимизнинг яқин ишимиз деб қабул этамиз. Назаримда, ҳар бир коммунист, ҳар бир ишчи бу соҳадаги ўз ўрнини, ўз кучини шахсан сарфлайдиган соҳани аниқ белгилаб олиши керак. Биз, тўқимачилар сифатли ва хилма-хил молларга бўлган талаб-эҳтиёжларни тезроқ қондириш вазифаларини ҳал этишга ҳисса қўшишимиз лозим. Мен шуни қувонч билан маълум қиламанки, съезд очилган кунни икки ойлик топшириқни бажариш билан кутиб олдим.

Ремонтчи А. Мўминов, ишчилардан Х. Ражабова, Н. Битунова ва митингда қатнашган бошқа кишилар партиянинг йўлини тўла-тўкис қўллаб - қувватлашларини, КПСС XXVII съездининг ишини зарбдор меҳнат билан нишонлашга интилаётганликларини билдирдилар.

(ЎзТАГ).

МАДАНИЯТ УСТАЛАРИНИНГ ИЖОДИЙ РАПОРТИ

Кремлнинг Съездлар саройида концерт

Кремлнинг Съездлар саройининг гумбазлари остида Советлар мамлакати санъатининг бутун ранг-баранглигини ўзида мужассамлаштирган камалак чақнади. 1 март куни бу ерда КПСС XXVII съездининг делегатлари ва меҳмонлари учун концерт берилди. Маданият усталарининг ижодий рапорти бадиий ютуқ ва кашфиётларнинг ажойиб манзарасини акс эттириб, халқ ҳаёти билан чамбарчас боғланган социалистик санъат халқ зафарларидан илҳом олиб турганлигини яққол намойиш қилди.

Кремль курантларининг тантанали садолари зал узра янграйди. Жуда катта экранда ёқут юлдузлар нури, қирмизи байроқлар ҳилпираши узра Спасск минорасининг соати кўзга ташланади ва у давримизнинг дадил мароми билан ҳамнафасдек кўринади. Концерт А. Эшпайнинг «Байрам увертюраси» билан бошланади. Съездлар саройининг гумбазлари остида «Ватан қасидаси» улуғвор янграйди. Композитор А. Хохминов концертга атаб махсус ёзган асарни ССР Иттифоқи Большой театрининг солистлари Т. Милашкина, Т. Синявская, Е. Нестеренко, В. Атлантов ижро этдилар.

Ватанимиз талантларга бой. У ижодкор истеъдодларни авайлаб ўстирмоқда. Совет санъати мангу ёшлигининг ва битмас-туганмас тантаналарининг сири мана шунда. Бошловчи артистлар — V Халқаро конкурс лауреатларини бирлаштирган номер «Балетнинг ёшлиги» деб аталади.

Генесинлар номидаги ўрта музика мактаби саккизинчи синфининг ўқувчиси пианиночи Женя Кисин билан унинг новосибирсклик тенгдоши, Польшада ўтказилган Г. Венявский номидаги Халқаро конкурс лауреати скрипкачи Вадик Репин Кремль саройининг саҳнасига чиқадилар. Улар Паганини-Лист-Рахманинов этюдини «Москванинг моҳир санъаткорлари» — Давлат камер оркестри билан биргаликда ижро этдилар. Бу оркестрнинг санъати жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида яхши маълум.

Энг яхши профессионал ва ҳаваскор коллективлар ғоят муҳим нарса—тинчлик ва дўстлик тўғрисида, инсон бахтиёр бўлиши лозим бўлган жонажон диёр ҳақида санъат тили билан гапирадилар.

Большой театрнинг хори ва балет труппаси Р. Рождественскийнинг «210 қадам» поэмаси асосида тайёрлаган ва Г. Подельский музикаси билан ижро этиладиган композиция давр олдидаги граждалик масъулияти билан йўғрилган. Владимир Ильич Ленин Мавзолейида соқчилик қиладиган фахрий қоровул сменаси 210 қадам босади. Шоир мана шу қадамларда ўтмиш билан келажак ўртасидаги, хотира, орзу ва умид ўртасидаги алоқани кўради. Экранда ҳимоясиз зангори планетамизнинг тасвири ҳаёт рамзидек бўлиб чақнайди. Шоирнинг инсониятга қарата жипслашайлик, Ер куррасини ядровий фалокатдан қутқариб қолайлик, деган хайқириғи талабчанлик билан эҳтиросли янграйди.

Залга таниш оҳанглар қуйилади. Ватан қўшиқ йилномасининг саҳифалари Т. Хренников, А. Петров ижросида жонланади. Композиторлар учун бугунги концерт алоҳида аҳамиятга эга: съезд делегатлари сифатида уларнинг сўзлари — музика ва қўшиқлари ҳозир катта шаҳарларда, тайгадаги кичик темир йўл станцияларида, дала ва қурилишларда қуйланиб, халққа манзур бўлмоқда.

А. Пахмутова Н. Добронравов шеърига куй басталаган катта бадиий композициянинг бош ижрочилари — болалардир. У байрам концертининг яна битта премьераси. Болаларнинг қувноқ қўшиқлари, табассумлари келажак кунларимизни ифода этади. Ҳаётга қадам қўяётган авлодларга ердаги уйимизни тинч ва шодиёна топширишдан кўра олижаноброқ мақсад йўқ. Ленин партиясининг фаолияти шунга бўйсундирилган. Шу кунларда унинг энг яхши вакиллари Кремлда йиғилишган.

Съезднинг делегатлари ва меҳмонлари жангчи артистлар — А. Александров номидаги Совет Армияси қўшиқ ва рақс ансамблини, шоир А. Дементьев, қўшиқчилар Л. Казарновская ва М. Магомаев, А. Кочерга ва Р. Гареев, И. Кобзон ва Л. Лещенко, эстрада артисти В. Винокур чиқишларини қизғин табриклайдилар.

Сарой саҳнасидаги рангли музика манзараси тез ўзгариб туради. Янгроқ рус қўшиқлари залга катта тўлқин бўлиб қуйилади. Уни СССР Давлат рус хори билан Шимол рус халқ хори ижро этади. Машҳур «Березка» артистлари оққушдек сузадилар. Тизилиб айтилувчи қўшиқлар Вологда уқаларига пайваста бўлиб кетгандек. Машҳур Гжель ҳунармандчилиги тўғрисидаги музикали-хореографик манзара ҳам халқ ижодиёти манбаларидан келиб чиққан.

Ватанимиз барча халқларининг оҳанг ва мақомлари арқоқ-ўриш бўлиб қўшилишиб кетган. Ленинча миллий сиёсат тантанасини ифода этувчи жаҳон маданиятидаги бу ноёб ҳодисани «Биз — совет халқи» деган кенг кўламли композиция намойиш этади.

Қозоғистон ССР халқ артисти А. Днишев овозида ҳудудсиз бўз ерларнинг нафаси жонлангандек. Абай номидаги опера ва балет театрининг солисти А. Днишевга съездда Қозоғистон партия ташкилотидан вакил бўлиб қатнашишдек юксак шараф кўрсатилган.

— Санъатнинг вазифаси, деди қўшиқчи концерт олдидан ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида, — ҳалол, матонатли кишиларни, советлар диёрининг оташин ватанпарварларини тарбиялашдан иборатдир. Партия анжуманининг залида айни шундай кишилар — мамлакатимизнинг шони ва ифтихори бўлган кишилар мен билан ёнма-ён ўтиришибди.

Грузия халқ рақс ансамбли мамлакат бўйлаб ўзига хос саёҳатни давом эттиради, бу саёҳатда ҳамма томошабинлар қатнаша олдилар. Белоруссиялик артистларнинг номери зангори зиғир ўлкасига олиб ўтади. Тоғлиқлар эҳтирос-шижоатидан вужудга келган тожик «Лола» ансамблининг рақслари Литванинг «Летува» қўшиғини ижро этаётган даврага ўтиб кетади. Қирғизистон, Туркманистон, Ўзбекистоннинг вакиллари эса яна Ўрта Осиё республикаларининг бепоён кенгликларига таклиф этадилар. «Жок» ансамблининг раққослари шўх «Сирбой» ва оташин «Молдовеняска»ни ижро этиб, саҳнада Молдавия қишлоқ байрами манзараларини намоён этади. Таллин эркаклар хори томошабинлар Эстонияни машҳур қилган ашула байрамлари руҳини сезишларига ёрдам берди. Латвиянинг «Дайле» ансамбли, Арманистон ва Озарбайжон артистларида лол қолдирадиган манзаралар кўп бўлди. Украина вакиллари — П. Вирский номидаги рақс ансамбли, Г. Веревка номидаги хор ўз санъати билан совет халқлари дўстлиги ва қардошлигини улуғлади.

Экранда совет коммунистлари съездининг дастлабки иш кунларини акс эттирган кинокадрлар кўринади. Қирмизи байроқлар узра «XXVII» рақами шуълаланиб туради. Д. Шостаковичнинг «Ватанимиз узра қуёш балқди» кантатаси сарой гумбазлари остида улуғвор янграйди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Ленин ғоялари байроғини баланд кўтариб бормоқда. Унинг шарафига бағишланган концерт барча қатнашчиларининг кўп овозли хори жўр бўлган хитоб сўзлари янграйди.

Кўпмиллатли совет санъати ютуқларининг кўриги бўлган концертни РСФСР халқ артисти Г. Ансимов ва СССР халқ артисти И. Шароев, бош дирижер А. Лазарев, бош рассом В. Левенталь Кремлдаги Съездлар саройи саҳнасида тайёрладилар.

(ТАСС).

ТЕЛЕГРАММА

МОСКВА. СЪЕЗДЛАР САРОЙИ. КПСС XXVII СЪЕЗДИДА ҚАТНАШАЁТГАН ЎЗБЕКИСТОН ДЕЛЕГАЦИЯСИГА

Қадрли делегатлар!

Съезд иши бошланиши билан табриклаймиз.

Съездни кутиб олишга тайёргарлик кўрган Полтава область, Миргород районидаги Великосорочинск мактаб-интернатининг 7-Б синф пионерлари республикангизнинг жанговар, меҳнат биографиясини ўргандилар, ўлкангизнинг ютуқлари, анъаналари, одамлари билан танишдилар. Биз съездни тўла ўзлаштириш, мустаҳкам интизом, мактаб ҳаётида фаол иштирок этиш билан кутиб олдик.

Биз сизни ленинчасига ўқиймиз, ишлаймиз ва яшаймиз деб ишонтирамиз.

Ишингизда катта муваффақиятлар тилаймиз.

Полтава область, Миргород районидаги Великосорочинск мактаб-интернатининг пионерлари.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ

СЪЕЗД КУНДАЛИГИ

28 февраль эрталабки мажлис

Минбарга Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **К. С. Демирчян** чиқади. Съездда муҳокама қилинаётган ҳужжатларнинг назарий қоидалари ва сиёсий хулосаларида, аниқ-равшан ва пухта йўл-йўриқларида коммунистлар, барча совет кишилари илҳом ва ижодий ишнинг қудратли манбаини, социализмнинг улуғвор бунёдкорлик имкониятларига, коммунистик идеалларнинг тантанасига ишонч манбаини кўриб турибдилар, деди у. Арманистон партия ташкилотларининг делегатлари республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари хоҳиш-иродасини ифодалаб, КПСС Марказий Комитетининг сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини, съезд муҳокама қилаётган ҳужжатлар лойиҳаларини бутунлай ва тўла-тўкис маъқуллайдилар.

КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми, деб таъкидлади нотиқ, партия ташкилотларини, ҳаммамизни ишнинг барча соҳаларидаги аҳволга янгича танқидий назар билан қарашга, эришилган ютуқларни баҳолашга ва давр талаблари юксак мезонларидан келиб чиқиб, бутун ишни қайта қуришга сафарбар этади. Республика Компартияси XXVIII съездининг иши ҳам ана шу руҳда ўтди. Съездда хусусан ишларни янгича асосда қайта қуриш суст олиб борилаётганлиги, ҳамма жойда ҳам ишга омилкорлик билан муносабатда бўлинмаётганлиги, барча резервлар ва имкониятлардан иқтисодий ўсишни жадаллаштириш учун фойдаланишга давлат нуқтаи-назаридан ёндашилмаётганлиги уқтириб ўтилди. Республика қудратли илмий-техника потенциалига эга. Аммо мазкур потенциалдан ҳали самарали фойдаланилмаяпти. Съездимизда таъкидлаб ўтилганидек, идеология ва сиёсий-тарбиявий ишларни такомиллаштириш соҳасида ҳали кўп иш қилиниши керак.

Сўнгра нотиқ партия ташкилотлари республика экономикасини ривожлантириш суръатларини жадаллаштиришга оид ишларни активлаштиришда ўтмишдаги нуқсонлар юки билан боғлиқ қийинчиликларга, айрим органларнинг сусткашлигига, зарур даражада ёрдам бермаслик ҳолларига дуч келаётганлигини айтди. Барча министрликлар ва идоралар социал-маиший масалаларни ҳал этишда ўз мажбуриятлари ва планларини бажараяптилар, деб бўлмайди. Хўжалик юритишнинг экстенсив методлари устунлик қилган пайтдан мерос бўлиб қолган эскирган нормалар ва йўл-йўриқларни қайта кўриб чиқиш ва ўзгартиришни орқага суриб бўлмайди.

Партиямизнинг съезди, деди сўнгра К. С. Демирчян, совет жамиятини ривожлантиришнинг шу аср охиригача бўлган асосий марраларини белгилаб берди. Асримиз бошида Улуғ Октябрь социалистик революцияси содир бўлган эди. Социалистик Ватанимизнинг ҳар бир халқи партия бош йўлининг, унинг доно миллий сиёсатининг тўғрилиги ва самарадорлигига тобора кўпроқ ишонч ҳосил қилмоқда, халқларнинг интернационал дўстлиги ва қардошлиги, республикаларнинг ишлаб чиқариш соҳасидаги кооперацияси ва ўзаро ёрдами, уларнинг совет жамияти бахт-саодати йўлида биргаликда қилаётган меҳнати тараққиёт ва равнақнинг нақадар қудратли ва таъсирчан манбаи эканини кўриб турибди. Улуғ рус халқи билан, Ватанимиздаги барча қардош халқлар билан дўстлик арман халқи учун ҳамиша муқаддас бир нарса, унинг ҳаётини ҳаракатлантирувчи қудратли куч, унинг барча муваффақиятлари учун гаров бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва ҳамиша шундай бўлиб қолади.

Бизнинг партиямиз ёшларни съездда большевикларча ошкора принципиал гаплашиб олинаётган, моҳият-эътибори билан революцион ўзгартишларни амалга оширишда актив куч деб билиб, уларга ленинча эътибор билан ёндашмоқда, деди ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **В. М. Мишин.** Мамлакат ҳаётининг маромлари бутунлай жадаллик стратегияси билан белгиланаётган ҳозирги кунда комсомол ҳар қандай дахмазадан айниқса қатъият билан халос бўлмоқда. Унинг турмуши активлашмоқда, амалий ишлар билан бойиб бормоқда.

Комсомол Сибирь ва Узоқ Шарқдаги жадаллаштиришнинг моддий-техникавий базасини барпо этиш ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилмоқда. Бу йилдан бошлаб ёшларнинг Ғарбий Сибирга жамоат чақириғи икки баравар кўпайди. Шу кунларда янги Бутуниттифоқ зарбдор отрядининг дастлабки эшелонлари йўлга чиқишга ҳозирлик кўрмоқда. Делегат ўртоқлар, отряд жангчилари мендан шу отрядга КПСС XXVII съезди номини қўйишга розилик беришингизни илтимос қилишни сўрадилар!

Нотиқ ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг актуал масалаларига тўхталди. Комсомол ишини қайта қуриш моҳиятини ёшларнинг манфаатларига асосланиб юксак маънавий ва оқилона моддий эҳтиёжларни аниқ мақсадни кўзлаб шакллантиришдан ҳам иборат деб биламиз, деб уқтирди у. ВЛКСМ Марказий Комитети ёшлар турли категорияларининг етилган проблемаларини ўрганиш билан суст шуғулланаётганини ўз-ўзини танқид асосида тан оламиз. Мактаб ислоҳотининг бориши кўнгилдагидек эмаслиги хусусидаги ташвишларга қўшилиб, биз мактаб комсомол ва пионер ташкилотларининг фаолиятида туб бурилишни таъминламаганимизни аниқ-равшан айтмоқ керак. Бу ташкилотларнинг ташаббуси ва ҳаваскорлиги ортиқча васийликка ва чеклашларга тез-тез дуч келмоқда.

Партия 2000 йилгача ҳар бир совет оиласини алоҳида квартира билан таъминлашдан иборат зўр социал аҳамиятга молик вазифани ўртага қўймоқда. Комсомол ёш оиланинг кўпгина проблемаларини ҳал этишга, уни мустаҳкамлашга имкон берадиган ёшларнинг уй-жой комплексларини қуриш ташаббусини кўтариб чиқди. КПСС Марказий Комитети бу ғояни қўллаб-қувватлади. СССР Министрлар Советининг махсус қарори қабул қилинди. Иш жойидан кўзғалгандек туюлган эди.

Ҳозир мамлакатнинг юздан кўпроқ шаҳрида амалий равишда қилинаётган ишларни қонун йўли билан мустаҳкамлай оладиган ёшларнинг уй-жой комплекслари тўғрисида Низом қабул қилишгина қолган эди. Бироқ СССР Юстиция министрлиги билан Меҳнат ва социал масалалар давлат комитетининг консерватив (бундан бошқа ибора билан атаб бўлмайди) ёндашуви оқибатида кўп ойлардан бери ҳужжат лойиҳаси ҳамон «келишиб олинмай ётибди».

Комсомол комитетлари бўш вақт соҳасидаги кўп позициялардан маҳрум бўлганликларини ошкора тан олмоқ керак. Шу соҳани эгалламай туриб, ВЛКСМ ишини қайта қуриш мумкин эмаслигини тушунамиз. Бу соҳани биз ножўя ахлоққа ҳам, нобоп дидга ҳам, айниқса мафкуравий душманга ҳам топшириб қўйишга ҳаққимиз йўқ.

Ўтган йил халқаро ёшлар йили ҳам бўлди. КПСС Марказий Комитетининг қарорига биноан тузилган нуфузли комиссия Москвада ёшлар ва студентларнинг XII жаҳон фестивалига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда катта ёрдам берди. Бу комиссия ёшларнинг меҳнати, ўқиши, турмуши ва дам олишига оид кўпгина амалий масалаларни ҳал этди. Бизнинг фикримизча, бундай комиссия доимий ишлайдиган бўлиши керак.

Ҳозир дабдабали сўзлар даври эмас, балки амалий ишлар замонидир, деди сўзининг охирида В. М. Мишин. Ленин комсомоли тарихий вазифалар юксаклигида бўлиш учун, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш, КПСС XXVII съезди талаблари юксаклигида бўлиш учун ҳамма ишни қилади.

Ҳозир бўлган кишилар томонидан самимий кутиб олинган Эфиопия Ишчи партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Социалистик Эфиопия Муваққат Ҳарбий Маъмурий Кенгашининг Раиси **Менгисту Хайле Мариам** Социалистик Эфиопиянинг революционерлари, меҳнаткашлари номидан совет коммунистларига, бутун совет халқига самимий табриклар, энг яхши тилаклар айтди.

Социализм тинчликни сақлаб қолиш учун курашда ҳал қилувчи роль ўйнамоқда, деди у. Коммунизм сари қилинадиган ҳаракат стратегияси ва тактикасини белгилаб берадиган КПССнинг янги таҳрирдаги Программасини қабул қиладиган съездда ҳозир бўлиш биз учун катта шарафдир. Сиёсий докладнинг қоидалари ва хулосалари Советлар мамлакати социал-иқтисодий тараққиётини янги фан-техника асосида жадаллаштиришни, тинчликни мустаҳкамлашни ва социализмни тантана қилдиришни назарда тутади.

Шу боисдан ҳам биз КПССнинг йўлини маъқуллаймиз ва тўла-тўкис қўллаб-қувватлаймиз. Тинчликка ва кескинликни юмшатишга интилиш Ер юзидаги барча халқларни ўз ичига олди. Биз инсониятнинг тинчлик ва халқаро хавфсизликни таъминлаш тўғрисидаги орзуларини мужассамлаштиришга кўмаклашувчи совет тинчликсеварлик сиёсатини юксак баҳолаймиз.

Менгисту Хайле Мариам ядро қуролини босқичма-босқич тугатишни, фан ва техника ютуқларидан инсоният манфаатлари йўлидагина фойдаланишни кўзда тутувчи совет ташаббусларини юксак баҳолади. Бу таклифларни бутун дунёдаги тинчликсевар доиралар хайрихоҳлик билан кутиб олдилар.

Империализм ажал қуролини жамғаришга муккасидан кетиб, космосни ҳарбий олишувлар майдонига айлантиришни кўзламоқда, шу тариқа дунёни фалокат ёқасига судрамоқда. Империализм қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисидаги музокараларни барбод қилишга интилиш орқали ҳам ўз ҳаракатлари билан катта ташвиш туғдирмоқда. Империализм революцион жараёнлар ривожланиб бораётган Африка, Осиё ва Лотин Америкаси мамлакатларида кескинликни кучайтирмоқда. Буржуа доиралари социализмдан ҳарбий устунликка эришишга, марксизм-ленинизм идеологиясининг оммалашувини тўхтатиб қолишга уринмоқдалар.

Мана шундай мураккаб шароитда Социалистик Эфиопия янги ҳаёт қурмоқда, тинчликни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Менгисту Хайле Мариам ўз мамлакатининг меҳнаткашлари партия раҳбарлигида ҳал этаётган вазифалар ҳақида, уларга Совет Иттифоқи, бошқа қардош социалистик мамлакатлар кўрсатаётган доимий мададнинг катта аҳамияти ҳақида гапирди.

У КПССга, совет халқига Ленин партияси XXVII съездининг қарорларини амалга оширишда муваффақият тилади.

Сиёсий докладда ва КПССнинг янги таҳрирдаги Программасининг лойиҳасида, деди СССР маданият министри **П. Н. Демичев,** омманинг маънавий ва моддий маданият бойликларини ўзлаштириш, одамларни бадиий, техник ижодга актив жалб этиш, жамиятимизда адабиёт ва санъатнинг ролини оширишнинг бош вазифалари ва йўналишлари белгилаб берилган.

Халқ ҳаёти билан алоқани мустаҳкамлаш, социалистик воқеликни ҳақиқий ва бадиий жиҳатдан юксак даражада акс эттириш, янгиликни, илғор фикрни ёркин очиб бериш ва жамиятнинг олға томон ҳаракатига халақит бераётган барча нарсаларни аёвсиз фош этиш — бу адабиёт ва санъатни ривожлантиришдаги бош йўлдир. Бу йўл турмушнинг барча соҳаларида интизомни мустаҳкамлаш, социал адолатни қарор топтириш, соғлом маънавий иқлим учун партия олиб бораётган дадил кураш билан узвий боғланиши зарур.

Совет ижодкор зиёлилари, деб уқтирди нотиқ, ишда чинакам новаторлик услубини қарор топтириш учун, жамиятнинг олға томон ҳаракатини жадаллаштиришга халақит бераётган барча нарсалардан тозалаш учун олиб бораётган курашида партиянинг актив ёрдамчиси бўлишга интилмоқдалар.

Биз ижодий союзлар билан биргаликда адабиёт ва санъат асарларининг ғоявий-бадиий мазмунига бўлган талабни оширишга интилаяпмиз. Адабиёт ва санъат асарларига баҳо бериш, эҳтимол турлича бўлиши мумкин. Аммо энг муҳими Ёзувчилар союзи ҳам, Маданият министрлиги ҳам, Кинематография давлат комитети ва бошқа идоралар ҳам хомхатала, сийқаси чиққан, чалакам-чатти асарлар пайдо бўлишига йўл қўймасликлари керак.

Фан-техника революцияси инсон бўш вақтининг социал аҳамияти тўғрисидаги тасаввурларимизни ўзгартириб, унинг сиёсий етуклиги, маданияти, билими, профессионал тайёргарлиги, жисмоний ривожланиши даражасига нисбатан янги талаблар қўймоқда. Инсон омилига, инсоннинг ижодкор ва бунёдкорлик ролига етарли даражада баҳо бермасликка олиб келувчи технократик ёндашув мутлақо номатлубдир. Айни вақтда план ва молия органлари сўнгги вақтларгача маданий қурилишни экономикага фойда бермайдиган юк сифатида қараб келдилар. Ҳатто планга киритилган маданият муассасалари қурилиши жойларда узоқ йилларга, баъзида эса 10 йилларга чўзиб юборилди.

Шу вақтгача 500 та район маркази маданият уйларига эга эмас. Кўпгина йирик аҳоли пунктларида клублар йўқ. Биз 1965 йилдан бошлаб, деди нотиқ, 130 га яқин янги театр очдик ва эндиликда мамлакатда уларнинг сони 622 тага етди. Бироқ биз урушдан олдинги даражага ҳали эриша олмадик. Ўша пайтда тўққиз юздан ортиқ театр ишлаб турарди.

Бугунги кунда бизга маданиятнинг энг замонавий моддий базаси, омма билан, ҳар бир киши билан ишни ташкил этишнинг энг замонавий формалари зарур.

Маданий-маърифий ишларнинг бутун даражасини ошириш, клублар ва маданият уйлари, парклар, музейларни намунали тартибга келтириш учун кўп иш қилишимиз керак. Маданият муассасаларини техникавий жиҳатдан жиҳозлаш масаласи долзарб бўлиб турибди.

Иттифоқ министрлигидан тортиб барча маданият органларини активлаштириш учун биз маданият органларининг аҳоли олдида ҳисобот беришларини жорий этаяпмиз. Ҳозирнинг ўзидаёқ мавжуд тажриба бу тадбирларнинг самарадорлигини кўрсатиб турибди.

Биз аҳоли барча табақалари, айниқса зиёлилар ва ёшларнинг юксак маданият учун кураш ҳаракатини авж олдиришимиз зарур. Бутун-бутун республикалар, Сибирь каби катта-катта регионлар бу ҳаракатни бошладилар. Меҳнат ва санъат иттифоқи ҳамма жойда шиоргина бўлиб қолмай, айни вақтда, реалликка айланиши зарур. Министр кейинги вақтда чўлқуварларни маданий оталиққа олиш пасайиб кетаётганлиги тўғрисида съездда билдирилган ҳаққоний эътирозни эътироф этиб, бу иш энг кўп даражада активлаштирилади, деб ваъда берди.

Кейинги вақтда матбуот саҳифаларида маданият соҳасини бошқаришни такомиллаштиришга, концерт фаолиятини яхшилашга қаратилган кўпгина танқидий фикрлар ва таклифлар айтилди. Биз мавжуд камчиликларни тузатишга янгича ёндашув йўлларини қатъият билан излаяпмиз. Театрлар, цирклар, концерт ташкилотларининг ижодкор составларини шакллантириш тартибини такомиллаштириш совет санъати ғоявий-бадиий даражасини янада ошириш учун янги имкониятларни очиб беради. Ҳозирги вақтда бутун театр ишини бошқаришга комплекс ёндашувни текшириш учун янги экспериментнинг асосий принциплари ишлаб чиқилди.

Ташкил этилаётган маданий-спорт комплекслари ёшлар ва аҳоли бошқа табақаларининг хилма-хил эҳтиёжларини қондириш, ресурсларини бирлаштириш, улардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш имконини беради. Ишнинг янгича формалари янада зўр диққат-эътиборни, ёрдамни талаб қилади. Бироқ афсуски, буни ҳамма ҳам тушунавермайди. Кўпинча шундай ҳам бўлади: шакл ўзгардию, аммо [illegible] Маданиятимиз халқларимизни жипслаштиришнинг, уларнинг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлашнинг энг муҳим омилларидан бири бўлиб қолганлигини таъкидлади. Бугунги кунда мазкур омилнинг роли кўп марта ошмоқда. Шунинг учун ҳам миллатчилик ва шовинизм, миллатни устун қўйиш ва миллий маҳдудликка оғишларга йўл қўйиб бўлмайди. Юзага келаётган проблемаларни ўз вақтида таҳлил қилиш ва ҳал этиш СССРдаги барча халқларнинг илғор маданий анъаналарини ўзаро бойитиш, сақлаб қолиш ва ривожлантиришнинг сўзсиз шартидир.

Маданият кино ва спорт муассасалари умумий планлар асосида иш кўриши лозим, деб ўйлаймиз. Биз касаба союзлари, комсомол билан биргаликда ишларни яхшироқ мувофиқлаштиришга эришишга интиляпмиз.

Нотиқ ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитетининг йўл-йўриқлари асосида эстетик тарбиянинг умумдавлат программаси ишлаб чиқилаётганлигини маълум қилди. Бу эстетик тарбия ва бадиий таълимни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш имконини беради. Аммо бунинг учун барча манфаатдор идораларнинг ходимлари баҳамжиҳат, партия ва давлат олдидаги масъулиятни ҳис этган ҳолда иш кўришлари зарур.

Пировардида нотиқ социалистик маданиятнинг халқаро миқёсдаги масъулиятли бурчи хусусида тўхталиб ўтди.

Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. К. Гроссу** минбарга чиқади. Совет халқларининг қардошлик оиласида, деди у, Молдавия ССР меҳнаткашлари ягона халқ хўжалик комплексига ўзлари қўшаётган ҳиссани кўпайтирмоқдалар. Ўтган беш йиллик давомида саноат ишлаб чиқариши ҳажми, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулоти ҳажми ўсди.

Шунга қарамай, ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг объектив шароитларидаги ўзгаришларга ўз вақтида ва зарур даражада баҳо берилмади. Сусткашлик беш йиллик якунларига салбий таъсир кўрсатди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг айрим турларини етиштириш ва давлатга сотиш планлари бажарилмади.

Кўпгина партия комитетлари расмиятчиликдан батамом қутилганлари йўқ, улар эскича иш услуби таъсирида ҳаракат қилиб, ишда қарорларнинг дадиллиги ва конкрет мақсадга қаратилганлиги билан ўрнак бўла олмаяптилар. Бир қанча тармоқларда меҳнат коллективларининг бой имкониятларидан илгаригидек суст фойдаланилмоқда, мавжуд камчиликлар ошкора фош этилмаяпти. Ҳамон интизомсизлик ва хўжасизлик кўринишлари сезилмоқда. Молдавия Компартияси Марказий Комитети ўтмишдан энг кўп даражада сабоқ чиқариб олиши керак.

Республика меҳнаткашлари ўн иккинчи беш йилликда миқёси ва мураккаблиги жиҳатидан жуда катта, улуғвор вазифаларни ҳал этишлари зарур. Машинасозлик корхоналарини, телевизион ва видеотехникани ривожлантиришга, ишлаб чиқаришни роботлаштиришга алоҳида эътибор берилади.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида агросаноат комплексини жадал ривожлантиришга, қишлоқ хўжалигини барқарор ўстиришга алоҳида эътибор бе- [illegible] чорвачиликнинг етакчи тармоқларини интенсивлаш ва уларнинг самарадорлигини оширишга оид комплекс-тармоқ программалари ишлаб чиқилди.

Белгиланган планларда меҳнаткашларнинг резавор мева маҳсулотига ва узумнинг ширин навларига эҳтиёжи янада тўлароқ қондирилишига муҳим ўрин берилади. Узумдан турли ичимликлар, болалар истеъмол қиладиган маҳсулотлар ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Биз шарбатларни саноатда ишлаб чиқаришни кичик-кичик миқдорда қадоқланган, истеъмолчи учун қулай тарзда ишлаб чиқаришнинг янада самарали технологиясига ўтказишни мўлжаллаяпмиз, деди делегат. Чорвачиликка илгаригидек зўр эътибор берилади.

Мана шу ва бошқа вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилишини таъминлашда бошқаришнинг янги ташкил этилган интеграция органи — Давлат агросаноат комитети катта роль ўйнаши лозим. Республикада агросаноат комитети ташкил этилиши билан ишга маҳкамачилик ёндашувига, бир хиллик ва такрорланишга барҳам берилди, хўжалик юритиш механизми яхшиланди. Вужудга келтирилган потенциалдан бир мунча самаралироқ фойдаланилмоқда. Бироқ Молдавия меҳнаткашлари буларнинг ҳаммаси сифат жиҳатдан қайта қуришнинг бошланиши эканлигини тушунадилар. Бундай қайта қуриш ҳар бир меҳнат коллективидан, ҳар бир кишидан катта куч-ғайрат, конкрет ишларни амалга оширишни талаб қилади.

Ўзбекистон ССР Хоразм областининг Урганч шаҳридаги 94-мактаб-интернатнинг директори **М. Ёқубова** минбарга чиқади. **(Мазкур нутқ газетамизнинг 3-саҳифасида эълон қилинмоқда).**

КПСС Волгоград область комитетининг биринчи секретари **В. И. Калашников** волгоградликларнинг партия съездига меҳнат совғасини маълум қилди. Социалистик машинасозликнинг тўнғич корхонаси — Волгоград трактор заводи ўз мажбуриятини шараф билан бажарди ва ҳозирги тракторлардан икки баравар унумли янги «Волгарь» тракторларининг саноат туркумини ишлаб чиқарди.

Марказий Комитет ишлаб чиққан инвестиция сиёсати ижтимоий ишлаб чиқариш суръатларини жадаллаштиришга зўр таъсир кўрсатади. Областда саноатнинг энг муҳим тармоқлари жойлашган. Шунинг учун ҳам уларни реконструкциялаш ва техника жиҳатидан қайта қуроллантиришга сарфланаётган капитал маблағлар кўпайди. Келгуси ишларнинг кўлами жуда катта. Аммо шу йилиёқ планлаштирилган ишлар ҳажми қурувчилар имкониятидан тўртдан бир баравар ошиб кетиши ташвиш туғдирмоқда.

Нотиқ область партия ташкилоти область қишлоқ хўжалигидаги қолоқликни бартараф этиш учун амалга ошираётган чора-тадбирлар тўғрисида гапирди. Шундай шароитда илм-фаннинг ишлаб чиқариш билан иттифоқи ажойиб самара берди. ВАСХНИЛ олимлари билан биргаликда принципиал жиҳатдан янги комплекс программа ишлаб чиқилди. Бу программа суғорилмайдиган деҳқончилик системасини, кенг кўламда мелиорациялашни, қишлоқни ободонлаштириш ишларини ўз ичига олади.

В. И. Калашников Иттифоқ-республика фондига маҳсулот етказиб беришнинг қатъий планларини жорий этиш ва хўжаликларнинг мустақиллигини кенгайтириш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватлаб, колхоз ва совхозларни ўз-ўзини қоплашга, маҳсулотни давлат йўли билан харид этишнинг янги тартибига ўтказиш илмий асосланган, реал планлаштиришга, харид ва чакана нархларни такомиллаштиришга ўтишни талаб қилади, деган фикрни айтди. Ҳозирги нарх сиёсати шундайки, ҳатто харид планларини муваффақиятли уддалаётган колхоз ва совхозлар ҳам ўз-ўзини қоплаш усулида ишлай олмайдилар, чакана нархлар эса озиқ-овқат маҳсулоти етиштиришга кетадиган харажатларни қопламайди. Аҳолининг айрим қисми сутга, нонга нисбатан енгил-елпи қараётганлигига шу нарса сабаб бўлмаётганмикин? Жамоатчилик шу тўғридаги масалани ҳаққоний ва ўткир қилиб қўймоқда.

Партия, деди сўнгра нотиқ, партия турмуши нормаларини бузаётган, ишончдан ғаразли мақсадларда фойдаланаётган ва бу билан коммунист деган юксак номга доғ тушираётган шахслардан ленинчасига принципиал ва дадиллик билан халос бўлмоқда. Жадаллаштириш стратегияси тўғрисида зўр бериб гапириб, бироқ янги сиёсатнинг моҳиятини тушунмаётган ва ҳамон эскича ишлаётган раҳбарлар ҳали ҳам бор. Айни вақтда ошкора гаплашув баҳонасида шов-шув туғдириш учун кадрларни «фаолиятсизликда ва ношуд партиявий-маъмурий табақага мансубликда» айблашга йўл қўйиб бўлмайди. Партия билан халқ бирлиги — бу оғир синовларда юзага келган ғоят муҳим ғалабадир. Бу бирликни биз кўз қорачиғимиздек асраймиз.

Партия съезди, Сиёсий доклад, деди нотиқ, беш йилликнинг улуғвор вазифаларини бажаришда инсон омили ролини ошириш соҳасидаги ишларда янги мезонларни белгилаб беради. Меҳнаткашларни, Қаҳрамон шаҳарга келувчи кўпдан кўп меҳмонларни ва айниқса ёшларни ғоявий-сиёсий, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш волгоградликлар учун катта аҳамиятга эгадир. Бутун дунёда Волгоградни планета кўксидаги мардлик ордени деб атайдилар. Область меҳнаткашлари бу орден ўзининг ёркинлигини ҳамиша сақлаб, одамларни Ватанга меҳр-муҳаббат, социализм идеалларига садоқат, унинг ғалабаларини ҳимоя қилишга тайёрлик руҳида тарбиялашга кўмаклашиш учун барча ишларни қиладилар.

Йиғилиш аҳли самимий кутиб олган Франция Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари **Гастон Плиссонье** съезд делегатларига ва меҳмонларига Франция коммунистларидан қизғин салом топширди. Съездга қилинган чуқур мазмунли Сиёсий докладда, деди у, бугунги кунда Совет Иттифоқи ҳал этаётган проблемалар, мамлакатингизнинг келажаги ва ялпи тинчлик проблемалари ҳозирги давр билан мустаҳкам боғланган. КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасида инсонга, шахсни ҳар томонлама камол топтиришга асосий ўрин берилган. Иқтисодий проблемаларни ҳал этиш ва халқнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш учун жадал ривожланиш асосий мақсад қилиб қўйилган.

Капиталистик мамлакатлар, шу жумладан Франция халқи бошидан кечираётган чуқур танглик билан мана шу инсонпарвар мақсадлар ўртасида қанчалик катта фарқ бор, деди нотиқ. Капитализм фан ва техника ютуқларидан энг кўп даражада наф кўриш учун фойдаланмоқда. Капитализм инсон шахси манфаатларини поймол қилмоқда. Миллион-миллион меҳнаткашлар оммаси, ёшлар ишсизликка маҳкум этилган. Ўн миллионлаб кишилар талон-торожлик ва ҳаддан ташқари эксплуатация қурбони бўлган учинчи дунё мамлакатларида очликдан ҳалок бўлмоқда.

Сизнинг мамлакатингиз, деди сўнгра Г. Плиссонье, бутун иқтисодий ва илмий потенциалдан, табиат ва одам ресурсларидан тўлиқ фойдаланишга интилиб, бутунлай бошқача йўлни танлади.

Партиянгиз шу тариқа янги инсоннинг камол топиши учун бутун шарт-шароитни яратиб, унинг билим олиши, ижтимоий-сиёсий фаолияти, шахснинг ҳар томонлама равнақ топиши учун йўл очиб бериб, социализмнинг демократик табиатини яққол намойиш қилмоқда. Съездингиз мана шу мақсадга эришиш йўлида коммунистлар олға томон дадил бориш учун қийинчиликларни, зиддиятларни бартараф этиш, қолоқликка барҳам беришга интилаётганликларини таъкидлайди.

Социализм қуриш йўллари, деди сўнгра нотиқ, тобора хилма-хил бўлиб бормоқда. Бу биз учун бой тажрибадир. Социализмнинг янги модели бўлмаслиги тўғрисидаги қоидани тасдиқлайди, чунки социализм ҳар бир мамлакат ва ҳар бир халқнинг талаб-эҳтиёжларига муносиб тарзда конкрет шароитларда барпо этилади.

Кейинги вақтлардаги халқаро воқеалар ривожланишининг бориши, деди Г. Плиссонье, бугунги кунда ялпи тинчликни сақлаб қолиш имкониятлари мавжудлигини кўрсатиб турибди. Лекин империализм ўз мақсадларидан воз кечмаганлиги ҳам аниқ. Биз социалистик давлатлар, қўшилмаган мамлакатлар, бир қанча давлатлар ва ҳукуматлар бошлиқларининг тинчлик ташаббусларини табриклаймиз, урушга қарши ҳаракатларнинг ўсиб бораётган активлигини табриклаймиз. М. С. Горбачев Совет Иттифоқи номидан Парижда ва Женевада ўртага қўйган таклифлар ва айниқса унинг 15 январдаги Баёноти мамлакатимда жуда катта қизиқиш уйғотди. Француз халқи «самовий урушлар» режаларининг космик фазога ёйилиши хавфини туғдираётган қуролланиш пойгасига қатъиян қарши чиқиб, космосни тинч мақсадларда ўзлаштириш ғоясига содиқ бўлиб қолмоқда. Совет ва француз мутахассислари ҳозирнинг ўзидаёқ мана шу ғоя йўлида меҳнат қилмоқдалар.

Франция Коммунистик партияси, деди пировардида нотиқ, бугунги кунда КПСС билан муносабатлар самарали эканлигидан мамнуният изҳор қилади. Бу эса ҳамкорликнинг янги формаларида, совет ва француз халқлари ўртасидаги анъанавий ва мустаҳкамланиб бораётган дўстликда ўз ифодасини топмоқда.

Съезд аҳли самимий кутиб олган АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари, АДР Революцион Кенгашининг Раиси **Бабрак Кармал** курашаётган Афғонистон Халқ Демократик партиясидан Улуғ Ленин партиясига, бутун совет халқига қизғин салом топширди. КПССнинг ҳар бир съезди, деди у, дарҳақиқат тарихий воқеа, бутун тараққийпарвар инсоният учун бурилиш нуқтасидир. Съездда қатнашиш ватанпарварлик ва чинакам интернационализмнинг бебаҳо мактаби, янги жамият қуриш мактабидир.

КПСС совет халқини бунёдкорлик меҳнати самарадорлигини сифат жиҳатдан янги поғонага кўтаришга даъват этди. Бу вазифа ҳозирги мураккаб ва хавфли халқаро вазиятда айниқса муҳимдир. КПСС жаҳон миқёсидаги проблемаларни ҳал этишга ленинча ёндашишни намойиш қилмоқда.

Халқларга тинчлик! — партия ана шу буюк шиорни 1917 йилда Октябрь байроғига ёзиб қўйган эди. Халқларга тинчлик! — деб таъкидлайди ҳозирги кунларда ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси. Бу йил, КПСС XXVII съезди йили, Халқаро тинчлик йили деб эълон қилинганида нақадар кўп маъно бор. Тарихнинг ўзи буни тақозо этди. Тинчлик КПСС XXVII съездининг мўътабар делегатидир!

Социализм — тинчлик ижодкори. Империализм — урушлар манбаидир. Афғонлар буни яхши тушуниб, бизга қарши бошланган эълон қилинмаган уруш йиллари мобайнида батамом ҳис этдилар, деди сўнгра Бабрак Кармал. Биз халқаро империализмни ялпи қирғин келтирганлиги учун, инсониятни мисли кўрилмаган даражада таҳқирлаганлиги учун халқлар олдида айблаш ҳуқуқига эгамиз.

Афғон халқи ўз авангарди — АХДП раҳбарлигида, СССРнинг ҳар томонлама ёрдами туфайли асрий қолоқликни бартараф этиб, катта муваффақиятларга эришди. Бабрак Кармал Лениннинг ҳар қандай революция ўзини ҳимоя қила олган тақдирдагина бирон бир аҳамият касб этади деган фикрини эслатиб ўтди.

Революциямиз бир текис ривожланмади, лекин биз кўп нарсаларни ўрганиб олдик, деди у. Биз душманларга қарши курашда омма куч-ғайратига тобора кўпроқ таянмоқдамиз. Ғалаба қозонишимизга қатъий аминмиз!

Нотиқ афғон халқи уруш давом этаётганига қарамай янги ҳаёт қураётганлиги ҳақида гапириб берди. Империализм фитнаси Афғонистон халқларигагина эмас, шу билан бирга қўшни мамлакатларнинг халқларига ҳам қарши қаратилгандир, деди у. Бунга бутун дунё ишонч ҳосил қилди. Афғонистон теварагидаги вазиятни сиёсий музокаралар йўли билангина нормаллаштириш мумкин, деди у.

— Афғонистон билан Совет Россияси ўртасида дўстлик тўғрисидаги тарихий шартнома имзоланганлигига бугун роппа-роса 65 йил тўлди. Улуғ Октябрдан нурафшон дўстлигимиз биз, афғонлар учун бамисоли озодлик қуёши сингари порлаб турибди, — деди Бабрак Кармал. — Советлар мамлакатининг бутун тарихи миллий озодлик учун курашувчиларга берилган интернационал, самимий, чинакам қардошлик ёрдами тарихидир. Халқимиз Совет Иттифоқининг ғоят катта беқиёс мададини ҳеч қачон унутмайди. Фақат Ленин Ватанигина ривожланаётган мамлакатлар билан ана шундай муносабатларни ўрнатишга қодир. Фақат дўст ва оғаинигина янги жамият барпо этишда, агрессияни даф қилишда ана шундай садоқат билан ёрдам бериши мумкин!

Сўнгра съезднинг кечки мажлиси бўлди.

(Давоми учинчи бетда).

Суратда: КПСС XXVII съезди делегатлари — Тошкент ГРЭСи катта машинисти Йўлдош Мусаимов билан «Приморрыбпром» бирлашмаси балиқ овлаш кемасининг капитани Юрий Петрович Волков. (ТАСС) фотоси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ

СЪЕЗД КУНДАЛИГИ

28 февраль

кечқурунги мажлис

Кечки мажлисда СССР ташқи ишлар министри **Э. А. Шеварднадзе** биринчи бўлиб нутқ сўзлади.

Партиямиз ва давлатимиз тарихида навбатдан ташқари ва фавқулодда, деб аталган съездлар бўлиб ўтган, деди у. Ҳозирги съездимиз — навбатдаги съезд бўлса-да, тарихга мамлакат, партия ҳаётида ўзгариш ясовчи съезд, новаторлар съезди бўлиб киради.

Ядровий ва бошқа турдаги ялпи қирғин қуролларини босқичма-босқич тугатиш комплекс планини таклиф этиш билан биз нималарга суяндик? Биз, бунда ҳамфикрларимизнинг, иттифоқчиларимиз ва дўстларимизнинг, синфдош биродарларимизнинг мададларига суяндик. 15 январда берилган Баёнот социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг якдил фикрини, тараққийпарвар кучлар, яхши ниятли барча кишиларнинг манфаатларини ифода этади.

Марказий Комитетнинг Сиёсий докладида Америка томонининг позициясига берилган баҳо Женевадаги музокараларда АҚШ делегацияси шу позицияни яна тушунтириб берганидан сўнг тўла-тўкис тасдиқланди. Биз, унда янги элементларни кўрмадик, ижобийроқ элементлар эса мутлақо йўқ.

Министр Европада ўртача олисликка учириладиган ракеталар хусусида Совет Иттифоқи айтган таклифлар муносабати билан Ғарбнинг тутган йўлига тўхталиб бундай деди:

НАТО блокига аъзо бўлган мамлакатларнинг бир қанча давлат арбоблари билан суҳбатлашар эканмиз, улардан: муносабатларимиздаги силжиш сизнинг Европадан совет ўртача олислик ядровий ракеталарини олиб кетишга нечоғлик тайёрлигингизга боғлиқ, бу проблемани стратегик қуроллар ва космос билан боғламанг, деган гапларни эшитдик.

Айни шундай қилишга, Европа зонасида ўртача олислик Совет ва Америка ракеталарини биргалашиб тамомила тугатишга киришиш учун тайёргарлик очиқ-ойдин айтилган ҳозирги пайтда ғалати ўзгартишлар чиқиб қолди. Яқиндаги суҳбатдошларимизнинг ғайратшижоатлари сўниб, турли писанда ва баҳоналар қилишга ўтмоқдалар.

Улар битимга эришишни мушкуллаштирмоқчи бўлиб, Осиёдаги ҳарбий мувозанат масалаларини жўрттага шу ёққа тиқиштирмоқдаларки, уларни амалда ҳал этиш Совет программасининг тегишли босқичида кўзда тутилган.

АҚШ билан аҳдлашувга келишиладиган бўлса, Франция билан Англиядан ўзларининг тегишли ядровий қуроллари сонини кўпайтирмасликларинигина сўрардик. Бунга тааллуқли ҳамма масалалар Франция ва Англия билан бевосита фикрлашиш мавзуи қилиб олиниши мумкин бўлур эди.

Ҳеч бир киноя қилмай айтиш керакки: Франция билан Англиянинг ядровий қуролларини ҳисобга олмаслик қуролланиш пойгасининг одатдаги мантиқини бузувчи муросасозлик вариантидир. Бугунги кунда Ғарбий Европанинг сиёсий масъулияти жиддий синовдан ўтаётган экан, у ўз сўзини айтадиган, ўз қиёфасини кўрсатадиган айни пайтидир.

Башарти Европада Американинг ўртача олислик ракеталари батамом тугатилса, совет оператив-тактик ракеталари ўрнатилган жойида бундан кейин бўлиши зарурати ҳам қолмайди.

Январь Баёнотида ифодаланган концепция ядро қуролисиз келажак идеяларидан ҳам анча олисроқни кўзда тутади. Бизнинг тушунишимизча, ядровий ва химиявий қуролларни тугатиш одатдаги қуролларни тегишли даражада барқарор қисқартириб бориш билан бирга қўшиб олиб борилмоғи лозим.

Ядровий қурол синовларини тўхтатиш масаласида Қўшма Штатлар тутаётган бебурд позиция халқаро муносабатларга демократик ёндашувнинг мутлақо тескарисидир.

Ҳамон ядро қуроли мавжуд экан, деди яқинда АҚШ мудофаа министри Уайнбергер, АҚШ ядровий синовларни тўхтатмайди. Бундан ҳам равшанроқ гапириб бўлмайди: маъмурият ядровий синовларни тугатишда реал силжиш бўлишини хоҳламайди. БМТ Бош Ассамблеясининг ўтган сессиясида ядро қуроли синовлари тўхтатилсин, деб талаб қилувчи резолюция учун 120 давлат тўрт марта овоз берди. Аммо АҚШ ҳукумати ўз позицияси шу қадар якдиллик билан қоралаб турилганлигига қарамай, одоб доирасида ҳеч бир ноқулайлик сезмаётир. Зеро у, ядровий синовлар тўхтатилиши учун куни кеча принципиал овоз берган ўз конгресси олдида ҳам ҳаё қилмаётир.

Қўшма Штатлар бутун бир регионлар, қитъалар ва океанларни амалда ўз манфаатлари зонаси деб эълон этиб, бошқа халқларнинг суверенитети ва мустақиллигини ўзининг сиёсий ва иқтисодий босқинчилигига бўйсундирмоқда. Қонуний ҳукуматларни қонунга хилоф, деб эълон қилмоқда.

Америка ядровий қуролсизланиш масаласини регионал можароларни бартараф этишга боғлиқ қилиб қўйиши ўтакетган мунофиқликдир, деб таъкидлади нотиқ. Регионал можароларни сақлаб қолиш ва зўрайтиришга кўмак бераётганларнинг ўзи регионал можаролар тўғрисида гапириб турибди.

«Самовий урушлар» программасининг асосий мақсадларидан бири стратегик устунликларни қўлга киритишдан иборат эканлигини Вашингтондагилар яширмаяптилар. Космосда ҳукмронлик қилган ҳолда ерда ҳукмронликни ҳам таъминлаш мумкин эмиш. Бу программа — халқларни яна бир бор асоратга солиш, уларни империалистлар измига бўйсундириш стратегиясидир.

Агар космик қуроллар яратилса, шундай қуроллари бўлган давлатларгина эркин ва мустақил бўлиб қолиш имкониятига эга бўлар эмиш.

Совет Иттифоқи бундай бўлишини хоҳламасди, лекин у ўз хавфсизлигини таъминлаш ва иттифоқчилари ҳамда дўстларини ҳимоя этиш учун зарур бўладиган ҳамма нарсани яратишга қодирдир.

Американликларга: виждонингизга яна бир оғир гуноҳни олманг, инсониятга ядровий жинни ҳадя этиб бўлдингиз, энди космик жинни ҳам хумдан чиқарманг, деймиз.

СССР билан АҚШ зарбдор космик қуроллар яратишни тақиқлаш тўғрисида аҳдлашиб олгач, космик соҳада йўл қўйиш мумкин бўлган тадқиқотларнинг ҳар қандай жиҳатлари юзасидан музокаралар олиб боришлари мумкин эди. Биз, космосни тинчлик мақсадларида ўзлаштириш борасидаги ғоят дадил ҳамкорлик программаларининг ҳам тарафдоримиз.

Вужудга келган конкрет шароитларда, деди пировардида министр, партия ўз ташқи сиёсий стратегиясининг программ йўналишларини белгилаб олмоқда. Бу йўналишларнинг асосий мақсади — совет халқига тинчлик ва эркинлик шароитларида меҳнат қилиш имкониятини таъминлашдан иборатдир. Ядровий урушга моддий тайёргарликни тўхтатиш — асосий воситадир. Шу аср охиригача барча турдаги оммавий қирғин қуролларини тамомила тугатиш программасини амалга ошириш, космосга қурол чиқишининг олдини олиш — асосий йўлдир. Хавфсизлик проблемасига фақат сиёсий проблема сифатида ёндашиш, уни тенглик, баҳамжиҳатлик ва умумийлик асосида ҳал этиш — бош принципдир.

Донецк областидаги кўмир қазиб чиқарувчи Оржоникидзе ишлаб чиқариш бирлашмаси Карл Маркс номли шахта забойчиси **Ю. М. Шаталов** сўзга чиқиб, ҳаётимизнинг барча соҳаларида самарали ўзгаришлар юз берди, деди. Тез олға боришни, йўлимизга тўғоноқ бўлиб турган ҳамма нарсани улоқтириб ташлашни таъминлашга оид конкрет, кўлами жиҳатидан улкан ишлар авж олдирилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида етилган вазифаларнинг йўллари, форма ва методлари ҳар томонлама очиб берилди. Доклад ҳаётимизнинг энг мураккаб ва актуал масалаларига жавоб бера олади. Докладнинг ҳар бир сатрида давр нафаси сезилиб турибди, шунинг учун ҳам уни кишилар қизғин маъқулламоқдалар, ҳар бир коллективда, ҳар бир оилада муҳокама қилмоқдалар.

Кишилар партияга ишонадилар ва уни қўллаб-қувватламоқдалар. Дадил, новаторларча йўл, мушоҳада билан ёндашув, ишларнинг аҳволига рўй-рост ва очиқ баҳо бериш, вазифалар кўламининг кенглиги, улар реал ва аниқ қўйилаётганлиги — Лениндан бошланган большевистик анъанадир. Бу бизнинг, пролетарча анъанадир.

Съезд кўриб чиқаётган ҳужжатлар ишчи кишига яқин ва тушунарлидир. Зеро у, ишчи ҳаётини моддий ва маънавий жиҳатдан бойитишни, Ер юзида тинчликни сақлаб қолишни мақсад қилиб қўяди. Мана шу йўлда яхши меҳнат қилса арзийди.

Тарихнинг кескин бурилишларида, мамлакат тақдири ҳал этиладиган пайтларда, ҳамиша бўлганидек ҳозирда ҳам ишчилар синфи партия қўяётган улкан вазифаларни ҳал этишга ўзининг бутун куч-қувватини сарфлашга тайёрдир.

Бултур КПСС Марказий Комитетида стахановчилик ҳаракати ветеранлари билан ўтказилган учрашувда, деб давом қилди нотиқ, стахановчиларнинг шиддатли новаторлик руҳини давом эттиришга, уларнинг техникадан мумкин қадар унумли фойдаланишга интилишини ўрганишга, умрини яшаб бўлган нормалардан, борингки, психологик одатлардан дадил воз кечишга даъват сўзлари янгради. Жадаллаштиришнинг жуда катта резервларини излашга даъват биз, Алексей Стаханов ва Никита Изотовнинг ворислари бўлган шахтёрлар учун аниқ-равшан ва тушунарлидир. Биз Донбассда устки қатламлар кўмирларини қазиб бўлдик ва энди чуқурлаб бораяпмиз. Бошқа йўл йўқ. Экономикани ривожлантиришдаги аҳвол ҳам шундай: амалда юзада турган резервлар қолгани йўқ. Илғор позицияларга ёриб ўтиш учун интенсивлаш йўлига қатъий ўтиш, елкага оғирроқ юк олиш, ҳар бир иш ўрнида куч-қувватни тўла сарфлаб меҳнат қилиш керак. Шахсан мен, ўн биринчи беш йилликда тўққиз йиллик топшириқни бажариб қўйдим, деди ишчи. Планга қўшимча 5 минг тоннага яқин кўмир қазидим, XXVII съезд очиладиган кунгача эса яна 500 тонна қазиб олдим.

Нотиқ Донбассдаги кўпгина шахтёр коллективларининг яхши ишлари тўғрисида гапирди. Шу ишлар яна ҳам салмоқли бўлмоғи, бутун тармоқ ишида сифат жиҳатидан ўзгариш бўлишини таъминламоқ учун илм-фан, планлаштирувчи органлар ёрдам беришлари, СССР Кўмир саноати министрлиги қатъий чора-тадбирларни кўриши керак, деди у. Донбассда кўмир қазиб олиш йил сайин қийинлашиб бормоқда. Кўмир қазиш шароитлари ёмонлашмоқда. Айни маҳалда яхши машина-ускуналар етишмайди. Шахтёрларнинг машина-ускуналар сифатига ҳам кўпгина эътирозлари бор: яроқсиз жинс ортиладиган машиналарнинг ярми, кўмир комбайнларининг қарийб 40 проценти шахталарга завод браклари билан келмоқда, қусурларини тузатишни, қайтадан созлашни талаб қилади. Бу ишларни дарҳол тузатиш лозим. Бундай машина-ускуналарни ишлаб чиқиш ва тайёрлаш учун масъул бўлган кишиларга қатъий талаблар қўйиш керак. Нотиқ яна бир жуда муҳим проблемага тўхталди. Ёзувчилар ва шоирлар Донбассни мовий терриконлар ўлкаси, деб аташни ёқтиришади, деди у. Чиройли ибора-ку, аммо бу манзара кишиларга фақат хафагарчилик келтиради. Яроқсиз жинс буюмлари ёниб газ чиқаради, чанг тўзитади, бунинг устига минглаб гектар унумдор ерларни эгаллаб ётади. Бу нобудгарчилик эмасми? Ҳозир шахталарда яроқсиз жинс қазиб олинган кўмирдан бўшаган жойларда қолдирила бошланди ёки у йўл ётқизишда, бинокорлик материаллари ишлаб чиқаришда қўлланила бошланди. Бизнингча бу ишни тезроқ ривожлантириш керак.

Кремлдаги Съездлар саройининг залида кўклам қуёши нур сочаётгандек. Унинг гумбазлари остида Ленин комсомолининг, В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ пионерлар ташкилотининг байроқлари, КПСС Марказий Комитети, РКП (Б) Марказий Комитетининг эсдалик байроқлари ҳилпираб турибди. Совет ёшларининг вакиллари, пионерлар ва октябрятлар партия XXVII съездини табриклаш учун келишди.

Барча иттифоқдош республикаларнинг йигит ва қизлари қандай ишлаётганликлари, қандай ўқиётганликлари тўғрисида, қандай орзу-ҳаваслар қилаётганликлари ҳақида гапириб бердилар. Советлар мамлакатининг ёшлари социалистик Ватан қудратини ёш билакларимиз, куч-ғайратларимиз, билимимиз билан бундан буён ҳам ошириб бораверамиз, деб ваъда бердилар. Ёшлар Ленин партиясининг ишига содиқдирлар.

Социалистик мусобақа ғолиблари зал аҳлининг гулдурос қарсаклари остида Ленин комсомолининг партия XXVII съездига Рапортини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачевга топширдилар.

Партия комитетларининг иши тобора тиғизлашиб боряпти-ю, лекин гапнинг сирасини айтсам, анча қизиқарли ҳам бўляпти, деди КПСС Приморье ўлка комитетининг биринчи секретари **Д. Н. Гагаров.** Биз беш йилликнинг якунловчи босқичида бошланғич партия ташкилотлари жанговарлиги кўригини ташкил этдик. Приморьеда тобора кенг кўламда қўлланилаётган раҳбар ходимларни конкурс йўли билан тайинлаш практикаси ҳам ўзини оқламоқда.

Лекин иш услубини қайта қуриш жараёни қийинчиликлар билан бормоқда. Партия комитетлари тармоқ бўлимларининг кўпгина масъул ходимлари баъзида хўжалик органларининг «мухтор» вакилларига ўхшаб кетиб, истиқбол ҳиссини йўқотиб қўймоқдалар, тармоқдаги ишларнинг аҳволи учун раҳбарларга тегишли талабчанлик билан партиявий баҳо беролмаяптилар. КПСС Марказий Комитетининг қарорларида ўлка партия ташкилоти учун белгиланган бир қанча вазифалар бажарилмаганлигининг сабабларидан бири ана шунда. Бу қарорлар бизнинг қатъий илтимосимизга биноан қабул қилинди, ўз иштирокимизда тайёрланди-ю, лекин уларни сўзсиз бажариш учун ўлка партия комитетида тегишли қатъият бўлмади. Бунинг натижасида бугунги кунда ҳам истеъмол этилаётган чорвачилик маҳсулотларининг ярмига яқинини давлат дотацияси ҳисобидан олишда давом этмоқдамиз. Қурилиш ишларидаги катта харажатларга барҳам берилган эмас. Узоқ Шарқ фанининг самарадорлиги ҳамон оз.

Сиёсий докладда айтиб ўтилганидек, илгари социал-иқтисодий программаларни ишлаб чиқиш ва уларни амалга оширишда технократик ёндашув томонига тез-тез оғиш бўлиб турди. Бу нарса бизнинг регионда оғир акс этди. Бу ерда ишчи кучлари вужудга келишининг тарихий асосланган проблемаларини назарда тутиб, уларни сифат жиҳатидан ривожлантириш масалаларига узоқ вақтларгача тегишли эътибор берилмай келди. Ўлкада социал инфраструктуранинг ривожланиш суръатлари республикадаги ўртача кўрсаткичлардан анча орқада. Буларнинг ҳаммаси аҳолининг кўчиш даражаси юқори бўлишига олиб бормоқда. Вужудга келган аҳвол мамлакатнинг бошқа районларидан малакали кадрларни жалб этишни рағбатлантиришни тақозо қилмоқда.

Нотиқ Узоқ Шарқ табиий ресурсларидан фойдаланиш проблемасига тўхталди. Бу ерда ундирма тармоқлар ривожланган, лекин айни маҳалда тайёрлаш ва маҳсулотга дастлабки ишлов беришда хом ашёнинг анча қисми нобуд бўлмоқда. Чиқитсиз, ресурсларни тежайдиган технологияларни жорий этиш учун замонавий машина-ускуналар етказиб бериш айни Узоқ Шарқда тез иқтисодий самара беради. Бизда ҳозирча шундай машина-ускуналар йўқ.

Ўлка партия ташкилоти меҳнаткашларнинг сиёсий онгги шаклланишига, уларнинг ғоявий чиниқишига диққат-эътибор бериб келмоқда. Ҳар йили юз минггача денгизчиларимиз, балиқчиларимиз ва олимларимиз денгизда бўлиб, тўрт юздан кўп чет эл портларида тўхтайдилар. Улар мамлакатимиз ҳақидаги, социализм тўғрисидаги ҳақ гапларни муносиб тарзда шараф билан айтиб келмоқдалар, деди пировардида Д. Н. Гагаров. Ўлка коммунистлари мамлакатнинг Тинч океан чегараларидаги мустаҳкам таянчи бўлмиш Приморьенинг социал-иқтисодий ва идеологик имкониятларини янада кўпроқ мустаҳкамлаш учун бутун куч-қувватларини сарфламоқдалар.

Делегат **Ж. Д. Федорова** Воронеж область Каменск қишлоқ район партия комитетининг биринчи секретари бўлиб саккиз йилдан бери ишлаб келаётганини маълум қилди. Унинг бутун ҳаёти ҳам қишлоқ билан боғланган. Шунинг учун ҳам у, докладда айтилган партиянинг жамиятни ривожлантиришни жадаллаштириш, экономикани интенсивлаш йўлини амалга оширишда район комитетларининг роли ошганлиги тўғрисидаги сўзларни юксак масъулият ҳис-туйғулари билан қабул қилди.

Нотиқ эски схемалардан қатъиян четлашиш ғоятда зарурлигини Каменск райони мисолида кўрсатди. Ўтган беш йилликда бутун область сингари район ҳам давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш планларини бажарган бўлса-да, ғалла, қанд лавлаги ва кунгабоқар топшириш жиҳатидан каттагина қарздор бўлиб қолди. Шуларга район комитети таъсири нуқтаи назаридан қараладиган бўлса, буларнинг сабаблари нимада? Ҳисобот-сайлов йиғилишлари чоғида коммунистлар кадрлар билан ишлашда тегишли система бўлмаганлиги бунинг асосий сабабидир дейишди. Ўз сарф-харажатларига ва ташаббус кўрсатиб ишламаганликларини об-ҳаво «инжиқликлари» ҳисобидан хаспўшлаб кетишга урунувчи кишиларга баъзан қатъий зарба берилмади.

(Давоми тўртинчи бетда).

Ўртоқ М. Ғ. ЁҚУБОВА нутқи

Ўзбекистон ССР, Хоразм область Урганч шаҳридаги 94-мактаб-интернатнинг директори

Азиз ўртоқлар! Шу кунларда барча совет кишиларининг, бутун прогрессив инсониятнинг нигоҳида бўлган шу юксак минбарга кўтарилаётганимда мени қамраб олган ифтихор туйғуларини ва ҳаяжонимни сўз билан ифодалаш қийин. Халқим учун, Ленин ва Октябрь туфайли қора чиммат жаҳолатидан янги, порлоқ ҳаётга эришган ўзбек аёллари учун фахрланиб кетдим. **(Қарсаклар).** Ишчанлиги ва конкретлилиги билан ажралиб турган, Марказий Комитетнинг 1985 йил апрель Пленумидан бошланган кескин бурилишдан кейин мамлакат тараққиётининг стратегик йўлларини белгилаб бераётган ана шу тарихий съезддаги ҳар бир сўз учун жуда катта масъулият сезганлигимдан ҳаяжонландим.

Мен КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладини диққат билан тинглаб, ҳар бир хулосадан, ҳар бир таклифдан кейин фикран: «Тўғри», «Ҳақ гап», деб ўтирдим. **(Қарсаклар).** Бу ўқитувчилик одатига кўра эмас, балки қўйилган проблемаларнинг ҳаққонийлиги ва объективлигидан, улар бамисоли ҳаётнинг ўзидан, одамлар ўй-фикрларидан келиб чиққан эканлигидандир.

Мамлакат олдига улуғвор вазифалар қўйилаётир. Педагог сифатида мени хурсанд қилаётган нарса шуки, партия узоқ истиқболга назар ташлаб, бу истиқболнинг қандай бўлишини бугуноқ айтиб бермоқда, мактабда, студентлар аудиториясида таълим олаётганлар ҳақида, яъни барча ёшлар ва болалар тўғрисида, улар фикр-ўйлари ва хатти-ҳаракатлари билан ўзларининг улуғвор даврларига мос бўлишлари, улар бугун ва келгусида мусаффо, тинч осмон остида яшашлари ҳақида ғамхўрлик қилмоқда. **(Қарсаклар).**

Тинчлик ва истиқбол — бир-бири билан чамбарчас тушунчалардир. 35 йилдан бери мактабда ишлайман, салкам чорак асрдан бери интернатга раҳбарлик қиляпман. Шу йиллар мобайнида юзлаб ёшларни катта ҳаёт йўлига олиб чиқдим. Менинг ўзимда 6 фарзанд ва 7 набира бор. **(Қарсаклар).** Ер юзидаги энг тинч касб вакили сифатида, она сифатида мен изчил, фаол тинчликсевар сиёсат олиб бораётганлиги учун жонажон партиядан чексиз миннатдорман, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачевнинг тинчликни сақлаб қолиш йўлида ҳормай-толмай олиб бораётган фаолиятини, унинг Баёнотида таклиф қилинган планетамизда ядро қуролини тугатишнинг конкрет планини бутун қалбим билан қўллаб-қувватлайман. **(Қарсаклар).**

Инсониятни ҳалокатга олиб бормоқчи бўлган кишиларга қарши оналарнинг қаҳр-ғазабини изҳор этмоқчиман. Жаноб империалистлар, эсингизни йиғиб олинг! Тўхтанг! Ахир сизларнинг ҳам фарзандларингиз бор-ку. Бизнинг партиямиз овози билан ҳамоҳанг бўлган ақл-идрок ва адолат овозимизга қулоқ солинг! Биз болаларнинг ҳалок бўлишига йўл қўймаслигимиз керак! **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Бошқа кўпгина коллективлар сингари бизнинг педагоглар коллективимиз ҳам қарийб икки йилдан бери умумий таълим ва ҳунар мактабини ислоҳ қилишнинг Асосий йўналишларини амалга ошириш йўлида ишлаб келмоқда. Коллективимиз таълим ва тарбия беришнинг энг самарали методларини ижодий тарзда қидириб топиш билан машғул. Мактабнинг ишлаб чиқариш билан алоқаси мустаҳкамланяпти, меҳнат тарбиясига ва касб танлашга янгича ёндашиш дастлабки натижаларни беряпти.

Биз, маорифчилар, оталарча ғамхўрлик қилинаётганлиги учун, бутун халқ эътибор билан қараётганлиги учун, партия меҳнатимизга юксак баҳо бераётганлиги, иш ҳақи анча оширилганлиги учун ва бизларга берилаётган кўпгина имтиёзлар учун КПСС Марказий Комитетидан, Совет ҳукуматидан миннатдормиз.

Аммо шуни очиқ айтиш керакки, биз, ўқитувчилардан кутилаётган умидларни ҳамма ишларда ва ҳамиша оқламаётирмиз. Юзаки қараганда мен ташвишланмасам ҳам бўлади: мактабимиз яхши мактаб ҳисобланади, ўзлаштириш ҳам чакки эмас, мактабни тамомлаб чиққанлар орасида областдагина эмас, ҳатто республикада ҳам шуҳрат қозонган, орденли кишилар бор. Аммо иши юришмаган бирор шогирдимни кўрсам юрагим ачишади. Ўн йил ўқитиб ўргатамиз, керак бўлганда ҳар бир бола учун курашамиз. Дафъатан бизнинг мактабни тамомлаб кетган киши жиноят қилганини, ичкиликбоз бўлиб қолганини, фарзанди билан хотинини ташлаб кетганини эшитиб қоламиз. Булар орасида собиқ аълочилар ҳам, комсомол активистлари ҳам бўлади.

Мактаб, Антон Семенович Макаренко таъкидлаганидек, турмуш шароитига қараб хушмуомала, қаҳрли, раҳмдил ва шафқатсиз бўла оладиган, курашишга ва бунёд этишга, яшаш ва ҳаётни севишга қодир бўлган кишини тарбиялай олади ва тарбиялаши лозим. Аммо биз дарсда айтаётган гаплар билан болалар уйда, маҳаллада, катта бўлишгач эса ишлаб чиқаришда кўрадиган ва эшитадиган ҳодисалар ўртасидаги тафовут бу ишда жиддий тўсиқ бўлмоқда. Бир қатор оилаларда ҳали ҳукм сураётган ва онгдаги эскилик сарқитлари билан авж олдирилаётган тамагирлик, юлғичлик, ҳаётга енгил-елпи қараш муҳити — булар шу кунгача тарбияга таъсир кўрсатиб келаётган жиддий тўсиқлардир.

Суратда КПСС XXVII съездида. Андижон область Карл Маркс номли колхознинг бригада бошлиғи Х. Хусанованинг Тожикистон ССР Қўрғонтепа областидаги «Партия XXV съезди» совхозининг бригадири Г. Пахлавонова билан учрашув пайти. Улар раҳбарлик қилаётган бригадаларнинг коллективлари кўпдан буён мусобақалашиб ишлайдилар.

Б. Юсупов (ТАСС) фотоси.

Ҳурматли Михаил Сергеевич, Сиз: мустаҳкам оила — жамиятимизнинг энг муҳим тиргакларидан биридир, деб жуда тўғри гапни айтдингиз. **(Қарсаклар).** Оилада, мактабда, ишлаб чиқаришда, бизнинг шароитларимиз учун эса маҳаллада, истиқомат жойларида ҳам маънавий-психологик вазиятнинг аҳволи учун партия ташкилотларининг роли ва масъулиятини ошириш зарурлиги ҳақидаги фикрингизни ҳам астойдил қўллаб-қувватлайман.

Съездда давом этаётган партиявий руҳдаги чуқур мулоҳазалар таассуроти остида мен директор сифатида ва педагог сифатида XXI асрда яшайдиган ва меҳнат қиладиган кишиларда юксак гражданлик туйғусини, ҳар томонлама маданиятни тарбиялаш учун шахсий масъулиятимни қандайдир янгича ҳис қиляпман. Шубҳасиз, улар — кенг мулоҳазали, чуқур профессионал билимли кишилар бўлиши керак, Фарзандларимиз учун бу мақсадларга эришишнинг энг муҳим шарти рус тилидир. Ўзбек халқи учун улуғ Ленин тили шунчаки иккинчи она тили эмас, балки кўпмиллатли совет маданияти ва жаҳон маданиятининг ютуқларидан баҳраманд бўлишнинг қудратли омилларидан бири бўлиб қолди.

Мен ва оила аъзоларимнинг ҳаммаси русча гаплашишимиз билан, республика аҳолисининг ярмидан кўпроғи рус тилини иккинчи она тили, деб ҳисоблаши билан фахрланишимни яшириб ўтирмайман. **(Қарсаклар).** Аммо биз болалар ва ота-оналарнинг таълим сифати тўғрисидаги ҳамда дарслар рус тилида олиб бориладиган мактаб шохобчаларини кенгайтириш хусусидаги талабларини тўла-тўкис қондира олмаётирмиз. Бунинг асосий сабаби — ўқитувчиларнинг етишмаслигида, миллий мактабларда рус тилини ўқитиш методикасининг мукаммал эмаслигида, программадаги камчиликлардадир.

Илгариги йилларда Россия Федерацияси олий ўқув юртларини тамомлаган кишиларни республикамизга рус тили ўқитувчилари сифатида юборишдан иборат яхши анъана бор эди. Нима учундир кейинги йилларда бу анъана давом эттирилмай қолди. Биз бу анъананинг қайта тикланишини истар эдик. Ана шу муҳим проблемани ҳал этишни тезлаштиришда бизларга ёрдам беришларингизни сўраймиз. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Совет мактаби партия ва халқнинг қаҳрамонона тарихи, В. И. Ленин, ленинчи большевикларнинг ҳаёти ва фаолиятидан олинган конкрет мисоллар асосида жуда кўплаб чинакам курашчиларни ва янги ҳаёт қурувчиларни тарбиялаб етиштирди. Синфий кураш характерни чиниқтирди, шахсни камол топтирди. Аммо ҳаёт жадаллик билан олға бормоқда. Эксплуатация, уруш, очлик, вайронагарчилик, ишсизлик нима эканлигини билмайдиган авлод ўсиб етишмоқда. Бундай шароитда фарзандларимиз руҳиятига буюк ғалабаларимизга енгил қараш туйғуси ўрнашиб қолмаслиги учун, улар фикр-ўйлари ва ишлари билан совет турмуш тарзини қарор топтиришлари, қатъий ғоявий позицияларга эга бўлишлари, кекса авлоднинг жанговарлик фазилатларини ва юксак гражданлик туйғусини сақлаб қолишлари учун бизнинг зиммамизга катта масъулият тушади.

Ана шу мураккаб вазифаларни ҳал этишда ўқитувчининг асосий қўлланмаси — дарслик, белгиланган режа амалга ошириладиган асосий жой — дарсдир. Лекин кейинги йигирма йил мобайнида мамлакат ва республика Маориф министрликлари дарсликларни такомиллаштириш ўрнига кўпроқ бир дарсликни иккинчисига алмаштириш билан шуғулланиб келдилар. Натижада кўпгина дарсликларда дунёқараш ва ахлоқий тарбияга эътибор муайян даражада сусайиб қолди. Менинг фикримча, математика дарсларида ҳам ўқувчиларга «плюс ва минус» қандай ҳолларда яхши бўлади-ю, қандай ҳолларда ёмон бўлишини жиддий қилиб айтиш **(Қарсаклар)**, иқтисодий география дарсида интернационализм проблемаларини, иттифоқдош республикалар иқтисодий интеграциясининг муҳимлиги ва зарурлигини тушунтириш, биология дарсларида қатъий атеистик эътиқодни тарбиялаш керак. Шу муносабат билан мен СССР Маориф министрлиги ва Педагогика фанлари академиясидан дарсликларнинг мундарижасини кўриб чиқиш пайтида дунёқараш масалаларини диққат марказида тутишни илтимос қилмоқчиманки, бу дарсликларнинг ҳар бири болаларнинг онги ва хатти-ҳаракатларига коммунистик ахлоқимизни сингдирадиган, мактаб дарсликлари ҳаётий ҳақиқатни чуқуррроқ акс эттирадиган, эътиқод, гражданлик бурчини, жамият ва унинг аъзоларининг бахт-саодати ҳар бир кишининг ҳалол ва фидокорона меҳнатига боғлиқ эканлигини англаш туйғусини шакллантирадиган бўлсин. **(Қарсаклар).**

Кейинги икки йил мобайнида республика партия ташкилотлари кўпгина салбий ҳодисаларга қарши шафқатсиз кураш олиб бормоқда. Бу жуда соз, тўғри йўл, буни халқ маъқулламоқда. Аммо шу билан бирга тўпланиб қолган масалаларни ҳал этиш ҳам керакка ўхшаб қолди. Мактабларнинг ўқув-моддий базаси проблемасини олиб кўрайлик. Ислоҳотнинг Асосий йўналишлари маъқуллланганидан кейин кўпгина қарорлар қабул қилинди, ким нима билан шуғулланиши, қайси масалани қачон ҳал этиш кераклиги белгилаб берилди. Аммо биз айрим раҳбарларнинг психологиясида ҳам, ишларида ҳам ҳозирча мактабга нисбатан жиддий ўзгаришни сезмаяпмиз. Масалан, нима учун министрликлар ва идоралар, корхоналар социал-иқтисодий ривожланиш планларида ўқувчилар учун махсус цехлар, мактаблараро комбинатлар қурилишини кўзда тутмаяптилар, ўқувчилар бригадаларини менсимаяптилар ва эскирган техникани ажратиб беряптилар. Бироз вақт ўтгач, уларнинг ўзлари мактаб ислоҳотини амалга ошириш учун бирор иш қилмаган ҳолда унинг самарасиз эканлиги ҳақида гапира бошлайдилар. Менинг фикримча, партиянинг халқ маорифи соҳасидаги программаси биринчи навбатда ҳар бир мактаб раҳбарининг ҳам, корхона, муассаса, колхоз, совхоз раҳбарининг ҳам ҳаракат программаси бўлиб қолиши керак. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар, болаларнинг техникага, айниқса ҳисоблаш техникасига қизиқишлари ҳам тўла қондирилмаётир. Ҳозироқ уларда ана шу техника билан ишлаш малакаси ҳосил қилиш, янгича иқтисодий ва техникавий тафаккурни тарбиялаш лозим. Ваҳолонки, кўпгина масалалар ҳал этилмай қолмоқда. Республикадаги барча мактабларга ҳаммаси бўлиб 54 тагина электрон-ҳисоблаш техникаси берилган экан, мен мактаб директори сифатида нима қилишим керак? Таъминот суръати ана шундай борадиган бўлса, ўқув юртлари 2000 йилгача ҳам бундай техникага эга бўлолмайдилар.

Бизнинг Урганч шаҳримизда кейинги беш йил ичида салкам 20 минг бола туғилди, шу давр ичида эса фақат 4 минг ўринли мактаб қурилди. Мактаблар етишмай турган бир вазиятда турли хилдаги дабдабали меҳмонхоналар, ҳашаматли маъмурий бинолар зўр бериб қурилаётганини кўриб юрагим ачишарди, бу қурилишлардаги штабларга шаҳар, область раҳбарлари бошчилик қилаётганликларини кўриб: улар халқдан, унинг эҳтиёжларидан нақадар йироқлашиб қолдилар-а, деган аччиқ хаёлларга борардим! **(Қарсаклар).**

Ҳозир вазият кўп жиҳатдан яхши томонга ўзгараётир: партия комитетларининг секретарлари, ижроия комитетларнинг раислари мактабларга тез-тез келиб, педагоглар билан учрашадиган, юзага келаётган масалаларни ҳал этишда конкрет ёрдам берадиган бўлиб қолишди. Биз бу нарса вақтинчалик кампания бўлмайди, деб умид қиламиз! **(Қарсаклар).**

Шу билан бирга СССР Госплани ҳам маориф учун ажратиладиган капитал маблағлар ҳажми ва структурасини қайта кўриб чиқса, маъқул бўлур эди. Бунда туғилиш суръатларини ва мактаблар ўқув-моддий базасининг ҳақиқий ҳолатини алоҳида ҳисобга олиш керак.

Ўйлайманки, ислоҳот партия белгилаган муддатларда амалга оширилиши учун бу масалаларнинг ҳаммаси мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Асосий йўналишларида ҳисобга олинади.

Ўртоқлар! Мактаб коллективи, республиканинг барча ўқитувчилари номидан Сиз, съезд делегатларини ишонтириб айтаманки, биз ҳалол ва виждонан меҳнат қилиб, партия ва халқ ишончини бундан буён ҳам оқлайверамиз, КПСС XXVII съезди белгилайдиган вазифаларнинг сўзсиз бажарилиши йўлида меҳнат қилаверамиз. **(Давомли қарсаклар).**

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ

СЪЕЗД КУНДАЛИГИ

(Давоми. Боши учинчи бетда).

Таассуфки, биз одамларда интизом ва масъулиятни тарбиялашдан кўра, кўпроқ интизом ва масъулиятга даъват этиб келдик.

Марказий Комитетнинг апрель Пленумидан кейин, деб давом қилди нотиқ, биз кишилар билан ишлашда кўпгина бир қолипдаги ишлардан воз кечибгина қолмай, бирон янгилик киритишга ҳам ҳаракат қилдик. Жумладан, резервларни табақалаб тайёрлаш, ўрта бўғин раҳбарларини конкурс йўли билан танлаш системаси, ходимларни юқори лавозимларга кўтаришда партия ташкилотлари, коллективлар фикрини ўрганиб чиқиш ва назарда тутиш дуруст натижалар бера бошлади. Шу ҳам эътиборга сазоворки, илгари замирида расмиятчилик ва маъмуриятчилик турган «кабинет касаллиги»ни қоралаган ҳолда унга барҳам бериш учун етарлича таъсирли воситаларни топа олмаган бўлсак, кадрлар билан ишлашга шундай ёндашувнинг ўзиёқ кўп нарсани яхшилаб юборади. Аввало, партия ходимлари ферма ёки далалардаги ишларнинг аҳволини механизмлар ва очилган эгатларга қараб эмас, балки ана шу механизмларни ишлатадиган ва эгат оладиган одамлар орқали тушуниб етмоқдалар.

Қишлоқда ёппасига қурилиш ишлари кетмоқда. Колхоз қишлоқларининг янгилиги мана шунда. Партия ғамхўрлигининг самараси ҳам шу. Мисол учун, айтайлик қурувчилар етишмаса «мардикорлар» ёрдамидан фойдаланмай, колхозчиларни турдош касбларга ўргатяпмиз ва улар икки мавсум ўртасидаги даврда квартиралар ва социал-маданий-маиший объектларни хўжалик усули билан қуриб беряптилар. Лекин ҳаёт бошқа масалаларни ҳам ўртага қўймоқда. Хўжаликлар қураётган уй-жойлар сони кўпайиб боряпти-ю, лекин шахсий уйлар қуришга қизиқиш камайиб кетяпти. Бу борада ҳурматли Т. С. Мальцев бундай деган эди: кишилар ўз қўллари билан бунёдга келтирилган шахсий хўжаликка эга бўлишга интилмас эканлар, улар деҳқоннинг ўз қишлоғи билан боғланиш риштасини йўқотган бўладилар. Тўғри айтилган гап. Аҳвол шундай кетаверадиган бўлса, тайёрга айёрлик кайфиятларига қадар етиб бориш узоқ эмас.

Нотиқ колхоз ва совхозлар мустақиллиги катта бўлиши зарурлиги тўғрисида гапириб, мувофиқлаштирилмаган текширишлар кўплиги ҳамон ташаббусларга тўғаноқ бўлаётганлигини айтди.

Бултур районда юқори органлар икки юзтага яқин ҳар хил текшириш ўтказди, октябрь ойининг ўзидагина областдан 37 вакил келди. Шу вакилларга ҳамроҳ бўлиб ёрдам бериш, уларга справка ва ҳисоботлар тайёрлаш учун мутахассислар, район ва хўжалик раҳбарларининг озмунча вақти кетдими. Область, республика, борингки, Иттифоқ даражаларида контрол ишларини мувофиқлаштириш борасида кўрилаётган чораларнинг самараси ҳозирча оз бўлмоқда. Бундай масалаларда партия Марказий Комитетининг бўлимлари ҳам янада қатъийроқ позицияда туришлари керак. Партия ташкилотлари ва уларнинг раҳбарларига баҳо беришда амалий иш натижалари ҳал қилувчи мезон бўлиб қолмоғи керак, деди нотиқ. Шу билан бирга коммунистларнинг пешқадамлик ролини оширишга, уларнинг шахсий намунасига эътиборни ҳам бўшаштирмаслигимиз керак, албатта.

Шу кунларда коммунистларнинг, барча совет кишиларининг, афкор омманинг диққат-эътибори КПСС XXVII съезди ишига қаратилган, тарихнинг нафаси ва одими шу ерда айниқса сезилмоқда, деди Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. А. Ниёзов.** XXVII съезд жамиятни ривожлантиришда сифат жиҳатидан янги босқич очиб бермоқда. Йиғилиб қолган проблемаларни ва тараққиёт суръатларининг сустлигини партия ишининг етмишинчи йилларда вужудга келган одатдаги форма ва методлари билан бартараф этиб бўлмаслиги КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин мутлақо равшан бўлиб қолди.

Буни республикамиз мисоли амалда яққол тасдиқлаб турибди, деди нотиқ. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида кейинги ўн беш йил ичида Туркманистон экономикасида турғунлик бўлмоқда, ижтимоий меҳнат иш унуми амалда ўсмаяпти, деб жуда ҳаққоний гап айтилди. Бунинг сабаби, аввало партия комитетларининг иқтисодий ва социал қурилишга раҳбарлик усулидаги камчиликларда, энг муҳими эса республика партия ташкилотида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш ленинча принципларининг бузилганлигидадир.

Бизда етмишинчи ва саксонинчи йиллар ўртасида ходимларни шахсий садоқатига, юртдошлик аломатларига қараб юқори кўтариш ҳоллари содир бўлдики, бу нарса хушомадгўйлик, мансабпарастликнинг тарқалишига олиб келди. бир-бирини суяш, суиистеъмоллар қилиш, кадрларга талабчанлик билан қарамаслик, уларнинг масъулиятсизлиги вазиятини вужудга келтирди. Иқтисодий ва социал тараққиётнинг муҳим масалалари, кадрларни ишга қўйиш масалаларини кўпинча биринчи раҳбарлар коллектив фикрини олмасдан ўз ҳолларича ҳал этиб юборавердилар. Мана шу камчиликлар экономика ва маданиятнинг ривожига салбий таъсир қилди.

Туркманистон Компартиясининг бўлиб ўтган съездида салбий ҳоллар ва камчиликларга принципиал партиявий баҳо берилди, уларни бартараф этиш чоралари белгилаб чиқилди. Биз мавжуд камчиликларни бартараф этиш йўлининг бошида турганлигимизни, олдимиздаги вазифалар мураккаблигини биламиз. Республика 15 йил ичида иқтисодий потенциалини икки баравар кўпайтириши лозим. Шу беш йилликдаёқ саноатнинг ўртача йиллик ўсиш суръатларини икки баравар ошириш, қишлоқ хўжалиги тараққиётини анча тезлаштириш керак бўлади.

Масъулиятларни ўзимиздан соқит қилмаган ҳолда марказий планлаштирувчи органлар, министрликлар ва идораларнинг ҳам камчиликларини кўриб турибмиз. Туркманистон ССР кўп йиллардан бери табиий газ ҳосил қилувчи республикалардан бири бўлиб келаётган бўлсада, лекин шу қимматли хом ашёга омилкорлик билан қаралялти, деб бўлмайди. Ҳар йили газ таркибида бўлган юз минглаб тонна этан ва пропан ёқиб юборилмоқда. Бизда газни қайта ишлайдиган газ-химия комплекси қуриш ва шунинг негизида пластмасса, полиэтилен ва бошқа маҳсулотлар ҳосил қилувчи завод барпо этиш масаласи неча бор қўйилди. Ўн иккинчи беш йиллик плани муносабати билан шу масала кўриб чиқилишини сўраймиз.

Нотиқ Озиқ-овқат программасини ҳал этишда Туркманистон ихтиёрида бўлган катта-катта резервлар тўғрисида гапириб, қишлоқ хўжалигини интенсивлаш муаммоларига тўхталди, чорвачилик самарадорлигини ошириш борасида кўрилаётган чора-тадбирларни айниқса алоҳида таъкидлади.

Орзиқиб кутилган съездда Михаил Сергеевич Горбачев қилган Сиёсий доклад хусусида бу ерда айтилган гапларни қайтармоқчи эмасман. Энг юксак баҳога сидқидилдан қўшиламан, деди СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **Л. А. Кулижанов.** Лекин ҳар қалай, Михаил Сергеевич докладни тугатиб, минбардан тушгач мен афсус, доклад тугаб қолди-я, деган фикрни беихтиёр кўнглимдан ўтказдим.

М. С. Горбачев. Ҳадеб Михаил Сергеевич номини тилга олавермаганимиз маъқул. **(Гулдурос қарсаклар).**

Л. А. Кулижанов... Бу биз амал қилишимиз лозим бўлган сабоқдир. **(Кулги, қарсаклар).**

Докладдаги танқидий мулоҳазалар учун ҳамкасбларим ва ўртоқларим номидан миннатдорчилик изҳор этишни бурчим, деб биламан. Бу амалий танқид бўлиб, камчилик ва нуқсонларимизни очиқ-ойдин кўрсатиб бериш билан бир қаторда бизга ишониб топширилган энг муҳим иш участкасидаги масъулиятимизни ҳам тушуниб етишга ёрдам беради.

Партия социал-иқтисодий тараққиётни анча жадаллаштириш йўли билан жамиятнинг сифат жиҳатидан янги ҳолатга эришишдек жуда кенг кўламли вазифани ўртага қўйди, деди сўнгра нотиқ. Табиийки, ана шундай миқёсдаги вазифани ҳал этишда инсон омилига жуда катта аҳамият берилмоқда. Бу вазифалар сирасида марксча-ленинча идеологияни мустаҳкамлаш, ватанпарварлик ва интернационализмни тарбиялаш, ҳар бир кишининг ўз меҳнатига, ўзининг ҳам ижтимоий, ҳам оилавий бурчларига онгли ва ахлоқий муносабатини тарбиялаш масалалари бор. Ҳаётимизнинг ҳозирги бурилиш босқичида, фан-техника революциясининг янги поғонасида жуда юксак ленинча руҳда тушуниладиган одоб-ахлоқ, маънавият, зиёлилик муаммолари ғоят жиддий аҳамият касб этмоқда.

Ўтган беш йилликда, деди нотиқ, мамлакат кинотеатрларида 20 миллиард 500 миллион томошабин бўлди. Эндиликда деярли бутун мамлакатни қамраб олган телевидение орқали ҳам кино томоша қиладилар. Томошабинларнинг мана шу аудиториясини ҳисоблаб чиқмоқ учун дарҳақиқат астрономик рақамлар лозим бўлади. Пухта ишланган, донолик балқиб турган ҳамда истеъдод қудрати ярқираб турган фильмнинг миллион-миллион кишилар онги ва дилига таъсир кучини қандай ўлчамоқ керак? Буни бирон-бир рақам билан ифодалаб бўлмайди. Лекин томошабин кўнглига эзгу ҳислар тўлқинини солган фильм, албатта яхши ишлар, яхши фикрлар ва зафарлар тарзида қайтади.

Сўнгги йилларда ҳам пойтахт, ҳам республика студияларида яратилган бир неча ўнлаб истеъдодли асарлар экран юзини кўрди. Шу билан бир қаторда кино шаънига аччиқ танқид битилган жуда кўп мақолалар ва хатлар ҳам юзага келди. Кўпгина эътирозлар шак-шубҳасиз адолатлидир. Сийқа, маза-матрасиз кино асарлари ҳаддан зиёд кўп. Болалар учун фильмлар жуда оз. Прокат чет элнинг бемаъни тутуруқсиз маҳсулотига ёки «чет элдагига» ўхшатиб ишланган ўзимизнинг бемаза «киноимизга» тўлиб-тошиб кетди.

Киноафишада ҳеч қачон «ишчилар синфи ҳақидаги фильм», деган ном билан юритиладиган тематик бўлим бўш қолмаган. Аммо узоқ йиллар мобайнида ишлаб чиқаришда амал қилинган хўжалик юритиш методлари, ўзини оқламаган мақсадларга кўз тикавериш очиғини айтганда, шундай қуруқ материални тавсия этардики, бу санъаткор кўнглига чўғ ташламади. Бирон-бир янгиликни жорий этаман, деб югуриб-елган сийқа новаторлар, бебош ўспиринни қайта тарбиялайман, деб жони ҳалак бўлган ёки консерватор ва бағритош цех бошлиғи билан олишиб юрадиган бригадирлар бир фильмдан иккинчи фильмга силлиққина ўтиб, экранни «обод қилдилар». Лекин бу ленталарни ҳеч ким кўрмади ва ҳеч кимнинг эсида қолмади. Шу орада «Поезд тўхтади» номли ўткир, муаммоли, истеъдод билан яратилган фильм экранга чиққанида томошабин «эски гап бўлса керак-да», деб бу фильмга тушмади. Жиддий, маҳорат билан ишланган фильмларга томошабинни жалб этмоқ учун уларнинг дидини қайта тарбиялашга тўғри келади.

Ҳамма жанрдаги фильмлар энг юксак эстетик, ахлоқий, мафкуравий талабларга жавоб бериши керак. Акс ҳолда бундай фильмларни идоравий машмашалар оқибатида кино омборларининг жавонларига тасодифий тушиб қолган ленталарнинг ўрнига қўйиш керак.

Шундан сўнг нотиқ сценарий яратишдан киноплёнка, суратга олиш кинотехникасининг сифатигача кино ишлаб чиқариши билан боғлиқ бўлган муаммолар ҳақида батафсил тўхталиб ўтди.

Марказий Комитет ҳамиша санъатимизга диққат-эътибор билан қараб мадад бериб келмоқда, деди пировардида Л. А. Кулижанов. Биз комунистик идеаллар тантанаси учун, Ер юзида тинчлик учун курашда ҳамиша партиянинг содиқ ёрдамчилари бўлиб қолаверамиз. Кўп миллатли кино санъатимизнинг бурчи ҳам худди ана шундадир.

Делегатлар қизғин кутиб олган Германия Компартиясининг раиси **Герберт Мис** бундай деди: КПСС билан анъанавий дўстлик туйғуларимиз, сизнинг съездингиз, Марказий Комитетнинг Сиёсий доклади Советлар мамлакатининг олға ҳаракатида сафарбар этувчилик ролини ўйнашини сезиб турганлигимиз туфайли КПСС XXVII съездига ҳаяжон билан муносабатда бўлмоқдамиз. Ленин партиясига мансуб 19 миллион коммунистнинг ғайрат-шижоати Германия Федератив Республикаси коммунистлари курашига катта руҳ, янги-янги куч бағишлайди.

Социалистик мамлакатларнинг қардош партиялари билан биргаликда тинчлик йўлида ҳужум бошлаган, социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштириш негизида социализм обрўсини тобора ошираётган, ўз олдида турган вазифаларни ҳал этишга новаторларча ёндашиш намунасини кўрсатаётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, деди нотиқ, бугун чинакам ҳаракатлантирувчи куч сифатида намоён бўлмоқда. Бу кучнинг таъсирини мамлакат ичида ҳам, халқаро майдонда ҳам кўрмаслик мумкин эмас. 2000-йилгача дунёни ядро қуролидан босқичма-босқич холи қилишдан иборат илҳомбахш программанинг барча тинчликсевар кучларга таъсирини ҳам кўрмаслик мумкин эмас.

Бу программанинг амалга оширилиши инсониятни термоядро уруши жаҳаннамида ҳалок бўлишдан сақлаб қолади. Бу программани амалга оширишнинг дастлабки босқичидаёқ бизнинг мамлакатимиз космосда ядро қуроллари пойгасини бошлаб юборишдан иборат Америка планларида иштирок этишдан воз кечиб, совет таклифларини амалий тарзда қўллаб-қувватлаб, яна ядро ракеталаридан холи бўлган мамлакатга айланиши мумкин эди. Мамлакатимизнинг тинч истиқболи, — деб таъкидлади нотиқ, — қуролланиш пойгасида эмас. АҚШ манфаатларига тамомила бўйсунишда эмас, реваншизмда эмас, бу истиқбол фақат немислар диёридан яна уруш бошланишига йўл қўймайдиган оқилона сиёсат асосидагина таъминланиши мумкин. Германия Федератив Республикасининг истиқболи — Совет Иттифоқи, Германия Демократик Республикаси, барча социалистик давлатлар билан тинч-тотув яшаш ва ҳамкорлик қилиш сиёсати йўлидадир.

Биз, коммунистлар урушга қарши ишчилар ҳаракатида, ҳамиша ва ҳамма жойда шу йўлда кураш олиб бормоқдамиз. Бу курашни қандай олиб боришни бизга апрель ойида туғилган кунининг 100 йиллиги нишонланадиган Эрнест Тельман васият қилган эди. Бу кураш стратегиясини ГКПнинг бўлажак VIII съезди белгилаб берадики, унинг ишига сизнинг партия съездингиз янги омил бағишлайди.

Яқинда мен совет журналларидан бирида «Коммунистларга ҳамиша ишониб иш кўриш мумкин» деган сўзларни ўқидим, — деди Г. Мис. Москва яқинидаги «Электросталь» заводининг металлурги Анатолий Коротенков ўз фикрини ана шундай ифодалаган. Ҳа, биз коммунистларга ишониб иш кўриш мумкин. Тинчлик, демократия ва социализм учун курашда сиз, қадрли ўртоқлар, бизнинг партиямизга ишонишингиз мумкин. Сиз шунга амин бўлишингиз мумкинки, ГКП ҳеч қачон Маркс, Энгельс, Ленин таълимотига ва пролетар интернационализмига хиёнат қилмайди, бизнинг партиямиз КПСС билан дўстликка, халқларимиз ва бутун халқаро коммунистик ҳамда ишчилар ҳаракати манфаатлари йўлидаги дўстликка ҳамиша содиқ бўлиб қолади.

Съездингиз иши АҚШ халқи учун алоҳида аҳамиятга эга, чунки, — ҳозирги вақтда умуман истиқболнинг бўлиш-бўлмаслиги мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларнинг ҳолатига боғлиқдир, деди делегатлар томонидан қизғин кутиб олинган АҚШ Компартиясининг Бош секретари **Гэс Холл.**

У Совет Иттифоқининг тинчлик йўлидаги ташаббуслари ядровий музлик даврида ёқимли шабадани бошлаб берди, деб таъкидлади. Ядро қуролини босқичма-босқич тамомила тугатишдан иборат совет программаси инсониятнинг орзу-умидларини ғоят даражада мустаҳкамлади. Ҳар қандай ядро портлатишларини бир томонлама тўхтатиб қўйиш муддати Совет Иттифоқи томонидан узайтирилганлиги қулайроқ сиёсий иқлимни вужудга келтирди.

Бу ташаббуслар АҚШ маъмурияти ақл бовар қилмайдиган ядро қуроллари пойгасини тўхтатишдан воз кечиш учун фойдаланаётган кўпдан-кўп демагогик важларнинг охиргисини ҳам пуччага чиқарди. АҚШдаги урушга қарши кенг ҳаракат сафларида «совуқ уруш» давридаги янглиш фикрлар ва афсоналар ўрнини «СССР ядро қуролларини портлатишни ихтиёрий равишда тўхтатишини эълон қилди. Нима учун АҚШ шундай йўл тутмаётир» деган шиор эгалламоқда.

Халқаро иқлимнинг яхшиланиши Рейган маъмуриятига хўжакўрсинга тинчликсеварлик ҳақида сафсата сотишдан, қуролсизланиш ишида қуруқ гаплардан конкрет ишларга ўтиши учун тазйиқни кучайтирди, деди нотиқ.

У айтдики, СССР ўз социал-иқтисодий ривожланишида олға ҳаракатни жадаллаштиришни режалаштираётган бир пайтда Америка капитализми ҳар томонлама янада чириш вазиятини бошидан кечирмоқда. Бу жараён қуролланиш пойгасига жуда катта маблағ сарфланаётганлиги оқибатида кучаймоқда ва миллионларча американликлар қашшоқликда яшаётганлигида, бошпанасизлар ва очлар сони ошиб бораётганлигида, ирқчилик авж олаётганлигида, турмушнинг умумий сифати пасайиб бораётганлигида намоён бўлмоқда.

АҚШ монополияларнинг манфаатларидан келиб чиқиб, Африка Жанубида, Марказий Америкада, Яқин Шарқда ва Кариб денгизи районида ички ишларга аралашиш ва агрессиядан иборат империалистик сиёсатни давом эттирмоқда.

Кўпчилик олимлар, шу жумладан Америка олимлари ҳам «самовий урушлар» программаси асосида космик қалқонни вужудга келтириш қимматга тушадиган ва хавфли хом хаёл эканлиги ҳақидаги фикрга қўшилмоқдалар. «Самовий урушлар» программаси — ядровий ҳужум қуролларининг жуда мураккаб янги турларини ишлаб чиқиш ва уларни космосда жойлаштириш учун бир ниқобгина, холос, деди Гэс Холл.

Рейган маъмурияти Никарагуа, Ангола, Сальвадор, Кампучия, Намибия, Афғонистон, Эфиопия, Ливия халқларига қарши кураш олиб бораётган каллакесарларнинг тўдаларига қурол етказиб беришни ва молиявий ёрдам кўрсатишни тобора кенгайтирмоқда. Бунда у терроризмга қарши кураш ҳақида сафсата сотмоқда. АҚШнинг расмий сиёсати — давлат терроризми сиёсати, шу жумладан ҳавода қароқчилик қилиш сиёсатидир.

Реакциянинг қўмондонлик пункти Вашингтонда ва Уоллстритда жойлашган, деди Гэс Холл. У айтдики, американликларнинг аксарияти мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш давом эттирилади, АҚШ ўзига тегишли ярим йўлни босиб ўтади, бу эса барча ядро синовларини тўхтатиш имконини беради деб жиддий умид қилмоқдалар. Олий даражадаги учрашувда бошланган жараён давом эттирилаверсин ва у реал натижалар келтирсин.

Шу билан кечки мажлис тугади.

* * *

Партия XXVII съездида жамиятимизни янада ривожлантириш йўллари тўғрисида чуқур манфаатдорлик билан, партиявий принципиаллик билан гапирилмоқда. КПСС Марказий Комитети Сиёсий докладини, янги таҳрирдаги КПСС Программаси ва партия Уставига киритиладиган ўзгартишлар лойиҳаларини, КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг ҳисоботини муҳокама қилиш давом этмоқда.

1 март эрталабки мажлис

Эрталабки мажлисда КПСС XXVII съездининг делегатлари ва меҳмонлари Улоф Пальме хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

Мажлисда раислик қилувчи ўртоқ **В. М. Чебриков** бундай деди:

Бугун кечаси Стокгольмдан қайғули хабар олинди. Швеция бош министри, Швеция социал-демократик ишчи партиясининг раиси Улоф Пальме кечқурун уйига қайтаётганида ёвузларча ўлдирилди, унинг рафиқаси жароҳатланди. Қотил яширинди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет Иттифоқи ҳукумати Швеция халқига Пальме кўп йил бошчилик қилган социал-демократик ишчи партиясига, съездимизда кўпгина вакиллари қатнашаётган социал-демократик ва лейбористлар партияларига чуқур ҳамдардлик изҳор этадилар.

Атоқли давлат ва сиёсат арбоби, бутун дунёда тинчлик учун, халқлар мустақиллиги учун, инсоният бахт-саодати йўлида давлатлар ўртасидаги кенг ҳамкорлик учун таниқли курашчи қабиҳларча ўлдирилганлиги бизни ғазаблантирди ва ларзага келтирди.

Пальме ўз мамлакати билан СССР ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантириш учун кўп иш қилганини биз ҳеч қачон унутмаймиз.

Мажлисда СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали **С. Л. Соколов** биринчи бўлиб сўзга чиқди. КПССнинг XXVII съезди, деди у, партиямиз билан совет халқининг буюк коммунистик мақсадларга эришиш учун қаҳрамонона курашидаги сифат жиҳатидан янги, бурилиш босқичини мустаҳкамлайди ва янада ривожлантиради.

Армия ва флот жангчилари Сиёсий докладда ўртага қўйилган мақсад ва вазифаларни якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар, Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини астойдил маъқулламоқдалар.

Империалист давлатлар бизнинг тинчликсеварлик таклифларимизни рад этибгина қолмай, айни вақтда уруш тайёргарликларини кучайтираётган, социализм ижтимоий системасини тугатиш йўлини ошкора эълон қилаётган шароитда бундан буён ҳам сиёсатимизда тинчлик учун тинимсиз кураш ҳар қандай агрессорга қақшатқич зарба беришга шайлик билан қўшиб олиб борилиши зарур.

Лениннинг империализм урушлар ва уруш хавфи манбаидир, деган қоидаси бугунги кунда ҳам тўғри қоидалигича қолмоқда. Бу эса совет кишиларидан ва Қуролли Кучларимиздан юксак хушёрликни, социалистик Ватанни ҳимоя қилишга доимий шайликни талаб қилади.

Ўтмишда тажовузкорлик режаларини тузаётган давлатлар тинчликсевар давлатларга нисбатан урушга кўпроқ тайёр бўлади, деб ҳисобланар эди. Ўтмишда ҳам бу фикрга қўшилиб бўлмас эди. Бироқ ҳозирги шароитда бу фикрга, айниқса, йўл қўйиб бўлмайди.

Мана шуларнинг ҳаммаси ҳисобга олиниб, партиянинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасида КПСС СССР Қуролли Кучлари империализм кучларининг ҳарбий устунлигини истисно қиладиган даражада бўлиши учун, Совет давлатининг мудофаа қудрати ҳар томонлама такомиллаштирилиши учун бутун куч-ғайратни сарфлайди, деб таъкидланади.

КПССнинг ҳарбий қурилишга, Қуролли Кучларга раҳбарлиги социалистик Ватан мудофаасини мустаҳкамлаш асосларининг асосидир. Партиянинг раҳбарлик роли шароитида мамлакат мудофааси соҳасидаги сиёсат, ташқаридан бўладиган ҳужумдан ҳимоя қилишга қаратилган совет ҳарбий доктринаси ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. КПСС Марказий Комитети, ва аввало Сиёсий бюро, Мудофаа Кенгаши Қуролли Кучлар қурилиши ва тайёрлиги масалаларини доимо, аниқ-равшан, чуқур ва талабчанлик билан кўриб чиқаётганликларини съездга маълум қилишни ўз бурчим деб ҳисоблайман.

СССР билан АҚШ ўртасида, Варшава Шартномаси ташкилоти билан НАТО блоки ўртасида ҳарбий мувозанат ўрнатилганлиги партиямиз фаолиятининг ишонарли натижаси, социализмнинг тарихий ютуғи бўлди.

Партиянинг ғамхўрлиги ва бутун халқнинг куч-ғайрати туфайли Совет Армияси билан Ҳарбий-Денгиз Флоти фан-техника ютуқларига мувофиқ равишда ривожланиб бормоқда ҳамда биринчи даражали қурол ва жанговар техника билан таъминланган. Бунинг учун биз олимларимизга, инженерларимизга ва қаҳрамон ишчилар синфимизга астойдил миннатдорчилик изҳор этамиз.

Партияга ва ўз халқига садоқатли марксизм-ленинизм идеологияси билан қуролланган совет жангчилари ҳарбий хизматни юксак масъулият туйғуси билан фидокорона ўтамоқдалар, деб таъкидлади нотиқ. Улар совет қўшинларининг Афғонистондаги чекланган қисмлари составида ўз интернационал бурчларини мардона ва муносиб равишда бажармоқдалар. Уларнинг кўплари юксак давлат мукофотлари билан тақдирланди.

Биз эришилган ютуқлар ҳақида гапириш билан бирга ҳарбий иш узлуксиз ривожланиб бораётганини ҳамда ҳарбий тайёргарликка ва Қуролли Кучларнинг тайёрлигига талаблар ортиб бораётганини унутмаймиз.

Сиёсий бюронинг партиявий-сиёсий ишни такомиллаштириш юзасидан берган кўрсатмаларини бажариб, раҳбар кадрларнинг масъулияти янада оширилди, топширилган участкадаги ишларнинг аҳволи учун ҳар бир раҳбарга нисбатан партиявий талабчанлик янада кучайтирилди. Ҳарбий коллективларни жипслаштиришга, офицерларнинг шахсий составга яқинлигига жуда муҳим аҳамият берилмоқда.

Қўшинларни ва флот кучларини тайёрлашда уларнинг қуруқликдаги, осмондаги ҳамда денгиздаги маҳоратини янада оширишга, уларнинг тайёргарлигини жанговар воқелик шароитларига имкони борича яқинлаштиришга зўр берилмоқда. Шахсий составнинг ҳозирги жанг учун характерли бўлган маънавий-жанговарлик фазилатларини ва ҳарбий интизомни мустаҳкамлашга, жисмоний тайёргарликка, қийинчиликларни бартараф эта олиш қобилиятига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Қуролли Кучларимизнинг халқ билан чамбарчас бирлиги улар қудратининг битмас-туганмас манбаи бўлиб хизмат қилмоқда. Бутун халқнинг куч-ғайрати билангина партия раҳбарлигида социалистик Ватанни муваффақиятли ҳимоя қилишга тайёргарлик кўриш ва уни таъминлаш мумкинлигини тарих тажрибаси кўрсатиб турибди.

Бутун халқнинг ғамхўрлигидан баҳраманд бўлаётган ва Коммунистик партия раҳбарлигидаги Совет Қуролли Кучлари, деди сўзининг охирида министр, Ватанимиз тинчлиги ва хавфсизлиги посбонлигида бундан буён ҳам сергак тураверадилар. Халқимиз КПСС XXVII съезди қарорларидан илҳомланган ўз меҳнати пишиқ-пухта таъминланишига ишонавериши мумкин.

Шу минбарга чиқишдан аввал кўп ўйлашга тўғри келди, деди КПСС Свердловск область комитетининг биринчи секретари **Ю. В. Петров.** Съезднинг чинакам большевикча муҳити ҳамма нарсани қайта-қайта мушоҳада қилиб кўришга, кўпгина масалаларга янгича ёндашишга мажбур этмоқда.

Нотиқ амалдаги хўжалик механизмини такомиллаштириш проблемаларига тўхталди. Бу соҳадаги энг муҳим нарса шундан иборатки, — таъкидлади у, — коллективлар халқ хўжалигининг энг юксак натижасини таъминлашдан иқтисодий манфаатдор эмаслар. Сифат муаммоси ҳаммани ташвишлантирмоқда. Бироқ, сиёсий ва маъмурий методларнинг ўзи билангина иш битмайди, хўжалик механизми эса акс йўлдан бормоқда.

Яқинда Ғарбий Сибирь нефть комплексини ривожлантиришни жадаллаштириш соҳасида область партия ташкилотининг вазифаларини белгилаб берган актив йиғилишида қувурларнинг сифатини яхшилаш масаласи ўткир қилиб қўйилди. Суриштириб кўрилганида завод ҳозирнинг ўзидаёқ реконструкция қилинмай туриб, дунёдаги энг яхши стандартлар даражасида маҳсулот ишлаб чиқара олиши, аммо шу билан бирга унинг ҳажм кўрсаткичлари, бинобарин рағбатлантириш фондлари пасайиб кетиши маълум бўлди.

Мантиққа зид иқтисодий аҳвол рўй бермоқда. Истеъмолчига, яъни давлатга қанчадар яхши бўлса, ишлаб чиқарувчига шу қадар ноқулай бўлмоқда. Деярли ҳамма жойда масала шундай. Яқин давр ичида халқ хўжалигини реконструкция қилиш лозим, ҳолбуки, ҳозирнинг ўзидаёқ пудрат ташкилотлари бундан иқтисодий манфаатдор эмаслар, бунинг устига бевосита зарар кўрадилар, шу сабабли ҳар қандай баҳоналарни рўкач қилиб бу ишда қатнашишдан бўйин товлашга уринмоқдалар.

Нотиқ капитал қурилишдаги ишларнинг аҳволини таҳлил этди. Областнинг етакчи пудратчи ташкилоти — СССР Оғир индустрия корхоналари қурилиши министрлигига қарашли «Главсредуралстрой» бош бошқармаси 14 йилдан бери планларни бажармай келмоқда. КПСС Марказий Комитетининг капитал маблағ планлари пудратчи ташкилотларнинг қувватлари ва моддий-техника ресурслари билан балансли бўлиши тўғрисида неча марталаб қўйилган талаблари амалда бажарилмай қолмоқда.

Ҳозир шундай практика амал қилмоқда — бир ташкилот буюртма беради, иккинчиси лойиҳалаштиради, учинчиси планлаштиради, тўртинчиси пул билан таъминлайди. Бироқ, эҳтимолки, пудратчидан ташқари инвестиция жараёни қатнашчиларидан ҳеч бири ҳақиқатда иқтисодий жиҳатдан масъул эмас. Бундай система шароитида муваффақиятга умид боғлашимиз қийин. Капитал қурилишни яхшилаш масаласини, бизнинг назаримизда КПСС Марказий Комитетининг Пленумларидан бирида махсус муҳокама қилиш зарур, деб таъкидлади Ю. В. Петров.

Гап нуқул хўжалик масалалари тўғрисида боряпти, деган таассурот вужудга келиши мумкин. Бироқ, бутун гап шундаки, агар қарорлар бажарилмаётган бўлса, агар йиллар давомида етилиб келган муаммо ҳал қилинмаётган бўлса, омманинг ташаббуси доимо инструкциялар ва циркулярлар тўсиғига дуч келаётган бўлса, демак бирон-бир сабаб тақозоси билан замон талабларига мувофиқ иш тута олмаётган, иш тутишни хоҳламаётган ваколатли конкрет кишилар бор.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида зудлик билан ҳал қилиниши лозим бўлган энг муҳим проблемалар айтиб ўтилди. Нотиқ Лениннинг энг муҳим талабларидан бири: раҳбарлик коллектив бўлсин, масъулият шахсий бўлсин, деган талаби амалда бажарилиши учун шу проблемалардан ҳар бирининг ҳал этилишини таъминлайдиган конкрет масъул шахслар тайинлаб қўйилсин, деган таклифни киритди.

Давлат йўли билан планлаштириш социал адолат принципини турмушга татбиқ этишда ишончли қурол бўлиб қолиши керак. Планлаштириш ҳозиргидек «эришилган даража»га қараб эмас, балки ҳақиқий аҳволга мувофиқ тарзда тузиладиган бўлсин. Нотиқ мамлакатнинг ҳамма территориялари социал ривожланишини пухта таҳлил этиб чиқишни ва шу асосда, иқлим, миллий хусусиятлар ва бошқа хусусиятларни эътиборга олиб, перспектив ҳамда йиллик планлар тузишни, тегишли ресурсларни ажратишни таклиф қилди.

Бундан ташқари хўжаликни бошқаришнинг территориал органларини барпо этиш тадбирларини ўйлаб кўриш мақсадга мувофиқдир. Шундай қилмай туриб, тармоқ ва маҳаллий манфаатларни узвий равишда бирга қўшиш зарурлиги тўғрисидаги ҳамма талаблар ҳозир содир бўлаётганидек, қуруқ сўз бўлиб қолаверади.

Свердловск областининг делегацияси, деди пировардида Ю. В. Петров, КПСС Марказий Комитети Сиёсий доклади қоида ва хулосаларини тўла-тўкис қўллаб-қувватлайди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий доклади ҳар бир совет кишиси тўғрисидаги, тинчликнинг тақдири ҳақидаги астойдил ғамхўрлик руҳи билан суғорилганлиги қалбимни бутунлай тўлқинлантириб юборди, деди Псков областидаги 1-касалхона бўлимининг мудираси **М. И. Желнина.** Ҳали биз докладдаги қоидалар ва хулосаларни қайта-қайта ўқиймиз, улар устида фикр юритамиз, аммо зўр илҳомбахш вазифаларни ҳал этиш учун бутун куч ва ресурсларни ишга солиш кераклиги, ҳар биримиз янада фаол, жисмоний бақувват ва соғлом бўлишимиз кераклиги ҳозирнинг ўзидаёқ равшан. Докладда жуда тўғри айтиб ўтилганидек, соғлиқни дорихонадан сотиб олиб бўлмайди.

Совет ҳокимияти йилларида соғлиқни сақлаш соҳасида эришилган ютуқлар ҳаммага маълум. Масалан, бизнинг Псков областимизда ҳозир уч мингга яқин врач ва 10 минг ўрта медицина ходими бор. Юздан кўпроқ поликлиника ва касалхона ишлаб турибди.

Мамлакатдаги энг кекса билим даргоҳларидан бири — Тарту университетининг медицина факультетини тамомлаганимдан кейин 20 йилдан кўпроқ вақтдан бери врач бўлиб ишлаяпман. Эрим ҳам шу факультетни битирган, у билан биз битта касалхонада ишлаб келяпмиз. Ҳозир тўнғич қизимиз ҳам шу факультетда таълим оляпти, ўнинчи синфда ўқиётган кенжа қизимиз касалхонада санитарка бўлиб практикадан ўтмоқда, у ҳам врач бўлиш орзусида.

Бизнинг касалхонамизда медицина ходимларининг бир неча сулоласи меҳнат қилмоқда. Биз оиламизда касбдош ўртоқлар даврасида, мен бир неча йил давомида бошчилик қилишимга тўғри келган партия ташкилотида соғлиқни сақлаш проблемаларини доимо муҳокама қилиб турамиз.

Бугун касалликларнинг олдини олишга, аҳолини диспансер кўригидан ўтказишга алоҳида эътиборни қаратмоқчиман. Бизнинг мамлакатимиз дунёда биринчи бўлиб бу проблемаларни бутун давлат миқёсида ҳал этишга киришди. Россия Федерацияси, Украинанинг бир қанча областларида, Болтиқ бўйида, бизнинг областимизда ҳам муайян тажриба орттирилган.

Бироқ бу катта ва муҳим ишда ҳали ечилмаётган кўпгина проблемалар бор. Медицина муассасаларини замонавий техника воситалари билан, диагностика ва даволаш аппаратлари, самарали, шифобахш дори-дармонлар билан таъминлаш анча яхшиланиши керак. Соғлиқни сақлаш, Медицина ва микробиология саноати, Приборсозлик министрликлари ҳамда бошқа идоралар шу масалаларнинг ҳал этилиши учун илмий-тадқиқот институтлари ва саноат корхоналари раҳбарлари олдига янада қаттиқроқ талаб қўйишлари керак.

Биз ўз ишимизни танқидий баҳолаб, деди сўнгра нотиқ, даволаш муассасаларида ҳали ҳам қўполлик, беморларга муносабатда эътиборсизлик, ходимларнинг малакаси пастлиги, врачлик ахлоқ-одоби нормаларини бузиш ҳоллари тез-тез учраб турганини афсусланиб тан олишимиз керак. Биз коммунист медиклар ўзимизнинг бутун обрў-эътиборимиз кучи билан шу иллатларга қарши бир ёқадан бош чиқариб курашишимиз керак, деб ўйлайман. Врачларни беҳуда қоғоз тўлдиришдан халос қилиш ҳам жуда муҳимдир, қоғозлар оқими камайиши ўрнига, тобора кўпайиб бормоқда.

Врачлар, медицина ҳамширалари, дорихона ходимларининг иш ҳақини тартибга солиш тадбирлари тўғрисидаги хабарни зўр миннатдорчилик билан кутиб олдик. Биз бу ғамхўрликка фидокорона меҳнат билан жавоб берамиз, ҳар бир касалхона, поликлиникада иш партия, халқимиз талаб қилаётганидек йўлга қўйилишига интиламиз.

Мен Москвага жўнаб кетаётганимда, деди сўнгра врач, кўпгина медицина ходимлари, кўпгина меҳнаткашлар, айниқса аёллар жамиятимизни анчагина салбий ҳодисалардан ва ичкиликбозлик каби хатарли иллатдан тозалаш соҳасида сабот ва изчиллик билан олиб

(Давоми бешинчи бетда).

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ

СЪЕЗД КУНДАЛИГИ

(Давоми. Боши тўртинчи бетда).

борилаётган иш учун Марказий Комитетга катта раҳмат айтишни илтимос қилдилар. КПСС Марказий Комитети яқинда шу масала юзасидан Новгород области хусусида қарор қабул қилди. Бу соҳада бизнинг областимиздаги аҳвол ҳам қўшниларнинг аҳволидан яхши эмас, деб ўйлайман. Ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши курашни янада фаол ва ҳужумкорлик билан олиб бориш керак. Бу курашда ҳар бир коммунист қатнашиши лозим. Ялпи куч-ғайратлар билангина бу иллатни бартараф эта оламиз.

Меҳнат коллективларида, истиқомат жойларида хотин-қизлар кенгашларини қайта тиклаш, уларни Совет Хотин-қизлар комитети бошчилигида ягона бир системага бирлаштириш тўғрисида Марказий Комитет докладида айтилган фикрни қўллаб-қувватламоқчиман. Дарҳақиқат, бу — буюк куч бўлади, бу куч билан ҳисоблашмай кўринг-чи, ўртоқ эркаклар, деб таъкидлади нотиқ.

А. С. Пушкин номидаги Ленинград Академик драма театрининг бош режиссёри, СССР халқ артисти **И. О. Горбачев** совет маданияти усталарининг юксак бурчи ҳақида гапирди.

Мен актёрман ва ҳар сафар саҳнага чиққанимда санъат кишисининг гражданлик позицияси — унинг энг муҳим фазилати эканини айниқса равшан ҳис қиламан, деди у. Шу залда гап бораётган жуда мураккаб проблемаларнинг катта комплексида ҳамма нарсани белгилаб берадиган битта проблема бор, бу — жадаллаштириш, интенсивлаш проблемасидир. Бу тушунчаларни торайтирмаслик, жадаллаштириш, интенсивлаш — иқтисодий тушунчагина эмас, балки аввало ва ҳаммадан кўпроқ маънавий категориялар эканини қатъий уқиб, англаб олиш муҳимдир. Бу категориялар инсондан меҳнатга сифат жиҳатдан янги, маънавий муносабатда бўлишни, ҳалолликни, диёнатлиликни, бурч, ҳамият ва ватанпарварлик туйғуларини нозик англаб олишни талаб қилади.

Томошабинни эзгулик ва адолат ғояларига шунчаки хайрихоҳлик билан қараб қолмай, балки эзгулик ва адолат тантанаси учун актив кураша оладиган граждан қилиб тарбиялаш учун ҳар оқшом пардани кўтариб саҳнага чиқаверса арзийди. Совет кишилари санъат ходимларидан шундай асарларни кутмоқдаларки, бу асарларнинг қаҳрамонлари қойилмақом иш қилишга қодир бўлган чинакам жонкуяр, серҳаракат кишилар бўлсин. Партия ходими, ҳақиқий коммунист тўғрисидаги, курашчи инсон бўлган замондошим ҳақидаги спектаклни саҳналаштириш дилимнинг тўридаги орзу бўлиб келмоқда. Мен бундай кишилардан кўпларини биламан, ҳаётда улар билан танишман. Аммо адабиётда, саҳнада, кинода, афсуски, бундай қаҳрамонлар мутлақо етишмайди.

Бизга турли қаҳрамонлар, шу жумладан эндигина ҳаётда кўриниб қолган, айрим жиҳатлари ҳали пайқаб олинмаган қаҳрамонлар ҳам керак. Майли, бу қаҳрамон қийинчиликларни бошидан кечирсин, фожиали можароларда қатнашсин, аммо у шунда ҳам кишини ташвишлантирадиган, ишонч билан қарайдиган, ҳақиқат, тарихий ҳақиқат учун қаҳрамон, намуна бўлиб қолаверадиган бўлсин.

Шу муносабат билан нотиқ ўз касбига кўра санъат билан шуғулланувчи кишиларнинг яратилаётган асарлар ғоявий чуқурлиги ва бадиий баркамоллиги учун бўлган масъулияти ошиб бораётганлигини таъкидлади. Маданият арбоби ўз зиммасига оладиган масъулият меъёри аввало ўзига нисбатан шафқатсиз бадиий ва гражданлик талабчанлиги билан қарашини тақозо этади. Башарти, у шу фазилатни эгаллаб олмаса, вақтинчалик манфаатларни, янги мода талабларини деб ҳақиқатдан юз ўгиришга тайёр бўлса, унинг позицияси самарасиз бўлиш билан бирга аҳлоқсиз ҳам бўлиб чиқади.

Айрим театрлар қандай қилиб бўлмасин ўз залларини тўлдиришга, енгил-елпи дидларга мослашишга интилаётганлиги кишини ташвишга солмай қўймайди, деди сўзини давом эттириб нотиқ. Ҳозир вақтичоғлик қиламиз, деган бамайлихотир беparвolik туйғуси билан ва ишонч билан театр ёки кино залига кирадиган, телевизор олдидаги ўриндиққа ўтирадиган санъат истеъмолчиси пайдо бўлиб қолганлиги кишини ташвишга солади. Маданиятни кўнгилхушлик деб ибтидоий маиший хизмат дебгина тушуниш шунчаки гўлларча янгилишишгина эмас, принципиал хатодир.

Санъатнинг юксак вазифаси томошабиннинг бир қолипга тушиб қолган талабларига шунчаки жавоб беришдан иборат эмас, балки — энг муҳими — шу талабларни шакллантиришдан, ҳақиқий маданий бойликни чинакамига тушуниш туйғусини тарбиялашдан иборатдир. Нечундир биз ихтиёрий ёки беихтиёр тарзда турмушга кенг назар билан қарамай қўйдик, баъзан мавҳум инсонпарварлик, пацифизм позицияларига, эзгулик ва ёвузликни синфий тушунмаслик позицияларига тойиб кетяпмиз. Бунга қарши кескин курашмоқ керак.

Ҳа, биз жамиятимиздаги камчиликлардан кўз юмишга ҳақли эмасмиз. Бу камчиликлар ҳақида алам билан, ҳаммага эшиттириб рўйирост гапириш зарур. Аммо соғлом тандаги ярани сезиб қолганда, айюҳаннос солиш керакми? Дарддан халос бўлишда, касалликка қарши кураш механизмини кўрсатиб беришда, уни ҳар қандай социал вирусга нисбатан матонатли бўлишга ўргатишда инсонга ва жамиятга ёрдам бериш юз карра муҳимроқдир.

Нотиқ санъатнинг ғоявий-ижодий савиясини оширишда бадиий танқидчилик муҳим роль ўйнашига эътиборни қаратди. Ижодий коллективлар ва союзларнинг коммунистлари кўпроқ партиявий принципиаллик ва профессионал талабчанлик кўрсатишлари керак. Санъат — жуда муҳим умумпартия, умумдавлат ишидир. Модомики шундай экан, бу ишни энг муҳим, энг масъулиятли партиявий топшириқ деб бажариш керак.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладидаги таҳлилнинг чуқурлиги, турмушимизнинг туб масалаларини баён этишдаги ошкоралик ва дадиллик партияда ва халқда жуда зўр қизиқиш уйғотди, деди КПСС Ростов область комитетининг биринчи секретари **Б. М. Володин.** Бизнинг областимизда ҳам кўпгина салбий ҳодисалар содир бўлди. Бу ерда коллектив раҳбарликнинг партиявий принципларидан жиддий равишда чекинишлар, субъективизмга, ҳақиқатни безаб кўрсатишга, сўзнинг ишдан ажралиб қолишига, айрим раҳбарларнинг аҳлоқий тубанлашиб кетишига йўл қўйилди. Аслида танқид ва назорат зонасидан соқит қилиб қўйилган Ростов шаҳрида, ана шу салбий ҳолатлар айниқса кўзга ташланди. Натижада кадрларни тарбиялашга жуда катта зиён етказилди. Буларнинг ҳаммаси экономикадаги ишларга ва бошқа соҳаларга таъсир қилмай қолмади. Область кўпчилик асосий кўрсаткичлар юзасидан беш йилликнинг контрол топшириқларини бажармади.

Партия Марказий Комитети бу ҳодисаларга принципиал баҳо берди, область коммунистлари ва меҳнаткашлари бу баҳога тўла-тўкис қўшиладилар ва уни қўллаб-қувватлайдилар. КПСС область комитети Марказий Комитетнинг ёрдамига, коммунистларнинг актив мададига таяниб, бузилишлар ва суиистеъмолларни таг-туби билан тугатиш, раҳбарлик услуби ва методларини такомиллаштириш, ҳамма жойда уюшқоқлик, интизом ва ва тартибни қарор топтириш соҳасида сабот билан изчил иш бошлаб юборди. Бу соҳадаги иш давом эттирилмоқда, аммо биз ҳали йўлнинг илк босқичидагина турибмиз.

Экономикага раҳбарлик соҳасидаги амалий фаолиятда партия ташкилотларининг куч-ғайратлари энг муҳим масалаларга қаратилмоқда. «Дон» туркумидаги комбайнларни кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилганлиги ана шундай муҳим масалалардан биридир. Комбайнларнинг дастлабки туркуми съезд очилиши арафасида тайёрланди. Мазкур проблемани ҳал этишга турли министрликларнинг юзлаб корхоналари жалб этилганлиги ҳисобга олинадиган бўлса, бу мураккаб проблемадир. Гўё бу соҳада ҳал этилмаган масалалар бўлиши мумкинмасдек кўринади, аммо улар бор. Масалан, СССР Қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги кондиционерлар, СССР Нефть-химия саноати министрлиги клинли тасмалар ишлаб чиқариш ва буюртмачиларга етказиб беришни ташкил этмади, Станоксозлик саноати министрлиги линиялар ва махсус ускуналарни тўла ҳажмда етказиб беришни таъминламади. Бошқа министрликлар ҳам белгиланган топшириқларни бажармадилар. Нотиқнинг фикрича, ҳукумат бу масалани махсус кўриб чиқса бўларди.

Нотиқ, янги қурилишлар ҳисобигагина саноатдаги катта-катта вазифаларни ҳал этиш қимматга тушиши, айни вақтда муддатига кўра нореал бўлишини уқтириб ўтди. Ростовликлар область корхоналари тажрибасида шунга ишонч ҳосил қилдиларки, реконструкциялашга сарфланган ҳар бир сўм янги қурилишга қараганда уч баравар тез ўзини қопламоқда. Бироқ баъзи министрликлар одат бўлиб қолган йўлдан боришни афзал кўрмоқдалар. Бунинг устига ҳатто янги қурилган корпусларга кўпинча эскирган асбоб-ускуналар ва технология жойлаштирилмоқда. Мазкур проблемани фақат хоҳиш-истакнинг ўзи билан ҳал этиб бўлмайди, реконструкция ишларини амалга оширадиган корхоналарни лойиҳалаштириш, пул билан таъминлаш ва рағбатлантиришни белгилаб берувчи ҳужжатни ишлаб чиқишни тезлаштириш зарур.

Янги кенг кўламдаги вазифалар экономикага партия раҳбарлигини қатъиян яхшилашни талаб қилади. Аммо бу борада эскирган метод ва усулларга ёпишиб олиш, ўз вазифаларини уддалай олмаётганларга, ҳеч нарсани ўзгартирмай туриб, ишни яхшилашни кўпроқ ўйлаётган кишиларга нисбатан кечириб бўлмайдиган бепарволик ўз таъсирини кўрсатмоқда. Турмуш раҳбарларда тўғри фикрлашни актив шакллантирибгина қолмай, айни вақтда уларни янги шароитда самарали, амалий ишларга йўллашни ҳам талаб қилмоқда.

Нотиқ, область агросаноат комплексидаги ишларнинг ахволини ҳам таҳлил этиб, ёрдамчи хўжаликлар колхоз ва совхозлар ишини такрорламай, балки ҳозирги шароитда суст механизациялаштирилган экинларни экиш, чорвачилик маҳсулотлари турларини етиштиришларига тааллуқли таклиф киритди. Бу қишлоқ хўжалигида ишлаш учун корхоналар ва муассасалардан юборилаётган одамларни камайтиришга имкон берган, ҳозирча етишмаётган озиқ-овқат махсулотларини тайёрлашни кўпайтиришда корхоналар, ташкилотлар ва муассасалар имкониятларидан янада тўлиқроқ фойдаланишга кўмаклашган бўлур эди.

1927 йилдан КПСС аъзоси, Ворошиловград областидаги «Стахановшахтострой» трестининг катта инспектори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **К. Г. Петров** ҳозирги шароитда партия ташкилотларининг роли кўп даражада ўсиб, ҳар бир коммунистнинг ишга большевикчасига ёндашуви талаб қилинмоқда, деб таъкидлади. Мен область партия комитетининг аъзоси сифатида, деди у, шахталар, заводлар, қурилишларда тез-тез коммунистлар ва партиясизлар билан мулоқотда бўлишимга тўғри келади. Ишчиларнинг жанговар кайфияти, улар ўз бурчини чуқур англаётганликлари, уни ҳалол ва виждонан адо этишга интилаётганликлари кишини қувонтиради.

Бироқ, ишни қайта қурмай, шароитга мослашиб олаётган кишилар билан учрашишга ҳам тўғри келади. Айниқса, коммунистлар шундай позицияни эгалласалар, бунга муроса қилиб бўлмайди. Айрим партия аъзолари ўртача йўл тутувчилар билан муроса қилиб, ишни қизғин қайта қуришга шошилмаётганликлари сир эмас. Коммунист учун хоҳлайман ёки хоҳламайман деган масала, шахсий манфаат тўғрисидаги фикр бўлиши мумкин эмас. Партия «айтган ишни бажариш керак», — деса у шу топшириқни бажаришга мажбурдир.

Биз ўзимизнинг ҳар бир қадамимизни ва ҳар бир хатти - ҳаракатимизни Ленинга таққослашимиз, манфаатпарастлик, хотиржамлик [illegible]

Партия ташкилотларига бошчилик қилиш ишониб топширилган коммунистларга нисбатан айниқса, юксак талаблар қўйилиши лозим.

Мен ВКП (б) Марказий Комитетининг собиқ партия ташкилотчиси сифатида шуни айта оламанки, ҳозирги пайтда партия ташкилотлари секретарларининг билим ва маданий савияси анча ўсган, деди сўзини давом эттириб нотиқ, партия ишининг формалари ҳам ўзгармоқда. Бироқ, ошкора айтадиган бўлсак, иш формалари ҳамиша яхшиланаяпти, деб бўлмайди. Айни вақтда, актив фаолиятда бўлиши керак бўлган иш формаларидан ҳозир фойдаланилмаяпти.

Биз ишлаган пайтларда бундай қоғозбозликка йўл қўйилмас эди. Шаҳар партия комитетига деярли биз ҳеч қандай справкалар ва информациялар ёзмас эдик. Йиғилишларнинг кун тартиби юқоридан камдан-кам тавсия қилинарди. Ижро контролини ташкил этиш проблемаси йўқ эди. Чунки, қарорлар конкрет, аниқ адрес билан қабул қилинар эди.

Алексей Стаханов меҳнат жасорати кўрсатган дастлабки кунданоқ партком унинг издошлари бўлиши, бир илғорнинг рекорди оммавий ҳаракатга айланиши учун кураш бошлади. Ҳозир эса бирорта ташаббусни маълум қилиб, юқори ташкилотларнинг розилигини олиб, уни ёйгунча ташаббус эскириб қолади. Бошланғич ташкилотларнинг секретарлари қоғозбозлик гирдобида, кўпинча янгиликни пайқай олмайдилар ва унга йўл очишга қодир эмаслар, уларни қоғозбозлик асирлигидан халос этиш керак. Чунки, уларнинг асосий иши қоғоз билан эмас, одамлар билан иш олиб боришдан иборат.

Кейинги вақтда, партия Марказий Комитети омманинг жонли ижодкорлигининг қудратли манбаларини ҳаракатга келтириш соҳасида жуда катта ишларни амалга оширмоқда. Социалистик мусобақа илғорларини маънавий рағбатлантириш бу соҳадаги ишнинг муҳим таркибий қисмидир. Бу стахановчилик ҳаракати ветеранлари билан КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган учрашувда алоҳида таъкидланди. Бироқ, ҳозирча иш секинлик билан яхшиланмоқда. **Адабиёт ва санъат арбоблари** шахтёрлар олдида қарздор бўлиб қолмоқдалар.

Олимларимиз, конструкторлар шахтёрлар учун анча кўпроқ иш қилишлари мумкин эди. Мамлакатга кўплаб миқдорда кўмир зарур, кўмир қазиб олишни кўпайтириш учун эса янада мукаммал, пишиқ-пухта техника зарур. Нуфузли кенгашлар, йиғилишлар, конференцияларда бу ҳақда кўп гапирилади. Аммо, бизнинг илтимосларимиз министрлик ва илм-фанга етиб бормаяпти.

Оташин ватанпарвар, коммунизм идеаллари учун эътиқодли курашчи совет кишиси — бизнинг энг зўр ифтихоримиз. Бугунги кунда олдимизда мислсиз, мураккаб, кенг кўламли вазифалар турибди. Марказий Комитетнинг Сиёсий докладида ана шу вазифалар ҳақида лўнда қилиб айтилди, бу вазифалар ленинчи партиямизнинг янги таҳрирдаги [illegible]

билан ишлашни талаб қилади. Бунда ёшлардан умидимиз катта. Ҳозир вазият шундайки, яна вақтдан ўзиб, эртанги кунга дадил кириб бориш, тараққиётнинг янги чўққиларини забт этиш талаб қилинмоқда. Бугунги кунда янги-янги рекордлар — тафаккур рекордлари, ижодкорлик рекордлари зарур. Билимдон, революция ишига садоқатли ёшлар бунинг уддасидан чиқади. Бу вазифани муносиб равишда бажариш, ҳақиқий коммунист учун энг олий бахтдир.

Совет жамиятини социал-иқтисодий ва маънавий ривожлантиришни жадаллаштириш йўлини Татаристон коммунистлари, республиканинг меҳнаткашлари астойдил маъқулламоқдалар, деди КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари **Г. И. Усмонов.** Ҳозирги вақтда, область партия ташкилоти партиянинг инсон омилини активлаштириш, экономикани интенсив ривожлантириш изига ўтказишга оид йўл-йўриқларини тўла-тўкис амалга ошириш соҳасида иш олиб бормоқда. Маҳсулотнинг бутун ўсишини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлаш, Татаристон атом электрстанциясида, Кама трактор заводида дастлабки қувватларни ишга тушириш, Кама автомобиль заводини лойиҳадаги кўрсаткичларга олиб чиқиш керак. Нефть саноатини ривожлантириш масалалари алоҳида эътиборни талаб қилади.

Нефть қазиб олиш технологиясини тубдан такомиллаштириш масаласи мамлакатнинг нефть қазиб олувчи барча эски регионлари учун фавқулодда муҳим аҳамият касб этади. Ана шу регионлар бағрида ҳали анчагина «қора олтин» запаслари бор. Академиянинг катта илмий кучлари ана шу масалани ҳал этишга жалб қилинмаган. Бу масала билан тармоқ фанигина шуғулланмоқда.

Татаристон нефтчилари Ғарбий Сибирда нефть қазиб олиш соҳасидаги планларни бажаришда иштирок этишни партиянинг масъулиятли ва фахрий топшириғи деб ҳисоблайдилар. Республиканинг барча шаҳарлари ва меҳнат коллективлари ана шу мураккаб вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилинган. Бу соҳада ҳозирнинг ўзидаёқ, 20 минг кишидан иборат коллектив ташкил этилган бўлиб, шундан ярми вахта усулида ишламоқда. Тегишли министрликлар ишни қониқарсиз ташкил этганлиги бу борада жиддий тўсиқ бўлмоқда. Шу сабабли нефтчилар ҳақли эътирозлар билдирмоқдалар.

Сўнгра нотиқ Елабуга шаҳрида ноёб тракторсозлик комплексини бунёд этиш билан боғлиқ проблемалар тўғрисида гапирди. Бу ерда универсал ҳайдов тракторларнинг янги авлоди ишлаб чиқарилади.

Йигирма биринчи аср бўсағасида барпо этилаётган Кама трактор заводи қурилиш суръатлари техника билан жиҳозланиши жиҳатидан мамлакатимизда ва чет элларда эришилган даражадан орқада қолмай, балки ўзиб кетиши керак. Партия органларининг қарорига биноан бу ерга тажрибали қурувчи, монтажчи, ишлатувчи кадр- [illegible]

Айни вақтда биз кўпгина марказий органларнинг ишга шундай ёндашаётганликларини сезмаяпмиз, деди нотиқ. Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи министрлиги лойиҳа ишлари ва техник ҳужжатлар топширишда орқада қолмоқда. СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги мазкур завод ва Елабуга шаҳрини қуриш масалаларида давлат позициясидан туриб иш кўрмаяпти. Шу вақтгача ишлаб чиқариш объектларини комплекс ривожлантириш ва шаҳар атрофи қишлоқ хўжалик зонаси учун қулай шароит яратиш соҳасида область партия комитети ҳамда Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлигининг асосланган таклифлари қабул қилинмаган. Мазкур министрлик Татаристон атом электростанцияси қурилишини жадаллаштиришда зарур даражада манфаатдорлик ва қатъиятлик кўрсатмаяпти.

Нотиқ ўн иккинчи беш йилликнинг алоҳида халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган ана шу объектларида Кама автомобиль заводи қурилишида бўлгани сингари, манфаатдор министрликлар, СССР Госснаби ва Госстройи, комсомол Марказий Комитети, партия матбуоти, радио ва телевидение янада актив иш олиб бориши зарурлиги тўғрисида фикр билдирди.

Биз ҳаммамиз шунга аминмизки, КПССнинг XXVII съезди Ватанимиз тарихи йилномасига ёрқин саҳифа бўлиб киради, деди СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, СССР Давлат агросаноат комитетининг раиси **В. С. Мураховский.**

Партия XXVII съезди муҳокамасига қўйилган янги таҳрирдаги КПСС Программаси лойиҳаси Коммунистик қурилишнинг узоқ муддатга мўлжалланган стратегияси ва тактикасини аниқ-пухта ва лўнда қилиб белгилаб беради, жамиятимизни ривожлантириш йўлларини аниқлашда партия учун ишончли компас бўлиб хизмат қилади, деди нотиқ ва янги таҳрирдаги партия Программаси лойиҳасини тасдиқлашни, лойиҳани тайёрловчи комиссия ишини маъқуллашни таклиф этди.

Партия халқ фаровонлигини тинмай ошириш, совет кишилари турмушининг барча жиҳатларини яхшилашни ўз фаолиятининг олий мазмуни деб билади. Бу унинг сиёсатидаги туб масаладир. Шунинг учун ҳам, партия ўз съезди муҳокамасига таклиф этган ҳужжатларда мамлакат аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан мустаҳкам таъминлаш проблемаси ёрқин ифодасини топган, бу проблема энг муҳим вазифалардан биридир.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленумида қабул қилинган Озиқ-овқат програмасининг рўёбга чиқарилиши экономиканинг аграр секторини ривожлантиришга ижобий таъсир кўрсатди. Бироқ, биз ҳали қишлоқ хўжалигидаги қолоқликни бартараф этишга муваффақ бўла олмадик. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида хўжалик механизмини такомиллаштириш концепцияси [illegible]

лантиришга жадаллик бағишлайди.

Ҳозирги шароитда озиқ-овқат солиғига оид ленинча ғояни қўллаoниш тўғрисида ўртага қўйилган қоида хўжалик механизмини такомиллаштиришга ижодий ёндашув, товар-пул муносабатларининг бутун воситасидан янада активроқ фойдаланиш намунасидир. Уларнинг одамлар манфаатдорлигини ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга актив таъсир этиши муҳимлигини рад қилиш хўжалик ҳисобини бўшаштириб келди.

Социалистик бозор маҳсулот ҳажмини кўпайтиришда ва сифатини оширишда муҳим роль ўйнаши керак. Бундан чўчишнинг ҳожати йўқ. Бозорнинг доираларини социалистик система, давлатнинг ишлаб чиқаришдаги ва тақсимотдаги муҳим позицияларни ўз қўлида ушлаб турганлиги белгилаб беради. Биз бу муҳим қоидани қўллаб-қувватлаймиз ва уни социалистик қурилиш практикасида қўлланиш хўжалик юритишнинг бутун системасига хайрли таъсир қилишига аминмиз, деб таъкидлади нотиқ.

Қатъий давлат харид плани, иқтисодий асосланган нархлар системаси, пландан ташқари маҳсулот тайёрлашни рағбатлантириш, колхоз ва совхозларга фондларсиз, рағбатлантириш тартибида моддий ресурсларни муқобил сотишни ташкил этиш — мана шуларнинг ҳаммаси хўжалик механизмини принципиал янги мазмун билан тўлдиради. Планлаштиришнинг янги методларига ўтиш мўлжалланмоқда, бу методларга ернинг иқтисодий нархи, асосий фондлар ва меҳнат ресурслари билан, илғор нормативлар билан таъминланганлиги асос қилиб олинади. Хўжалик раҳбарларининг ҳуқуқларини кенгайтириш, капитал қурилишда пул билан таъминлаш тартибини соддалаштириш, моддий рағбатлантиришни пировард меҳнат натижалари билан маҳкамроқ боғлиқ қилиб қўйиш мўлжалланмоқда.

Колхоз ва совхозлар ҳамда агросаноат комплексининг бошқа корхоналари ихтиёридаги ҳамма нарсаларнинг юксак самарадорлигини таъминлаш ва ўн иккинчи беш йилликдаёқ аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашни сезиларли равишда яхшилашга эришиш СССР Давлат агросаноат комитети ва унинг жойлардаги органларининг биринчи даражали вазифасидир.

Нотиқ агросаноат комплексининг резервларига, колхоз ва совхозларда тўла хўжалик ҳисобини тезроқ ўзлаштириш, бригада пудратини кенг жорий этиш муҳимлигига, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришнинг, деҳқончилик ва чорвачиликда интенсив методларга ўтишнинг асосий йўлларига муфассал тўхталди. Нотиқ фонд ҳосил қилувчи тармоқларнинг самарали иши алоҳида муҳимлигини таъкидлагач, ҳали бизда қишлоқ хўжалик машина-механизмларининг техникавий даражаси ва пишиқ-пухталигини ошириш масаласи ўткир бўлиб турганини, хўжаликлар химиялаш воситалари билан тўла-тўкис таъминланмаганлигини уқтириб ўтди.

Қишлоқнинг буюртмаларини бажаришга муносабатни тубдан ўзгартириш зарур, деди нотиқ. Агросаноат комплексининг, корхоналарига моддий-техникавий ресурсларни етказиб берувчи министрлик ва идоралар Озиқ-овқат програмаси вазифаларини ҳал этишда ўз иштирокларини биринчи даражали аҳамиятга молик иш деб ҳисоблашлари керак.

Ульяновск шаҳри ленинизмни пропаганда қилиш, халқлар ўртасида дўстликни ривожлантиришнинг муҳим маркази бўлиб қолди, деб таъкидлади КПСС Ульяновск область комитетининг биринчи секретари **Г. В. Колбин.** Шаҳримизга ҳар йили бир ярим миллионга яқин совет кишилари ва чет эллик меҳмонлар келиб-кетмоқдалар. Шу муносабат билан ҳамма ишда тартиб ўрнатиш биз учун алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Биз одамларни, айниқса, ёшларни В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти мисолида аниқ мақсадни кўзлаб тарбиялаш учун ноёб имкониятлардан фойдаланаяпмиз. Доҳий Ватанида яшовчи ҳар бир киши меҳнат ва жамоат бурчини бажаришда, партия, давлат интизомига қатъий риоя қилишда, юксак маданиятда муносиб намуна кўрсатиши лозимлигига эътиборни кучайтираяпмиз.

Партиянинг экономика тараққиёти суръатларини жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўлини таъминлашни биз бош вазифа, деб биламиз. Областда «Тараққиёт-90» комплекс программаси ишлаб чиқилган ва амал қилиб келмоқда, бу программа меҳнат унумдорлигини оширишни, маҳсулот тайёрлаш учун материал ишлатишни камайтиришни кўзда тутади.

Область агросаноат комплекси маҳсулотини қайта ишлаш ва асрашни яхшилаш ҳисобига маҳсулот чиқишини анча ошириш мумкин, шу сабабли биз омборхоналар қурилишига алоҳида эътибор бераяпмиз. 1985 йилда колхоз ва совхозларда уларни фойдаланишга топшириш плани 70 процентга ошириб бажарилди.

Ҳамма жойда барқарор меҳнат коллективларини вужудга келтириш иши авж олдириб юборилди. Областдаги мавжуд меҳнат ресурсларидан янада тўла-тўкис фойдаланиш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Бир йилнинг ўзида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида ишловчилар ёнига қарийб 7 минг киши қўшилди. Шу билан бирга, саноат корхоналари, қурилиш ташкилотларининг мутлақ кўпчилиги штат жадвалига мувофиқ равишда меҳнат ресурслари билан таъминланди.

Областда тармоқ ва территориал органларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга ёндашиш йўллари топилди. Ҳар бир корхонада министрликларнинг ҳаракатлари маҳаллий ташкилотлар билан мувофиқлаштириб олиб борилмоқда. Мана шуларнинг ҳаммаси кейинги вақтда кўпчилик кўрсаткичлар юзасидан белгиланган планларнинг муттасил бажарилишини таъминлаш имконини берди.

Аммо, биз баъзи министрликлар билан умумий тил топа олмаяпмиз. Энергетика ва электрлаштириш министрлиги олдига областдаги ТЭЦларни ривожлантириш ва янгиларини қуриш, шаҳардаги ишдан чиққан иссиқлик тармоқларини қайта тиклаш, қишлоқ хўжалик регионларида электр таъминотини барқарор йўлга қўйиш ва электр линиялари қуриш масалаларини неча марталаб қўйдик. Аммо бу проблемалар ҳамон ҳал бўлмай турибди.

Область партия комитети КПСС XXVII съезди қабул қиладиган қарорлар сўзсиз бажарилишини ташкил этишни, улуғ Ленин Ватанида топширилган иш учун, маънавий-аҳлоқий муҳит бутун чоралар билан мустаҳкамланиши учун ҳар бир кишининг юксак масъулияти муҳити ҳукм сурадиган бўлишини ўз вазифаси деб билади, деди сўзининг охирида нотиқ.

СССР Энергетика программасида узоқ истиқболга мўлжаллаб ўртага қўйилган вазифаларни ҳал этишга партия жуда катта аҳамият бермоқда, деди СССР нефть саноати министри **В. А. Динков.** Нефть ва газ индустриясини изчил ва барқарор ривожлантиришга алоҳида ўрин берилмоқда.

Урал-Волга бўйида ва Ғарбий Сибирда катта-катта конлар очилиб ўзлаштирилганлиги, янги технологиялар қўлланилганлиги туфайли Совет Иттифоқи ўн йилдан кўпроқ вақт муқаддам нефть қазиб олиш жиҳатидан дунёда биринчи ўринга чиқиб олди ва шу ўринни маҳкам сақлаб келмоқда. Тюмень областидаги энг катта ёқилғи-энергетика комплексининг барпо этилиши бизнинг миллий ифтихоримиз бўлиб қолди.

Кейинги ўн йил мобайнида нефть машинасозлиги, капитал қурилиш, қазиб олиш техникаси ва технологиясининг ривожи анча орқада қолди. Нефть қазиб олишни ўстириш суръатлари геология-разведка ишларининг суръатларидан анча ўзиб кетди. Нефтнинг саноат запаслари доимо кўпайиб борган бир пайтда уларнинг сифат хусусиятлари ёмонлашганлиги ўз вақтида сезилмади ва ҳисобга олинмади.

Афсуски, Госплан ҳам, Фан ва техника комитети ҳам рўй бераётган ўзгаришларни ўз вақтида пайқаб олиб, шунга яраша иш тутмадилар. Нефть саноати министрлиги Ғарбий Сибирнинг асосий фондларидан фойдаланиш ишини қониқарли ташкил этмади, янги нефть конлари ўз вақтида ишга туширилишини таъминламади. Шу салбий ҳодисалар XI беш йиллик планининг Тюмень областида ва умуман тармоқда бажарилмай қолишига олиб келди.

Асосий фондлардан тўла-тўкис фойдаланиш чора-тадбирлари ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда, улар ҳозирнинг ўзидаёқ ижобий натижалар бермоқда. Нефть қазиб олиш сезиларли равишда кўпая бошлади. Одамлар билан ташкилотчилик ва сиёсий иш савиясини, меҳнат коллективларининг ролини ошириш, ишлаб чиқаришда қатъий тартиб ўрнатиш, меҳнаткашларнинг ижодий ташаббускорлигини ривожлантириш — биз жуда қисқа муддатларда ҳал этишни мўлжаллаётган биринчи даражали вазифадир.

Нефть саноатини ривожлантиришнинг энг муҳим масалаларини ҳал этишнинг йирик тармоқлараро ва тармоқ программалари амалга оширилмоқда. «Нефтеотдача» деб аталган тармоқлараро фан-техника комплекси барпо этилди.

(Давоми олтинчи бетда).

Суратда: съезд делегатлари Кремлнинг Съездлар саройи фойесида намойиш қилинаётган фотоэкспозициялар билан танишмоқдалар.

ТАСС фотоси.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XXVII СЪЕЗДИ

СЪЕЗД КУНДАЛИГИ

(Давоми. Боши бешинчи бетда).

Углеводороднинг юксак потенциал ресурсларига эга бўлган регионларни разведка қилишни жадал ўрганиш ва ўзлаштириш юзасидан кескин чоралар кўриш зарур. Тармоқни хом ашё базаси билан таъминлашни, фақат янги конларни очиш ҳисобигагина эмас, шу билан бирга айниқса, мамлакатнинг ҳали имкониятлари тугамаган азалий нефть районларида нефть конлари самарадорлигини ошириш натижасида ҳам таъминлаш кўзда тутилмоқда.

Нефть саноати министрлиги нефтга қўшилиб чиқадиган газ кўплаб исроф бўлганлиги учун ҳақли равишда қаттиқ танқид қилинди. Газни қайта ишлайдиган заводлар, компрессор станциялари, газ қувурлари ва бошқа объектлар қурилишидаги ишларнинг катта ҳажмини бажариш лозим.

Янги таҳрирдаги партия Программаси лойиҳасида социал масалаларни ҳал этиш тўғрисидаги ғамхўрлик алоҳида ўрин олади. Бизнинг олдимизда биринчи галда уй-жой, болалар боғчалари, мактаблар, касалхоналар, томошахоналар ва спорт иншоотлари, савдо ва қишлоқ хўжалиги объектларини илдам қуриш вазифаси турибди. Нефтчилар меҳнати ва турмушини ташкил этишнинг регионал вахта методи жиддий равишда яхшиланиши керак, шундай қилмай туриб янги конларни ўзлаштириб бўлмайди.

Партия Марказий Комитетининг халқ хўжалигини техника билан қайта қуроллантиришни анча жадаллаштириш зарурлиги тўғрисидаги талаблари бизга яқин ва тушунарли, деди А. А. Жданов номли Владимир трактор заводи парткомининг секретари **В. Я. Красильщиков.** Бу ишдаги сусткашлик ва қолоқлик нималарга олиб келишига ўз тажрибамизда ишонч ҳосил қилдик.

Бизнинг заводимиз — Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг тенгдошидир. 1945 йилнинг апрелида дастлабки беш юзта «Универсал» ишлаб чиқарилган эди. Ўтган беш йилликнинг якунлари безовталик учун асос бермайдигандек, туюлди. Контрол рақамлардан ташқари бир неча юзта трактор ишлаб чиқарилди. Бултур истеъмолчиларга шартномада белгиланган маҳсулотлар тўла-тўкис юборилди. Биз мингга яқин истеъмолчига маҳсулот етказиб берамиз. Маҳсулотнинг ҳаммаси олий сифат категорияси бўйича аттестация қилинди. Бироқ деди нотиқ, эришилган якунларга ҳозирги талаблар позицияларида туриб баҳо бериш керак. Кейинги йилларда корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот билан техникавий таъминот ўртасида очиқдан-очиқ номувофиқлик вужудга келди.

Реконструкциялашни амалга ошириш ҳақида партия комитети алоҳида ғамхўрлик қилмоқда. Партком ўтказаётган иш цехларга, бригадаларга, иш жойларига кўчмоқда. Ҳар бир меҳнатчи олдида турган вазифаларни бажаришдаги ўз ролини аниқ тасаввур қилишга интиляпмиз. Илк натижалар ҳам олинди. КПСС XXVII съезди шарафига дастлабки элликта янги «Т—30» трактори белгиланган муддатдан бир йил аввал тайёрланди.

Заводни ривожлантиришнинг айрим соҳалари юзасидан илгари ҳам қарорлар қабул қилинган эди, аммо бу қарорларнинг бажарилиши пайсалга солиб келинди. Афсуски, ҳозир ҳам ишларнинг аҳволи суст ўзгармоқда. Реконструкция эндигина бошланган бўлса ҳам, бу йил учун кўзда тутилганидан кўра анча кам иш ҳажми белгилаб қўйилди. Бу — бирдан-бир ҳодиса эмас. Кеча удмуртиялик касбдошим шундай мисол келтирди: қарорнинг сиёҳи қуримасдан турибоқ, унинг бажарилиши барбод этилмоқда. Делегат министрликлар парткомларининг секретарларига мурожаат этиб, ҳукумат қарорларининг бажарилиши юзасидан аппаратнинг ишини қаттиқ назорат қилишни таъминлашга чақирди.

Одамларнинг кайфияти нақадар яхшиланиб бораётганлиги, янада ташаббускорлик билан ишлаш иштиёқи вужудга келаётганлиги кейинги вақтларда сезилиб турибди, деди нотиқ сўзини давом эттириб.

Заводнинг бир группа ташаббускорлари Озиқ-овқат программасидаги ўз ролини амалга оширишда ўз ролини англаб, партикомнинг кўмаги билан кичик фермалардаги сермеҳнат ишларни механизациялаш учун махсус агрегат лойиҳасини тузидилар ва ярим йилда шундай агрегатни ясадилар. Эскичасига ишлаган тақдирда бу иш бир неча йилга чўзилган бўлур эди. Агрегатнинг учта нусхасини ишда синаб кўрдилар ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг мулоҳазаларини эътиборга олиб, машинанинг янги вариантини яратдилар. Аммо унинг тақдири турли-туман келишиб олишларнинг қоғозбозлик гирдобида ғарқ бўлиб кетмаса яхши эди, деб хавотир олмоқдамиз.

Сиёсий докладда ишчилар синфи, меҳнат сулолалари ҳақида самимий гаплар айтилди. Корхонада жами меҳнат стажи юз йилдан ошадиган бир талай оилалар меҳнат қилмоқда. Васильевлар оиласининг аъзолари эса заводда 260 йил ишладилар. Ишчилар синфининг сафларини ёшлар билан тўлдириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш корхонанинг анъанаси бўлиб қолди. Ҳозир заводнинг билим юрти — серунум машинаускуналар билан таъминланган замонавий комплексдир. Уни битирганлар орасидан Меҳнат Қаҳрамонлари ҳам, Давлат мукофотларининг, Ленин комсомоли мукофотларининг лауреатлари ҳам етишиб чиқмоқда.

Бизнинг коллективимиз яшаб, меҳнат қилаётган шаҳар якинда 880 ёшга тўлади. У Россиянинг олтин ҳалқаси составига киради, бизда олтин дарвозалар ҳам бор, аммо «қўли олтин» кишилар энг асосий бойлигимиздир, деб таъкидлади нотиқ.

Украина Компартияси Харьков область комитетининг биринчи секретари **В. П. Мисниченко** бундай деди: КПСС Марказий Комитетининг Харьков шаҳар партия комитети иши тўғрисидаги қарори бизнинг фаолиятимизга катта таъсир ўтказди. У камчиликларни яхшироқ кўриб олиш, уларнинг сабабларини аниқлаш ва тузатишнинг асосий йўлларини белгилаш, бутун партиявий иш савиясини оширишга ёрдам берди. Ҳали ҳам кўпгина хўжалик, партия ва совет раҳбарлари сўзда қайта қуриш тарафдори бўлсалар ҳам, амалда эса ўсишнинг сифат омилларини эгаллаб ололмаяптилар, ишлаб чиқаришни интенсивлаш сари бурилишни ишнинг кўзини билиб амалга ошира олмаяптилар. Биз бундай раҳбарларни тўғри йўлга солиб қўймоқдамиз, уларга ўргатаяпмиз, янги, мураккаброқ вазифаларни уддалай олмаётган, ишонч ва масъулият туйғусини йўқотиб қўйган ходимларни эса қуйи ишларга ўтказаяпмиз.

Биз техниканинг жаҳондаги даражасига мувофиқ келибгина қолмай, шу билан бирга ишлаб чиқаришни тайёрлаш вақтини эътиборга олиб, бу даражадан илдамлаб кетадиган маҳсулот ва технологияларни яратишга эришишнинг ўзиминингнинг биринчи даражали вазифамиз, деб биляпмиз. Илғор ташкилийтехникавий тадбирларни амалга ошириш шу мақсадларга эришишга кўмаклашади. Таъбир жоиз бўлса, горизонтал тарздаги иқтисодий ва ижодий алоқаларни — турдош заводлар, тармоқ институтлари ва конструкторлик бюролари ўртасидаги алоқаларни кучайтириш ҳам бунга хизмат қилади. Шу билан бирга, меҳнаткашлар киритган кўпгина таклифлар ҳам эътиборга олинмоқда. Мана шундай конкрет ишларда партия ташкилотларининг активлиги ошмоқда, коммунистларнинг авангардлик роли намоён бўлмоқда.

Съездда лойиҳалаш, илмий-тадқиқот ва конструкторлик ташкилотлари ишининг самарадорлигини ошириш зарурлиги ҳақида гапирилди. Фан ва техникани ривожлантириш давлат планларининг тузиш ва уларнинг бажарилишини назорат қилишнинг ҳозирги мавжуд тартиби мураккаб, чигал бўлиб, ҳали техника сиёсатида рўй бераётган ўзгаришларни пухта акс эттирмаётганини биз жойларда сезиб турибмиз. Декабрнинг сўнгги ўн кунлигидагина областга янги техникага оид планга 220 та тузатиш юборилди. Йил сайин шу ҳол такрорланмоқда, деди делегат.

Бундай ёндашилган тақдирда маҳаллий органлар бу жараённи бошқаришлари қийин бўлади. Натижада янги техникага оид планлар асосан тиғиз бўлганлиги сабабли эмас, балки планлаштиришдаги нуқсонлар сабабли бажарилмай қолмоқда. Хўш, ишлаб чиқариш соҳасидаги планларга тузатиш киритиш қатъиян ман қилинган бир пайтда фан ва техникани планлаштиришда негa бундай бетакаллуфликларга йўл қўйилмоқда? — деган савол туғилади.

Нотиқ Сиёсий докладда қардош социалистик мамлакатлар билан иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик масалаларига катта эътибор берилганини таъкидлаб, поляк ва чехословак мутахассислари билан амалий алоқаларнинг бир неча мисолини келтирди. Бироқ, деди у сўзини давом эттириб, юқори ташкилотлардаги бюрократик тўсиқлар оқибатида, одатда, илғор технология ва техникалик селекция ишидаги янгиликларни ўзаро томоша қилиш ва офарин айтишдан нарига ўтилмаяпти. Нотиқнинг фикрича, тармоқлараро интеграция учун, айниқса, биродарлашган областлар, илмий ва ишлаб чиқариш коллективлари ўртасида бевосита алоқаларни осонлаштириш ва янада ривожлантириш учун кенг имконият очиб қўйиш зарурати пишиб етилди.

КПСС XXVII съезди демократия ва тинчлик кучлари олдида илҳомбахш истиқбол очмоқда, деди съезд делегатлари ва меҳмонлари томонидан самимий кутиб олинган Ҳиндистон Компартияси Миллий кенгашининг Бош секретари **Ражешвара Рао.** Тинчлик тарафдорлари, барча холис ниятли кишилар тинчлик йўлидаги, уруш оловини ёқувчиларни жиловлаш йўлидаги ҳаракатларни кучайтириш учун бебаҳо кучролга эга бўлиб қолдилар.

Дунё ҳозир жуда қийин даврни бошдан кечирмоқда, деб таъкидлади нотиқ. Ядровий қирғин хавфи инсоният боши узра дағдаға солиб турибди. Ядро урушининг олдини олиш, инсон цивилизациясининг ўзини омон сақлаб қолиш коммунистларнингтина эмас, шу билан бирга барча тинчликсевар кучларнинг ҳам бош вазифасидир. Ер планетаси — ҳаммамизнинг уйимиздир, бироларга ёқадими ёки йўқми, бундан қатъий назар, биз одамлар нинг цивилизацияси кабы шу уйда бирга яшашимиз лозим.

Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатишга, инсон зотини ядро ажалидан омон сақлаб қолишга қаратилган амалий таклифларни изчиллик билан кўтариб чиқмоқдалар. Женева учрашуви инсониятга янги умид бағишлади, тинчликсевар кучлар учун урушга қарши ва ядро қуролига қарши актив кураш олиб бориш имкониятини яратиб берди. Айни жаҳон жамоатчилигининг фикри президент Рейганни ядро уруши ҳеч қачон бошланмаслиги ва унда ғолиблар бўлиши мумкин эмас, деган фикрни эътироф этишга мажбур қилди.

Р. Рао сўнгра Совет Иттифоқи ўртага қўйган XXI асрга бориб ядро қуролини босқичма-босқич бутунлай тугатиш режасини жаҳон аҳли маъқуллаётганлигини таъкидлади. Партиямиз, деди у, мана шу Тинчлик ташаббусларини бутунлай қўллаб-қувватлайди ва 1986 йил СССР билан АҚШ раҳбарлари ўртасида бўладиган тинчлик музокараларида муваффақиятга эришишда ҳал қилувчи йил бўлади, деб ҳисоблайди. Бутун Ер юзи тинчликсевар кучлари сиёсий қарашларидаги тафовутдан қатъий назар, ўз сафларини жипслаштиришлари зарур бўлган пайт келди. Биз инсоният ўзининг қирилиб кетишига йўл қўймаслигига аминмиз.

Сўнгра нотиқ янги жаҳон уруши чиқишига йўл қўймаслик фақат тинчликнигина сақлаб қолмай, шу билан бирга социал тараққиёт ишн учун қулай шароит яратиб, миллион-миллион меҳнаткашларнинг оғир аҳволини енгиллаштириш имконини беради, деди. Империализм, деб таъкидлади у, ривожланган капиталистик мамлакатларда авж олган ишсизлик, пулнинг қадрсизланиши, қашшоқлик проблемаларини ҳал этиш учун бирорта таклиф киритишга қодир эмас. Бунга қарши капитализм иллатларидан холи бўлган социалистик дунё илғор технологияни қўлланиш асосида халқнинг турмуш даражасини ошириб, олға томон дадил бормоқда. Айни вақтда Совет Иттифоқи атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, термоядро энергетикасини ривожлантириш, космосни ва жаҳон океани ресурсларини тинч мақсадларда тадқиқ этиш, хатарли касалликларнинг тугатиш сингари одамларнинг келажаги учун ҳаётий муҳим бўлган кенг миқёсдаги ўткир проблемаларни ҳал этишга қаратилган капиталистик мамлакатлар билан ҳамкорлик тўғрисидаги таклифни ўртага қўйди.

Америка империализми ва унинг НАТОдаги иттифоқчилари, деди пировардида Р. Рао, ядровий қуролланиш пойгаси билан халқларга ҳамон дағдаға қилиб, ривожланаётган мамлакатларга қарши агрессив кирдикорларни кучайтирмоқда. Бугун биз съездингиз минбаридан туриб қардош партияларга мурожаат қиламиз ҳамда уларни иккинчи жаҳон уруши йилларида фашистларга қарши курашда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати жипслашгани каби бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш учун ягона фронт бўлиб жипслашишга ва курашишга даъват этамиз.

Йиғилиш аҳли самимий кутиб олган Италия Коммунистик партияси раҳбарлиги ва секретариатининг аъзоси **Уго Пеккьоли** бундай деди: КПСС XXVII съездига, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига Италия Коммунистик партияси Марказий Комитети, барча италиян коммунистлари ва италиян халқининг партиямиз ўтказаётган янгиланиш учун кураши қўллаб-қувватлаётган ва кўпчиликни ташкил этган қисми номидан самимий салом ва эзгу истаклар топширишга рухсат бергайсиз.

Италияда бутун демократик жамоатчилик КПССнинг XXVII съездини фавқулодда муҳим воқеа, деб баҳоламоқда. Бу Совет Иттифоқининг халқаро муносабатларда танг-ликни бартараф қилиш, инсониятни атом қирғини даҳшатидан халос этиш мақсадида ўртоқ Горбачев кўрсатиб берган йўлдан бориб, қуролсизланиш, кескинликни юмшатиш, ҳамкорлик жараёнини бошлаш тўғрисидаги янги тадбирлари ва яқинда ўртага қўйган таклифлар туфайли вужудга келган таъсир кучининг далилидир.

Бугунги кунда кескинликни юмшатишдан кўра бошқача йўл бўлиши мумкин эмас, деди нотиқ. Ўзаро хавфсизлик эҳтиёжларидан келиб чиқадиган сиёсат бирдан-бир оқилона сиёсатдир, амалий мулоқотнинг янги муҳити шу тариқа қуролсизланиш ва тинчлик йўлидаги самарали ҳаракатларга айланиши мумкин. Бу эса жаҳоннинг бир қанча районларидаги қолоқликни бартараф этиш учун ресурсларни бўшатиб олиш имконини беради.

Уго Пеккьоли фашизмни тор-мор этишга СССР қўшган ҳиссани юксак баҳолади. Фашизм устидан қозонилган Ғалаба бугунги кунда ҳам ғоявий ва сиёсий мезон бўлиб хизмат қилиши керак. Чунки, бу кураш ҳам янги халқаро тартиб — урушларсиз дунёни барпо этишдан иборат буюк мақсадни кўзлаган эди. Партизанлар урушига отланган италиян халқи ҳам фашизм устидан қозонилган Ғалабага ўз ҳиссасини қўшди.

Тинчлик учун кураш ҳамиша Италия Коммунистик партиясининг биринчи даражали вазифаси бўлиб келди. Ҳозирги пайтда ҳар бир мамлакатда кенг халқ оммасининг кураши ҳар қачонгидан кўра зарурдир. Нотиқ Италия кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш манфаатлари йўлида бирмунча қатъий таъсирчан йўлни ўтказиши мумкин, деган фикрни айтди. Биз космос ҳарбийлаштирилишига, айниқса, Американинг «Стратегик мудофаа ташаббуси» деб аталмиш ташаббуси лойиҳасига қарши курашяпмиз ва қарши курашаверамиз. «Стратегик мудофаа ташаббуси» лойиҳаси янги қуролланиш пойгасини бошлаб берган йўл бўлур эди, деди у.

Бугунги кунда дунёнинг турли томонларидаги кўпданкўп можаролар ҳам жаҳонга жиддий хавф солмоқда. Бошқа мамлакатларнинг ишларига ҳарбий аралашувга йўл қўйиб бўлмайди. Музокаралар руҳи ҳамиша устун келиши керак.

Италия Коммунистик партияси ўзининг XVII съездига тайёргарлик кўрмоқда. Нотиқ ИКП оммавий ишсизликка қарши, жамиятни соғломлаштириш учун қандай кураш олиб бораётганлиги тўғрисида батафсил гапирди. У консерваторларнинг кризис тўғрисидаги тенденциялари ҳақида гапириб, янги халқаро иқтисодий тартибни вужудга келтиришга, ўзларининг яшаш, ривожланиш, чинакам миллий мустақиллик ҳуқуқини қарор топтиришни истаётган мамлакатлар курашини актив қўллаб-қувватлашга даъват этди.

Италия коммунистлари халқаро ишчилар ҳаракати барча партиялари, тараққийпарвар кучлар ва миллий озодлик ҳаракатлари билан, тинчлик ва тараққиёт барча кучлари билан мутлақ мустақиллик ва эркинлик принципи асосида, тўла ўзаро ҳурмат руҳида алоқаларни ривожлантирмоқдалар. Бу астойдил дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини сақлаб туришнинг амалдаги шартидир. Италия Коммунистик партияси билан КПСС ўртасидаги самимий ва амалий алоқалар шу жиҳатдан қараганда коммунистларнинг манфаатларигагина мос бўлиб қолмай, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги янада самарали дўстлик муносабатларини ривожлантириш ишига муҳим ҳисса бўлиб қўшилади.

КПССнинг XXVII съездига умумхалқ тайёргарлиги даврида, деди ВЦСПС раиси **С. А. Шалаев,** бир қанча тармоқларнинг корхоналарида мусобақани ташкил этишга янгича ёндашув синовдан ўтказилиб, уни меҳнаткашлар маъқулладилар. Мусобақалар меҳнат коллективларини иш унумдорлигини оширишга сафарбар этибгина қолмай, шу билан бирга тармоқда турдош корхоналар учун энг юқори даражага эришишга, модий ресурсларни тежабгина қолмай, ресурсларни иқтисод қилиш ҳисобига ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг ялпи ўсишини таъминлашга, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва планда ташқари маҳсулот тайёрлашгагина эмас, шу билан бирга олий сифат категориясидаги маҳсулот миқдорини кўпайтиришга, барча шартнома мажбуриятларини, албатта, бажаришга сафарбар этади. Партия съездида айтилган ишга янгича ёндашувлар, янги таклифлар ўн иккинчи беш йилликда социалистик мусобақа шароитида ҳисобга олиниши муҳимдир.

Одамлар тўғрисида ҳар томонлама ғамхўрлик қилиш — партия иқтисодий стратегиясининг энг муҳим масаласидир, деб давом этди нотиқ. Меҳнат соҳасида, меҳнат шароитларини ва уни ташкил этишни яхшилашда, айниқса, чуқур ўзгаришларга эришиш зарур. Кейинги йилларда бу йўлда кўп иш қилинди. Бироқ бу ишда, айниқса, кўпгина камчиликларга йўл қўйилганлигини эътироф этиш зарур. Кадрлар қўнимсизлиги сабаблари орасида меҳнат шароитларидан қаноатланмаслик ҳозирги вақтда биринчи ўринга чиқиб олди. Янги корхоналар ва цехлар лойиҳалари танлаб экспертизадан ўтказилгандан кейин ҳар уч лойиҳадан бири одатда меҳнатни муҳофаза қилиш қоидалари ва нормаларига номувофиқлиги сабабли қайта ишлаб чиқиш учун касаба союзлар Марказий Комитетлари ва Советлари томонидан қайтарилмоқда.

Ҳозир корхоналар ва тармоқларнинг социал ривожланиш комплекс планлари ишлаб чиқилмоқда. Касаба союзлари хўжалик органлари ҳақиқатан ҳам меҳнат шароитлари ва ишлаб чиқаришдаги маиший шароитларни тубдан яхшилашни кўзда тутишларини талаб қилмоқдалар. Бироқ, СССР Госпланнинг тармоқларни иқтисодий ва социал ривожлантириш планларида шундай программаларга давлат топшириқлари статусини бериб, уларнинг энг муҳим тадбирларини акс эттириши гоят аҳамиятлидир.

Партия, деб давом этди нотиқ, яқин ўн беш йил давомида уй-жой проблемасини тўла-тўкис ҳал этиш вазифасини ўртага қўйди. Бизнинг фикримизча, бу мақсадни амалга ошириш учун мамлакат аҳолиси уй-жой шароитини яхшилашнинг Умумиттифоқ программасини ишлаб чиқиш ғоят, муҳимдир.

Министрликлар ва идораларнинг ўз тармоқларидаги меҳнаткашлар уй-жой-маиший шароитини, шунингдек, меҳнат шароитини яхшилаш масалаларидаги роли ва масъулиятини анча ошириш зарур. Афсуски, баъзи министрликлар ва идоралар кейинги беш йил давомида уй-жойларни фойдаланишга топшириш давлат топшириқларини бирор марта ҳам бажармадилар. Бунда, деди нотиқ, биз ҳам анча айбдор эканлигимизни кўриб турибмиз. КПСС Марказий Комитетининг тармоқ бўлимлари ҳам социал проблемаларни ҳал этишга катта партиявий таъсир кўрсатишлари мумкин эди.

Социалистик ишлаб чиқаришни бошқаришдаги демократик асослар — бизнинг воқелигимизга хос хусусиятлардир. Мамлакатдаги бир миллионга яқин меҳнат коллективи қонунда белгиланган кенг ҳуқуқларга эга ва улардан фойдаланмоқда. Ҳозирги вақтда кўпгина давлат ва жамоат ташкилотлари бир хил социал масалаларни кўпинча баравар ҳал этмоқдалар. Келгусида айрим социал масалаларни бошқариб турувчи жамоат-давлат органларини ташкил этиш бир хил вазифани бажаришни бартараф этишга ва айни вақтда давлат ҳамда барча жамоат ташкилотларининг куч-ғайратларини янада мустаҳкам бирлаштиришга кўмаклашган бўлур эди.

Мамлакатда КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленумидан кейин амалга оширилган тадбирлар жамиятдаги вазиятни сезиларли равишда янгилади, ижодкорликка, янгиликни излашга янги омил бахш этди, деб таъкидлади КПСС Новосибирск область комитетининг биринчи секретари **А. П. Филатов.** Бизнинг областимизда ҳам ижобий силжишлар мавжуд. Саноат ходимлари маҳсулот реализация қилиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан беш йиллик топшириқларини ортиғи билан бажардилар. Маҳсулот сифати яхшиланди. Область йил сайин халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириб, шу молларни ишлаб чиқариш соҳасида регионда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Новосибирск шаҳрида Сибирда биринчи метрополитен муддатидан илгари ишга туширилди. Бироқ агар область партия ташкилоти хўжалик юритишнинг янги методларни сари бурилишни тўла-тўкис амалга оширишга, иш услубини тубдан қайта қуришга ўз вақтида эришишга муваффақ бўла олганида, бундан кўра салмоқлироқ натижаларга эришиш мумкин бўлур эди, буни тан олмоқ керак.

Нотиқ Новосибирск областидаги катта фан-техника потенциалидан фойдаланишга тўхталиб ўтди. Шу муносабат билан у айтдики, ўтган йилнинг охирида СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг олимлари кенг миқёсда жорий этилган тақдирда ҳар йили бир неча юз миллион сўмни тежаш имконини берадиган 130 тага яқин йирик ишни давлат ва тармоқ планларига киритишга розилик олишга муваффақ бўлдилар. Бироқ ўн иккинчи беш йилликда худди шунча ечимни амалга ошириш масаласи очиқ қолмоқда. Бундай мисоллар бизни, айниқса, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш масалалари соҳасида марказий ва маҳаллий бошқарув органларининг самарали ўзаро алоқаси йўлларини сабот билан қидириб топишга мажбур қилмоқда, деб таъкидлади нотиқ.

А. П. Филатов фан билан ишлаб чиқаришнинг алоқалари мукаммал эмаслигини кўрсатувчи бошқа мисолларни келтириб, яратилган ва тажрибада синаб кўрилган техника ҳамда технология ечимларини «ўтказдириб олиш» учун ҳаддан ташқари кўп куч-ғайрат сарфлашга тўғри келаётганини таъкидлади. КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг тармоқлараро фан-техника комплексларини барпо этиш тўғрисидаги қарори фан билан ишлаб чиқаришнинг бирлашуви йўлидаги муҳим қадамдир.

Яқинда, деди сўзини давом эттириб А. П. Филатов, КПСС Марказий Комитети Новосибирск партия ташкилотини озиқ-овқат ресурсларини кўпайтириш соҳасидаги камчилик ва нуқсонлар учун қаттиқ, аммо одилона танқид қилди. Бу муҳим проблема қониқарсиз ҳал этилаётганлиги учун айб асосан бизнинг зиммамизга тушади. Ҳали бизда кўпгина фойдаланилмаётган резервлар бор, камчиликлар ҳам кўп. Бу камчиликларни тузатиш учун зарур чора-тадбирлар белгиланган. Сибирь олимларининг ёрдами билан дон, ем-хашак ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда интенсив технологияларни жорий этиш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Нотиқ иш услубини такомиллаштириш тўғрисида гапириб, марказдан турли-туман комиссияларнинг келиши кўпайиб бораётганини, хизмат қоғозлари ва ҳужжатлари оқими кучаяётганини уқтириб ўтди. Бизда ҳар бир ҳодиса учун тадбир тузилади, юқори органнинг ҳар бир қарори юзасидан қароримиз қабул қилинади, ҳар бир воқеа хусусида баъзан гарчи телба-тескари бўлса ҳам кенгайтирилган кенгаш чақирилади, деди у. Ҳамма нарса бор, аммо асосий нарса — жонли ташкилотчилик иши ва ҳақиқий фаолият йўқ. Бунга вақт етишмаяпти. Биз янгичасига ишлашни қатъият ва сабот билан ўрганишимиз лозим.

Съезд партия Марказий Комитетининг Сиёсий докладини ва КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботи муҳокамасини тугаллаш ҳақида қарор қабул қилди.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съездига Сиёсий доклади, КПССнинг янги таҳрирдаги Програмаси ва Уставига киритиладиган ўзгартишлар юзасидан резолюциялар лойиҳаларини тайёрлаш учун съезд тузган комиссиядан таклифлар учун **Е. К. Лигачевга** сўз берилади.

Маълумки съездда сўзга чиққан ўртоқлар партия Марказий Комитетининг сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини якдиллик билан маъқулладилар, деди у. Партия Марказий Комитетининг съездга Сиёсий докладидаги ҳамма қоидалар ҳам тўла-тўкис қўллаб-қувватланди. Мана шуларни эътиборга олиб, партия Марказий Комитетининг Сиёсий йўлини ва амалий фаолиятини мақкуллаш, Марказий Комитетининг съездга Сиёсий докладида баён этилган қоидалар, хулосалар ва вазифаларни маъқуллаш, барча партия ташкилотларига ўз ишида шуларга амал қилиш тўғрисидаги таклиф съезд муҳокамасига киритилади.

Муфассал резолюция лойиҳаси сизларга тарқатилган.

Шундай қилиб, съезд партия Марказий Комитетининг ҳисоботи юзасидан муфассал резолюция қабул қилиш практикасини қайтадан тиклайди.

Делегатлар КПСС Марказий Комитетининг сиёсий йўли ва амалий фаолиятини Марказий Комитетнинг Сиёсий докладида баён этилган қоидалар, хулосалар ва вазифаларни бир овоздан маъқулладилар. Съезд КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVII съездига Сиёсий доклади юзасидан бир овоздан резолюция қабул қилди.

Сўнгра КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси тўғрисидаги таклифларни комиссия номидан **А. Н. Яковлев** баён этиб берди.

Янги таҳрирдаги Программа, деди у, съезд делегатларининг нутқларида якдиллик билан қўллаб-қувватланди. Сизларга тарқатилган лойиҳа тексти хусусида делегатлардан бир неча конкрет таклиф ва мулоҳазалар тушди. Съезд тузган комиссия бу таклиф ва мулоҳазаларни синчиклаб кўриб чиқди. Бу мулоҳазалар аниқлик киритувчи ёки таҳрир қилувчи характерда бўлиб, у ёки бу қоидаларнинг моҳиятини ўзгартирмайди.

Съезд резолюциясини тайёрлаш комиссиясининг фикрича, бу мулоҳазаларни янги таҳрирдаги Программанинг узил-кесил текстини эълон қилиш пайтида эътиборга олса бўлади. Шунга асосланиб ва комиссиянинг топшириғига биноан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги таҳрирдаги Программасини тасдиқлаш таклиф қилинади.

Съезд Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг янги таҳрирдаги Программасини бир овоздан тасдиқлади ва тегишли қарор қабул қилди.

КПСС Уставига киритиладиган ўзгартишлар тўғрисидаги масала хусусида комиссия номидан **Г. П. Разумовский** сўзга чиқди.

Марказий Комитетнинг Сиёсий доклади съездда муҳокама қилинган пайтда сўзга чиққан ўртоқлар КПСС Уставига киритиладиган ўзгартишлар лойиҳасини якдиллик билан маъқуллашларини айтдилар, деди у. Шу билан бирга, Уставга киритиладиган ўзгартишлар ва қўшимчалар партия турмушидаги бу энг муҳим ҳужжатнинг аҳамиятини ошириш ва у партияни янада мустаҳкамлашга съезд белгилаган йўлни амалга оширишга ёрдам беришини таъкидлаб ўтилди.

Съезддаги нутқларда КПСС Устави лойиҳасига қўшимча таклифлар бўлмади. Комиссияда ҳам мулоҳазалар йўқ. Комиссия Устав лойиҳасини тўла-тўкис маъқуллаб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Уставининг тексти унга киритилган ўзгартишлар билан бирга тасдиқлансин, деган таклифни сизларнинг муҳокамаларингизга тақдим этади.

Съезд КПСС Уставининг текстини унга киритилган ўзгартишлар билан бирга бир овоздан тасдиқлади ва тегишли қарор қабул қилди.

КПСС Марказий ревизия комиссиясининг ҳисоботини тасдиқлаш тўғрисидаги қарор ҳам бир овоздан қабул этилди.

Съездда КПСС Марказий ревизия комиссияси тўғрисидаги янги Низомни тасдиқлаш ҳақида бир овоздан қарор қабул қилинди.

Съезд партия Марказий Комитетига КПСС Марказий Ревизия комиссияси билан биргаликда шу Низом асосида республика, ўлка, область, округ, шаҳар ва район партия ташкилотларининг ревизия комиссиялари тўғрисида тегишли Низом ишлаб чиқишни топширди.

Мажлисда раислик қилувчи ўртоқ Н. И. Рижков Михаил Сергеевич Горбачевни туғилган кунига 55 йил тўлиши билан съезд қатнашчилари номидан табриклади.

КПСС XXVII съезди 3 март куни ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Н. В. ЗИКОВА, А. В. ПОПКОВ, Қ. САФАРОВ, А. ТУРҒУНОВ ВА А. Қ. ТЎХТАШОВ ЎРТОҚЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ АЪЗОЛАРИ ҚИЛИБ САЙЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Нина Васильевна Зикова, Александр Васильевич Попков, Қамбарали Сафаров, Абдумалик Турғунов ва Абдила Қосимович Тўхташов ўртоқлар Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзолари қилиб сайлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. САЛИМОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри.
1986 йил 1 март.

ДЎСТЛИК ВА ҲАМКОРЛИКНИНГ 65 ЙИЛЛИГИ

— РСФСР билан Афғонистон ўртасида дўстлик ҳақида 65 йил муқаддам тузилган шартнома мамлакатларимиз ўртасида яхши қўшничилик ва тенг ҳуқуқли ҳамкорлик асосларини яратди, — деди АДРнинг Тошкентдаги Бош консули Муҳаммад Насим Жўя ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда. — Бизнинг дўстона алоқаларимиз йил сайин мустаҳкамланиб, янги мазмун билан бойимоқда.

Биз тинчлик, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш муддаоси билан бирлашганмиз. Совет Иттифоқининг янги тинчлик ташаббуслари Афғонистонда астойдил қўллаб-қувватланди ва маъқулланди. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVII съездида ўртоқ М. С. Горбачев қилган КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий докладида улуғ мамлакатингизнинг тинч-тотув яшашга муттасил интилаётганлиги, бутун инсониятнинг порлоқ келажаги учун халқаро майдонда СССР тинимсиз кураш олиб бораётганлиги яна бир бор зўр ишонч билан айтиб ўтилди.

Совет — Афғонистон муносабатларини мустаҳкамлашга Ўзбекистон катта ҳисса қўшмоқда. Республикангиз инженерларининг лойиҳаларига мувофиқ АДРда корхоналар, уй-жой посёлкалари қурилмоқда. Ўзбекистонлик геологлар фойдали қазилмаларни қидириб топишда, ирригаторлар суғориш системаларини барпо этишда ёрдам бермоқдалар. Тошкент олий ва ўрта махсус ўқув юртларида Афғонистоннинг 800 дан кўпроқ йигит ва қизи врач, инженер, агроном, педагог касбини эгалламоқда.

СССР билан АДР ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик мамлакатларимиз халқларининг бахт-саодати йўлида мустаҳкамланиб, ривожланиб бораверишига ишончим комил.

Улоф Пальме ҳалок бўлди

СТОКГОЛЬМ. 1 март. Швед телеграф агентлигининг хабар беришига қараганда, бугун кечаси суиқасд оқибатида Швециянинг Бош министри Улоф Пальме ҳалок бўлди. Швеция молия министри Фелдт У. Пальменинг вафот этганлигини расмий тарзда тасдиқлади. Бош министр ўлдирилганлиги муносабати билан унинг ўринбосари И. Карлссон ўтган кеча кабинетнинг бир қанча аъзолари билан шошилинч кенгаш ўтказди.

Суиқасд жума куни, маҳаллий вақт билан соат 23 дан 30 минут ўтганда, Стокгольмнинг марказида Пальме ва унинг рафиқаси кинотеатрдан чиқаётганларида содир бўлди. Полициянинг хабар беришича, Пальмени яқин масофадан отишган. У. Пальме қаттиқ яраланди, шу заҳотиёқ касалхонага келтирилишига ва кўрилган ҳамма чора-тадбирларга қарамай Бош министрни қутқариб қолишнинг иложи бўлмади. Улоф Пальменинг рафиқаси енгил яраланди. Суиқасднинг тўрт гувоҳи бор. Уларнинг гапига қараганда, 35—40 ёшлардаги тим қора сочли эркак киши ўқ узган. Унинг шериги борлиги ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас.

Таниқли давлат ва жамоат арбоби бўлган Улоф Пальме Швеция социал-демократик ишчи партиясининг раҳбари, Социалистик Интернационал раисининг ўринбосари, қуролсизланиш ва хавфсизлик масалалари бўйича мустақил комиссиянинг раиси эди.

(ТАСС).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

Р. — 08613. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Б.—53. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12